

Załącznik
do Uchwały Nr
Rady Gminy Biskupiec
z dnia

**GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY BISKUPIEC
NA LATA 2021-2027**

Biskupiec 2021

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII	4
1.1. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	4
1.2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE	5
II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE	9
2.1. CHARAKTERYSTYKA POŁOŻENIA GMINY	9
2.2. POWIERZCHNIA, LUDNOŚĆ, ZASOBY MIESZKANIOWE	13
2.3. RYNEK PRACY, BEZROBOCIE	16
2.4. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ, DŁUGOTRWAŁA CHOROBA I OSOBY STARSZE	20
2.5. OŚWIATA, KULTURA I SPORT	24
2.6. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	29
2.7. OCHRONA ZDROWIA	31
2.8. POMOC SPOŁECZNA	32
III. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W UJĘCIU BADANIA ANKIETOWEGO	50
3.1. ANALIZA SWOT	70
3.2. WNIOSKI Z DIAGNOZY	73
IV. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ	74
V. RAMY FINANSOWE STRATEGII	89
VI. PROGRAMY I PROJEKTY	89
VII. WDROŻENIE, MONITORING I EWALUACJA STRATEGII	90
Spis tabel	91
Spis wykresów	91

WPROWADZENIE

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biskupiec na lata 2021-2027 jest wieloletnim dokumentem programowym, mającym podstawowe znaczenie dla bezpieczeństwa społecznego mieszkańców Gminy Biskupiec, w szczególności dla osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

Celem Strategii jest wypracowanie najbardziej efektywnego oraz najlepiej dostosowanego systemu wsparcia do potrzeb mieszkańców.

Problemy społeczne, które występują na terenie Gminy Biskupiec – ubóstwo, bezrobocie, uzależnienia, problem przemocy, problemy osób niepełnosprawnych i starszych, problemy opiekuńczo-wychowawcze rodzin stanowią wyzwanie dla władz samorządowych i instytucji pomocy społecznej na poziomie lokalnym. Rozwiązanie tych problemów społecznych jest działaniem trudnym i długofalowym, dlatego też celowe jest strategiczne podejście do zagadnień w zakresie polityki społecznej.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biskupiec na lata 2021-2027 składa się z trzech części tj. części wstępnej, części diagnostycznej oraz części programowej.

Część wstępna wskazuje proces tworzenia dokumentu oraz jego uwarunkowania prawne i programowe. Część diagnostyczna zawiera charakterystykę Gminy, informacje na temat sytuacji demograficzno-bytowej mieszkańców, diagnozę problemów społecznych Gminy, identyfikację mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu wsparcia polityki społecznej, wnioski z diagnozy. Część programowa dokumentu zawiera najważniejsze założenia polityki społecznej Gminy na najbliższe lata. Zostały one ujęte w formie misji, celów strategicznych i operacyjnych. Ponadto zaprezentowano informację na temat sposobu wdrożenia Strategii, jej finansowania oraz prowadzenia monitoringu i ewaluacji jej realizacji.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biskupiec na lata 2021-2027 stanowi kontynuację kierunków działań zawartych we wcześniejszej Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biskupiec do roku 2020.

I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII

1.1. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Podstawę prawną opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 oraz z 2021 poz. 794 i 803). Zgodnie z przywołaną Ustawą przygotowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest obowiązkiem każdej gminy, co wynika z art. 16b ust. 1, który wskazuje, iż „Gmina i powiat opracowują strategię rozwiązywania problemów społecznych, a samorząd województwa strategię w zakresie polityki społecznej” oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 w brzmieniu: „Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowy należy: opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”. Ponadto art. 16b ust. 2 ww. ustawy wskazuje elementy, jakie powinna zawierać dokument:

- diagnozę sytuacji społecznej,
- prognozę zmian w zakresie objętym strategią,
- cele strategiczne projektowanych zmian,
- kierunki niezbędnych zmian,
- sposób realizacji strategii oraz jej ramy finansowe,
- wskaźniki realizacji działań.

Do ważniejszych aktów prawnych regulujących treść Strategii oraz wpływających na jej realizację należą również:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym;
- ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju;
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym;
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;

- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych;
- ustawa z dnia 7 września 2007 o pomocy osobom uprawnionym do alimentów
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci;
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”;
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki finansowanych ze środków publicznych;
- ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych;
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych;
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego;
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 o dodatkach mieszkaniowych;
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny;
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”;
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty;
- ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe;

1.2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Biskupcu na lata 2021-2027 pozostaje w zgodności z kluczowymi dokumentami strategicznymi i programowymi funkcjonującymi na poziomie europejski, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Są nimi m.in.:

- **„Europa 2020”** – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu skupia się wokół trzech powiązanych ze sobą priorytetów:
 - Rozwój inteligentny (rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji).
 - Rozwój zrównoważony (wspieranie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej).
 - Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu (wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną).
- Strategia Rozwoju Kraju do 2030, której głównym celem jest rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia, szczególnie osób z grup będących w gorszym położeniu na rynku pracy, rozwój ekonomii społecznej, kształcenie ustawiczne, poprawę dostępności

zasobów mieszkaniowych, wsparcia rodzin w opiece nad dzieckiem, rozwój form i metod pracy z rodziną w kryzysie, wprowadzenie nowych form opieki nad osobami niesamodzielnymi, tworzenie modelu kompleksowego wsparcia osób starszych.

- **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego**, której głównym celem jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszelkich etapach życia.

- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Celem głównym Programu jest ograniczanie ubóstwa i wykluczenia społecznego poprzez działania zamierzające do zwiększenia aktywności społecznej a także gotowości do podejmowania pracy. W programie wskazano pięć celów operacyjnych:

- Usługi dla aktywności i profilaktyki – ograniczenie wykluczenia dzieci i młodzieży.
- Gwarancje dla przyszłości młodzieży stworzenie szansy dla młodzieży na wejście w rynek pracy.
- Aktywna osoba, zintegrowana rodzina, odpowiedzialne lokalne środowisko.
- Seniorzy – bezpieczni, aktywni i potrzebni.

- **Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Warmińsko-Mazurskie 2030**, której główny cel stanowi spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna Warmii i Mazur w regionami Europy, natomiast cele strategiczne to kompetencje przyszłości, inteligentna produktywność, kreatywna aktywność i moce fundamenty. Wskazywane w Strategii kierunki działań wiążące się z polityką społeczną to m.in.:

- Wspieranie rozwoju infrastruktury sprzyjającej aktywizacji społecznej i pracy z rodziną, z także infrastruktury kultury sportowej, rekreacyjnej, edukacyjnej oraz zapewniające opiekę nad dziećmi do lat 3.
- Wspieranie rozwoju inicjatyw służących włączeniu społecznemu, budowaniu więzi społecznych w regionie, w tym międzypokoleniowych, szczególnie angażujące osoby starsze, młodzież, osoby z niepełnosprawnością.
- Realizację zintegrowanych programów aktywizacji i integracji, w tym osób bezrobotnych, bezdomnych, niepełnosprawnych, dzieci i młodzieży ze środowisk najuboższych zagrożonych dziedziczeniem ubóstwa, osób starszych.
- Profilaktykę zdrowotną, realizację programów zdrowotnych i promowanie zdrowego stylu życia.
- Rozwój „banków inicjatyw” oraz platform wymiany dobrych praktyk wspierających integracją społeczną.

- **Strategia Polityki Społecznej Województwa Warmińsko-Mazurskiego do 2020 roku**, która określa główne działania samorządu wojewódzkiego zgodnie z przypisanymi mu zadaniami

z zakresu pomocy społecznej. W strategii zdiagnozowano sytuację demograficzno- społeczną województwa oraz polityki społecznej w województwie, sformułowano wizję rozwoju społecznego i cztery priorytety, w ramach których określono cele strategiczne, są nimi:

- Priorytet I – Prawidłowo funkcjonująca rodzina.
 - Rodzina w większym stopniu wykorzystuje swój potencjał oraz żyje w warunkach sprzyjających wypełnieniu funkcji i ról społecznych.
- Priorytet II – Wzmacnianie integracji społecznej.
 - Osoby z grup społecznych zagrożonych wykluczeniem społecznym biorą aktywniejszy udział w rozwiązywaniu swoich problemów i uczestniczą w życiu społeczności lokalnej.
- Priorytet III – Wspieranie aktywności i mobilności zawodowej oraz edukacyjnej osób bezrobotnych.
 - Osoby bezrobotne są bardziej gotowe do zmian, aktywne w rozwiązywaniu swoich problemów, bardziej samodzielne życiowo i ekonomicznie oraz częściej wchodzi na rynek pracy dzięki instrumentom aktywnej integracji, w tym ekonomii społecznej.
- Priorytet IV – Rozwój społeczeństwa obywatelskiego.
 - Społeczności lokalne aktywniej uczestniczą w zaspokajaniu swoich potrzeb i kreowaniu życia społecznego.

- **Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Nowomiejskiego na lata 2014-2020**, która została przyjęta w październiku 2014, jej cele przedstawiają się następująco:

- Wspieranie rodzin oraz zapewnienie opieki dzieciom i młodzieży,
- Aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- Zwiększenie udziału osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społecznym,
- Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w powiecie,
- Zwiększenie aktywności społecznej i obywatelskiej,

- **Strategia Rozwoju Gminy Biskupiec na lata 2014-2020**. Dokument przyjęty w grudniu 2014 r. Zawiera szczegółową diagnozę gminy, analizę jej mocnych i słabych stron oraz cele strategiczne, do których należą:

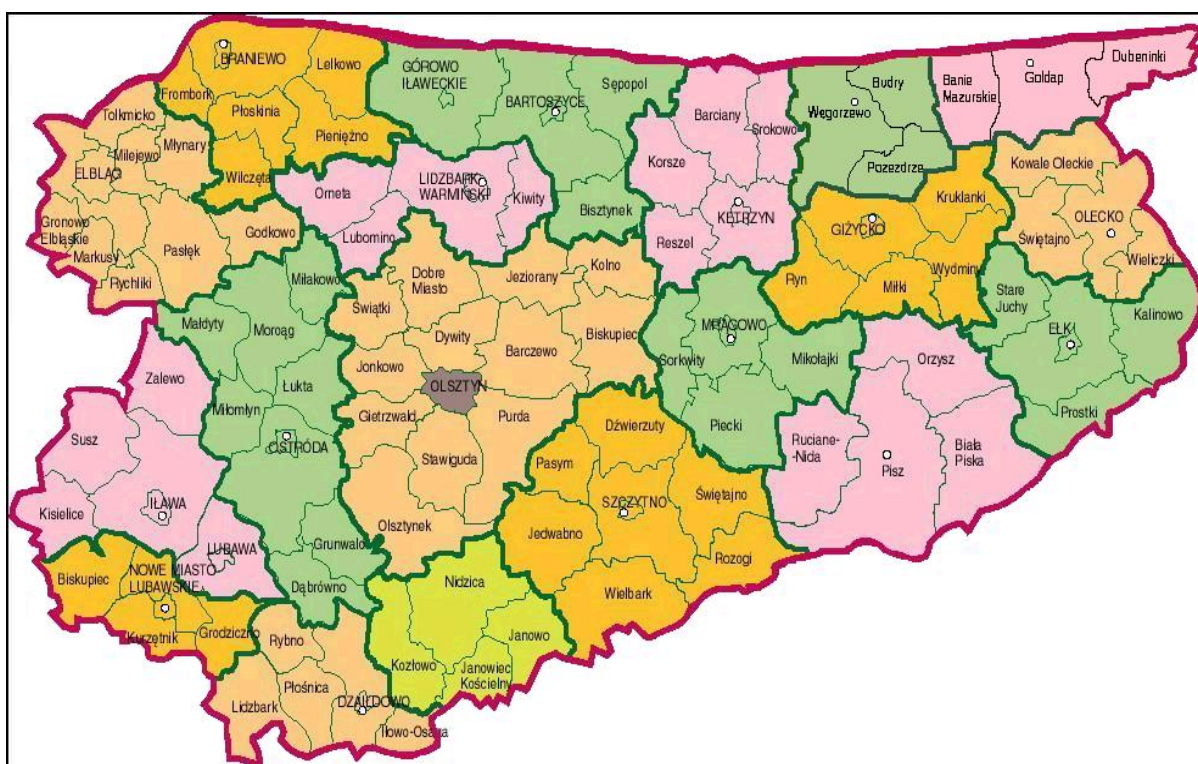
- Rozwój infrastruktury technicznej służącej poprawie jakości życia mieszkańców.
- Stworzenie optymalnych warunków do rozwoju turystyki i kultury w gminie oraz zabezpieczenie trwałości dziedzictwa kulturowego.
- Wzrost konkurencyjności gospodarstw rolnych oraz dochodów rolników w gminie.
- Przyspieszenie rozwoju gospodarczego gminy poprzez kreowanie przyjaznego klimatu dla rozwoju nowoczesnej przedsiębiorczości.

- Poprawa jakości infrastruktury kulturalno-oświatowej oraz przedsięwzięć działań sprzyjających rozwojowi kultury wśród mieszkańców.

II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE

2.1. CHARAKTERYSTYKA POŁOŻENIA GMINY

Gmina Biskupiec położona jest w południowo-zachodniej części województwa warmińsko – mazurskiego, które pod względem powierzchni zajmuje czwarte miejsce w kraju (24,2 tys. km², co stanowi około 7,7 % powierzchni kraju) i graniczy z czterema gminami województwa Warmińsko-Mazurskiego: Kisielicami, Iławą, Nowym Miastem Lubawskim i Kurzętnikiem, oraz z następującymi gminami województwa Kujawsko-Pomorskiego: Łasin, Świecie nad Osą, Jabłonowo Pomorskie i Zbiczno. Podział administracyjny województwa warmińsko -mazurskiego wygląda następująco:

Obszar Gminy Biskupiec zajmuje powierzchnię 241,3 km². Biskupiec jest Gminą typowo wiejską o charakterze rolniczo - przemysłowym o czym świadczy rozległy obszar zajmowany przez użytki rolne wynoszący 15 048,80 ha. Miejscowe rolnictwo nastawione jest na uprawę zbóż i roślin okopowych. Na terenie Gminy funkcjonują podmioty gospodarcze działające głównie w sferze handlu, transportu, przetwórstwa rolno - spożywczego, budownictwa i przemysłu drzewnego. Przez teren Gminy przebiega droga wojewódzka łącząca Grudziądz z Nowym Miastem Lubawskim oraz trasa kolejowa z stacjami PKP w Biskupcu Pomorskim, Lipinkach oraz Ostrowitem.

Krajobraz Gminy Biskupiec tworzą przede wszystkim lasy i jeziora. Lasy zajmują 6 311 ha powierzchni gminy, w tym 5 776 ha to lasy państwowe, 528 ha prywatne, 7 ha lasów to lasy komunalne. W całości lasy stanowią 26% powierzchni gminy. Jeziora m.in. Głowińskie, Osetno, Trupel, Płociczno, Płociczenko, Wielkie Partęczyny oraz Łąkorek stanowią podstawową formę wypoczynku zarówno dla tutejszej społeczności jak i przybyłych turystów. Przez teren gminy przepływają rzeki: Gać, Osa, Młynówka i Struga Laki.

Atutem Gminy są rezerваты przyrody, pomniki przyrody, parki podworskie i krajobrazowe. Stan środowiska jest bardzo dobry. Część terenu Gminy obejmuje utworzony w 1985 roku Brodnicki Park Krajobrazowy, którego osobliwością są pagórki i wzgórza kremowe. Wysokie walory krajobrazowe stwarzają dogodne warunki do rozwoju rekreacji. Na terenie gminy znajdują się liczne parki wiejskie w miejscowościach: Babalice, Bielice, Biskupiec, Czachówki, Wielka Wólka, Łąkotek, Łąkarz, Osówko, Ostrowite, Podlasek Mały, Sędziwe, Słupnica, Wielka Tymawa, Wardęgowo, Wonna. W Ostrowitem i Sędzicach są to parki zabytkowe.

Krajobraz terenu Gminy został w głównej mierze ukształtowany przez lodowiec podczas ostatniego zlodowacenia. Jest on mocno zróżnicowany dzięki występowaniu kilku rodzajów form. Najszerzej występuje tzw. wysoczyzna morenowa typu falistego – w północnej i środkowej części gminy (szeroki pas od jeziora Karaś do jeziora Prątnia). Kolejne formy, wzgórza i pagórki morenowe, występują w ciągach m. in. między Wonną i Szwarcenowem, Słupnicą i Tymawą, Lipinkami i Rywałdzikiem. Wysokości względne wzgórz wynoszą na ogół do 10 m, maksymalnie do 20 m (w okolicach Lipinek). Na terenie Gminy występują również tzw. ozy i kemy – pierwsze w okolicach Mierzyna, na zachód od Sumina oraz na północ od Tymawy Wielkiej, drugie w rejonie Sumina, Łąkorka, Wonnej i Szwarcenowa. Południową i południowo-wschodnią część gminy zajmuje tzw. równina sandrowa. Licznie reprezentowane są w krajobrazie rynny, ułożone w większości południkowo (wiele rynien jezior). Równoleżnikowo natomiast ułożone są rynny rzek: Gać, Osa, Młynówka i Struga Laki.

Najwyższy punkt na terenie Gminy, Góra Szwedzka, ma wysokość 121,3 m n.p.m. (położona jest pomiędzy Szwarcenowem a Wonną). Najniżej położony punkt – o wysokości ok. 62 m n.p.m. znajduje się w dolinie Osy u jej ujścia do jeziora Płowęż.

Gmina Biskupiec posiada ciekawe i bogate zasoby przyrodnicze. Już sama rzeźba krajobrazu, z bogactwem form geomorfologicznych zasługuje na uwagę. Stosunkowo duża jest również ilość wód powierzchniowych, jak też lesistość terenu.

Kilka z większych jezior tylko częściowo leży w granicach gminy - pozostała część przynależy do gmin sąsiednich. Kolejne jeziora: Dłużek i Wielkie Partęczyny przylegają do

granic gminy, jednak w całości leżą na terenie sąsiednich gmin.

Zdecydowana większość jezior to zbiorniki eutroficzne. Pod względem typu rybackiego większość można zaliczyć do linowo- szczupakowych (np. Kakaj, Lekarty), mniej jest jezior leszczowych (Wielkie Partęczyny), jest też kilka zbiorników typu sielawowego, najatrakcyjniejszych z rybackiego punktu widzenia (np. Łąkorz).

Przez teren Gminy przepływa kilka rzek. Największą z nich jest Osa, której dorzecze obejmuje zdecydowaną większość obszaru Gminy. Przepływa ona przez graniczące z Gminą jezioro Trupel - i już na terenie Gminy, wypływa z południowej odnogi jeziora, zmierzając następnie w kierunku południowo-zachodnim, aby z kolei wpłynąć do jeziora Płowęż - położonego na terenie gmin Jabłonowo Pomorskie i Świecie nad Osą. Łączna długość rzeki Osa wynosi 103 km - z czego 22 km jest na terenie Gminy Biskupiec, lecz mniejsze cieką, będące dopływami Osy, to:

- Młynówka (Struga Piotrowicka) - wypływająca również z jeziora Trupel i wpadająca do Osy w okolicy Babalic Małych - jej długość wynosi ok. 8,4 km;
- Babka - o długości 3,5 km, stanowiąca w części biegu zachodnią granicę gminy;
- Gać - wypływająca z jez. Karaś - o długości 7,5 km;
- Struga Laki - wypływająca z jeziora Lekarty, na swoim 11,5 km biegu przepływająca m. in. przez jeziora: Kakaj, Dębno, Wielki Staw.

Rzeka Skarlanka, przepływająca w południowo-wschodniej części gminy i stanowiąca granicę z gminą Kurzętnik, stanowi dopływ Drwęcy. Wypływa ona z jeziora Skarlińskiego, a następnie wpada do jeziora Wielkie Partęczyny. Praktycznie jedynym surowcem naturalnym występującym na terenie Gminy Biskupiec jest kruszywo piaszczyste i piaszczysto-żwirowe.

Na terenie Gminy znajdują się 4 rezerwaty przyrody:

- Rezerwat „Jezioro Karaś” obejmuje on jezioro Karaś z przyległymi terenami bagiennymi. Wody stanowią 47% powierzchni rezerwatu, lasy – 29%, zaś bagna – 24%. Łączna powierzchnia rezerwatu wynosi 815,48 ha., z tego część położona na terenie Gminy Biskupiec wynosi 235 ha. Pozostała część rezerwatu leży na terenie Gminy Iława.

Rezerwat utworzono w celu ochrony miejsc lęgowych awifauny. Na terenie rezerwatu zarejestrowano występowanie 156 gatunków ptaków, w tym 83 gatunki lęgowe, 7 – regularnie żerujących w rezerwacie, reszta to ptaki przebywające na przelotach. Rezerwat ten został wpisany na listę obiektów o międzynarodowym znaczeniu dla ptactwa wodno-błotnego, chronionych w ramach Konwencji RAMSAR.

Oprócz ww. rezerwatu na terenie naszej Gminy jest jeszcze rezerwat „Kociołek”, rezerwat „Łabędź”, rezerwat „Uroczysko Piotrowice”.

Obszar Gminy Biskupiec położony jest na pograniczu dwóch dzielnic klimatycznych:

mazurskiej i bałtyckiej. Charakteryzuje się ona skrajnymi stanami pogodowymi, oraz dużą zmiennością spowodowana ścieraniem się mas powietrza, pogłębianą dodatkowo przez urozmaiconą rzeźbę terenu, liczne akweny wodne i różnorodną szatę roślinną.

Powodują one, że zachwiane są terminy kalendarzowych pór roku, okresów rolniczych itp. nawet o parę tygodni. Wiatry są najbardziej zmiennym elementem klimatycznym. Wywierają duży wpływ na opady, zachmurzenie oraz parowanie, kształtują też wilgotność gruntu.

Nad obszarem Gminy przeważa cyrkulacja wschodnia i zachodnia. Z wiatrami wschodnimi wiąże się napływ suchego powietrza kontynentalnego (mroźnego w zimie, a gorącego latem), wiatry zachodnie powodują napływ wilgotnych mas atmosferycznych pochodzenia atlantyckiego (ciepłych zimą, chłodnych latem).

Dzieje Gminy są nieodłącznie związane z miejscowością Biskupiec. Według źródła pisanego ówczesne miasto Biskupiec zostało założone 1325 r. przez biskupa pomezańskiego Rudolfa, który otrzymał 95-cio łanową wieś od kapituły chełmińskiej. W 1331r. miejscowości lokowano na prawie chełmińskim. Od 1339 r. do 1939 r. Biskupiec posiadał prawa miejskie. Jego zabudowa urbanistyczna podobnie jak w Prabutach, Suszu czy Iławie była regularna z tym tylko, że rynek biskupiecki miał kształt prostokąta o wymiarach 80 na 60 metrów. Dwie główne ulice wychodziły z jego rogów, trzecia z boku.

Na rynku stał ratusz (rozebrany w 1870 r., na jego miejscu w 1927 r. zbudowano nowy, który również nie dotrwał do czasów współczesnych, gdyż został zniszczony podczas działań wojennych w 1945 r). Kościół- podobnie jak w Suszu i Iławie zbudowano w części południowo-wschodniej, mury obronne posiadały trzy bramy wjazdowe: Prabucką, zwaną też Kisielicką lub Piotrowską, Lipnikowską i Słupnikowską, żadna nie zachowała się do czasów współczesnych.

Polonizacja miasta rozpoczęła się już na początku XV w. i związana była z niewątpliwym wyludnieniem spowodowanym przez wojny polsko-krzyżackie tego okresu. Położenie na granicy z ziemią chełmińska, należąca od 1466 r. ponownie do Polski, sprawiło, że chociaż reformację wprowadzono w Biskupcu w 1540 r. (później niż w innych miastach tego rejonu), miasto zostało nazwane w dokumencie z 1613 r. „prawie zupełnie papieskim”, a w 1625 r. „w połowie katolickim”. Najbardziej jaskrawym przejawem walk religijnych w Biskupcu stało się zamordowanie w 1636 r. przez fanatycznego katolika pastora Stanisława Opolskiego.

Z obiektów składających się na krajobraz kulturowy Gminy przeważają budowle sakralne, zespoły pałacowo - parkowe oraz dworsko - parkowe, zabudowa mieszkalna wsi oraz związana z nią zabudowa gospodarcza w różnym stopniu zachowania oraz dzieła hydrotechniczne jak młyny, kanały i mosty. Obiekty zgrupowane w terenie wiejskim to

krajobraz otwarty w typie luźnej zabudowy z pewnymi elementami dominującymi jak kościoły czy inne obiekty użyteczności publicznej. Wśród obiektów sakralnych dominują świątynie katolickie a także cmentarze. Odrębną grupę zabytków stanowią obiekty archeologiczne posiadające własną formę krajobrazową, są to grodziska i kurhany. Istotną rolę pełnią, także obiekty tzw. małej architektury czyli kapliczki, przydrożne krzyże, pomniki i obeliski.

2.2. POWIERZCHNIA, LUDNOŚĆ, ZASOBY MIESZKANIOWE

Gmina Biskupiec zajmuje powierzchnię 241,3 km². Siedziba Urzędu Gminy znajduje się we wsi Biskupiec. Na terenie Gminy znajduje się 27 miejscowości (tabela nr 5), z czego 25 to wsie sołectkie.

Tabela nr 1. Wykaz miejscowości i ilość osób zameldowanych na terenie gminy Biskupiec.

Lp.	Miejscowość	31.12.2018	31.12.2019
1.	Biskupiec	1878	1860
2.	Bielice	772	766
3.	Babalice	81	81
4.	Fitowo	98	97
5.	Czachówki	287	277
6.	Gaj	93	92
7.	Krotoszyny	706	707
8.	Lipinki	680	678
9.	Łąkorz	781	770
10.	Łąkorek	144	140
11.	Ostrowite	466	451
12.	Mierzyn	164	162
13.	Osetno	221	218
14.	Osówko	102	102
15.	Podlasek	260	258
16.	Podlasek Mały	42	43
17.	Piotrowice	540	539
18.	Piotrowice Małe	99	95
19.	Rywałdzik	180	170

20.	Sędzice	211	203
21.	Słupnica	333	338
22.	Sumin	170	173
23.	Szwarcenowo	570	565
24.	Wielka Tymawa	226	223
25.	Wardęgowo	128	123
26.	Wonna	282	283
27.	Wielka Wólka	105	103

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Referatu ewidencji ludności Urzędu Gminy Biskupiec.

Spółeczeństwo Gminy stanowi istotny czynnik warunkujący możliwości i potrzeby rozwoju lokalnego, co wynika z rozstrzygnięcia przez nie o kształcie ustroju i systemu gospodarczego oraz o charakterze i składzie organów władzy samorządowej, która z kolei decyduje o kierunku rozwoju strategii. Z tego względu ocena sytuacji demograficznej jest jednym z czynników określających kierunek rozwoju Gminy. Przedmiotem analizy sytuacji demograficznej jest: płeć, migracje, struktura wieku ludności oraz przyrost naturalny.

Tabela nr 2. Struktura ludności według płci w roku 2018 i 2019.

Lp.	Rok	Ludność razem	Kobiety	Mężczyźni
1.	2018	9403	4776	4627
2.	2019	9308	4568	4740

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego Gminę Biskupiec na dzień 31 grudnia 2018 roku zamieszkiwały 9403 osoby, wśród nich 4776 mężczyzn, 4627 kobiet. Liczba mężczyzn przewyższała liczbę kobiet o 149. W latach poprzednich wskaźnik ten kształtował się w podobnej proporcji. W 2018 r. w gminie Biskupiec urodziło się 91 dzieci, a zmarło 95 osób. Przyrost naturalny wyniósł -4.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego Gminę Biskupiec na dzień 31 grudnia 2019 roku zamieszkiwały 9308 osoby, wśród nich 4740 mężczyzn oraz 4568 kobiet. Liczba mężczyzn przewyższała liczbę kobiet o 172. W 2019 r. w gminie Biskupiec urodziło się 84 dzieci, a zmarły 93 osoby. Przyrost naturalny wyniósł -9.

Tabela nr 3. Struktura ludności według wieku w roku 2018 i 2019.

Lp.	Rok	Ludność razem	Ludność w wieku przedprodukcyjnym (0 – 14 lat)	Ludność w wieku produkcyjnym (15 – 64 lat)	Ludność w wieku poprodukcyjnym (powyżej 64 lat)
1.	2018	9403	1558	6206	1639
2.	2019	9308	1535	6087	1686

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS

Z danych wynika, że w Gminie od roku 2018 do roku 2019 wystąpił spadek liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym, natomiast w przypadku osób w wieku poprodukcyjnym ich liczba wzrosła.

Istniejąca struktura wieku ludności Gminy charakteryzuje tendencja spadkowa liczby osób w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym. Zagrożenia, jakie płyną dla rozwoju gminy ze strony nieprawidłowej struktury wieku ludności wiążą się ściśle z rosnącą liczbą ludności w wieku poprodukcyjnym przy jednoczesnym zmniejszaniu się liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym. Doprowadzić to może w przyszłości do zmniejszenia zasobów pracy występujących na terenie gminy, co może skutkować zahamowaniem rozwoju gospodarczego gminy.

Migracja ludności jest zmianą miejsca zamieszkania lub czasowego pobytu. Przemieszczanie się ludności jest całkowicie naturalnym zjawiskiem i występowało we wszystkich czasach. Gminę Biskupiec przedstawia poniższa tabela nr 4.

Tabela nr 4. Migracje ludności na stan 31 grudnia 2018 r.

Lp.		Zameldowania ogółem	Wymeldowania ogółem	Saldo migracji
1.	2018	69	110	- 41
2.	2019	47	131	-84

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS

Sytuacja demograficzna w Gminie jest jednym z uwarunkowań lokalnej polityki mieszkaniowej. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2018 r. liczba budynków mieszkalnych wyniosła 1934, liczba mieszkań wyniosła 2947.

Na koniec 2019 r. liczba budynków mieszkalnych wyniosła 1970, liczba mieszkań wynosiła 2976. Liczba mieszkań komunalnych w 2018 r. wyniosła 113 natomiast w 2019 r. 125.

Mieszkańcy Gminy, którzy z uwagi na trudną sytuację materialną nie byli w stanie pokryć kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, po spełnieniu określonych warunków

korzystali z pomocy w formie dodatku mieszkaniowego – świadczeń udzielanych w ramach zadań własnych gminy. Równocześnie wypłacano dodatki energetyczne osobom, które otrzymywały dodatki mieszkaniowe oraz były stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkują w miejscu dostarczania energii elektrycznej. W roku 2018 r. z dodatku mieszkaniowego skorzystało 56 gospodarstw domowych, zaś w 2019 roku 48 rodzin. Analizując dane w okresie 2018-2019 zauważalny jest spadek liczby gospodarstw korzystających z tych świadczeń.

Tabela nr 5. Dodatki mieszkaniowe i dodatki energetyczne w latach 2018-2019.

Wyszczególnienie	Rok 2018	Rok 2019
Liczba gospodarstw, którym przyznano dodatki mieszkaniowe	56	48
Wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych	95.253,00	89.560,29
Liczba gospodarstw, którym przyznano dodatki energetyczne	12	11
Wartość przyznanych dodatków energetycznych	1.598,56	1.782,39

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Biskupcu

2.3. RYNEK PRACY, BEZROBOCIE

Bezrobocie jest jednym głównym powodem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej. Jest zjawiskiem trudnym do zmierzenia. Przedstawione poniżej dane ujmują tylko bezrobocie rejestrowane, nie odzwierciedlają całego problemu głównie z powodu tzw. bezrobocia ukrytego. Skutkiem bezrobocia jest najczęściej zubożenie rodziny, które prowadzi do narastania konfliktów pomiędzy członkami rodziny i przyczynia się do powstawania patologii społecznych. Długotrwałe bezrobocie często prowadzi do ubóstwa i marginalizacji społecznej.

Jednym z istotnych problemów społecznych na terenie Gminy Biskupiec jest zjawisko strukturalnego bezrobocia stanowiącego spuściznę po Państwowych Gospodarstwach Rolnych generującego obok ekonomicznych także problemy społeczne. Zjawisko to pociąga za sobą ogromną skalę problemów jak: ubóstwo, samotność i pozostawanie na marginesie życia społeczno-ekonomicznego. Grupy szczególnie narażone na podleganie zjawiskom peryferyjności to:

- osoby niepełnosprawne,
- osoby w wieku geriatrycznym,

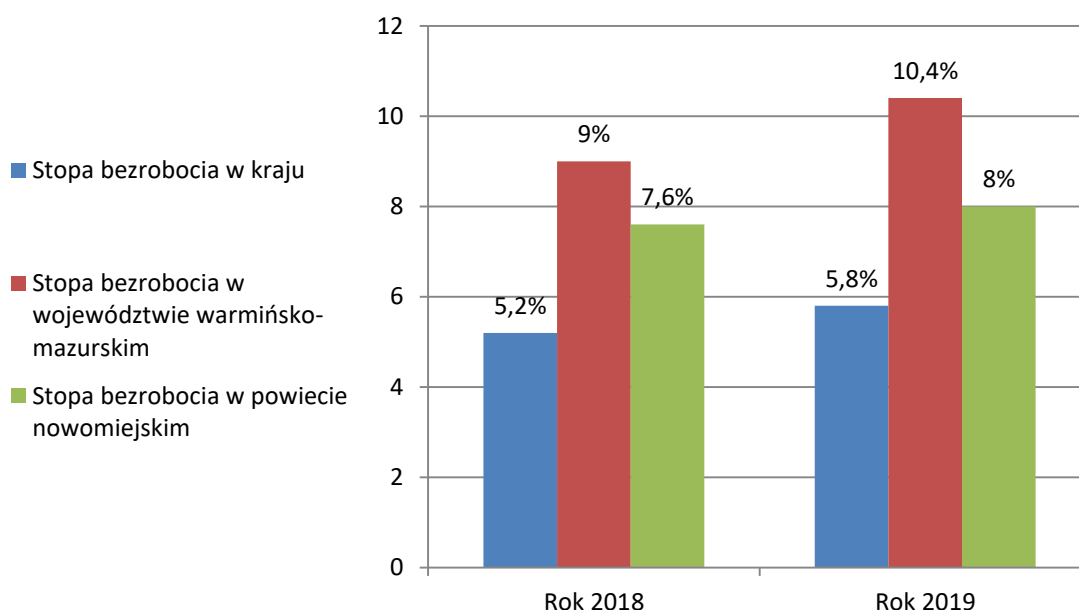
- długotrwale bezrobotni,
- osoby o niskim poziomie wykształcenia,
- osoby o niskim statusie ekonomicznym.

W roku 2019 z danych Głównego Urzędu Statystycznego dla Gminy Biskupiec wynika, iż w rejestrze REGON wpisanych było 645 podmiotów gospodarki narodowej, w tym sektorze rolniczym 71 podmiotów, w sektorze przemysłu i budownictwa 194 podmioty, pozostała działalność – 380 podmiotów. Analizując strukturę firm według klas wielkości zatrudnienia, należy zauważyć zupełną dominację mikroprzedsiębiorstw. Podmioty gospodarcze, w których zatrudnionych było od 0 do 9 osób stanowiły liczbę 618, podmioty zatrudniające od 10 do 49 liczbę 24, podmioty zatrudniające od 50 do 249 liczbę 3.

Sytuacja gospodarcza w gminie na wpływ na kondycję lokalnego rynku pracy. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego liczba osób pracujących w Gminie Biskupiec zmniejszyła się z 1169 osób (kobiety – 619, mężczyźni – 550) w roku 2018 do 1053 (kobiety – 532, mężczyźni – 521) w roku 2019.

W latach 2018-2019 stopa bezrobocia w powiecie nowomiejskim była niższa niż w województwie warmińsko-mazurskim, jednak wyższa niż w całym kraju. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

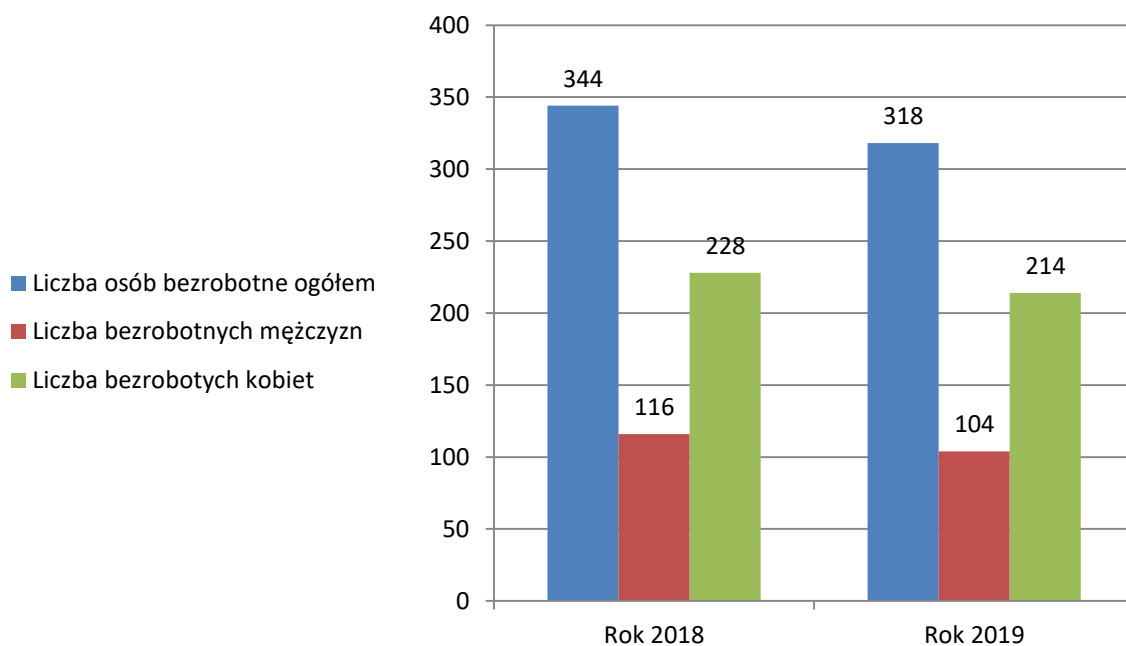
Wykres 1. Liczba osób bezrobotnych w latach 2018-2019.

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Biskupcu

Z danych Powiatowego Urzędu Pracy w Nowym Mieście Lubawskim wynika, że liczba osób bezrobotnych z terenu Gminy Biskupiec w roku 2018 wynosiła 344 osoby, w roku 2019 - 318 osób. Znaczny odsetek osób bezrobotnych stanowiły kobiety (2018 rok – 67%, 2019 rok – 66%). Szczegółowe dane przedstawia poniższy wykres.

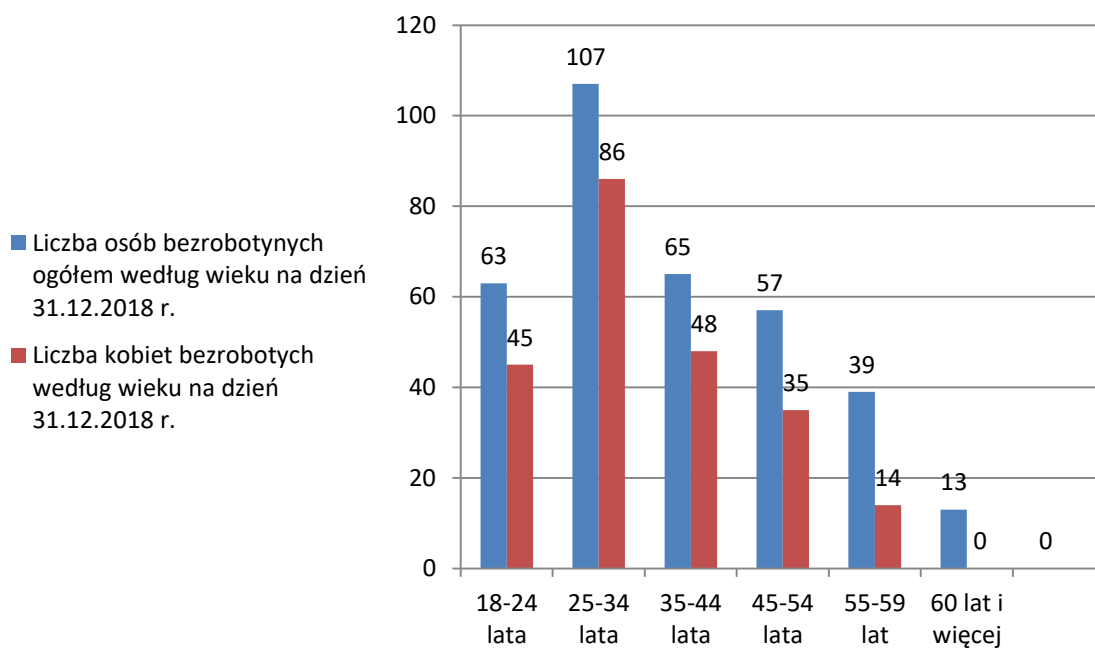
Wykres 2. Liczba osób bezrobotnych według płci w latach 2018-2019.

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Biskupcu

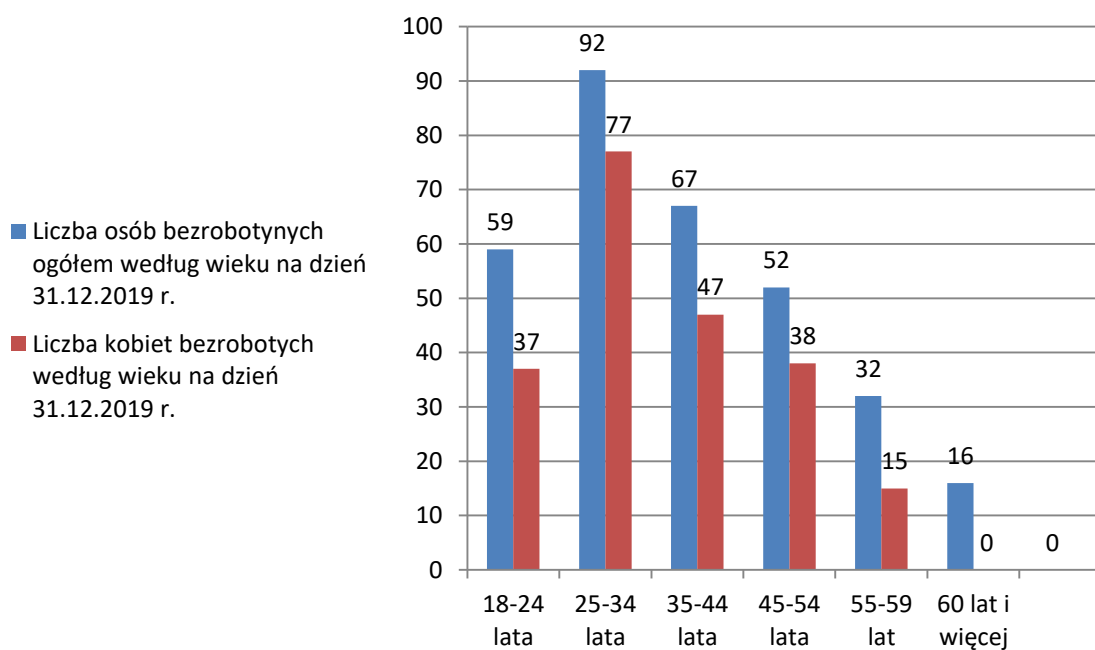
Ponad połowę osób bezrobotnych stanowiły osoby długotrwale bezrobotne, czyli osoby pozostające bez pracy dłużej niż 12 miesięcy (rok 2018 – 54%, rok 2019 – 51%). Zarówno 2018 i 2019 roku osoby w wieku 25-34 były najliczniejszą grupą osób bezrobotnych w podziale według wieku, odpowiednio 31%, 29%. W podziale osób bezrobotnych według wykształcenia osoby z wykształceniem zawodowym (rok 2018 – 37%, rok 2019 – 32%) oraz gimnazjalnym (rok 2018 – 30%, rok 2019 – 31%) stanowiły najliczniejszą grupę. W latach 2018-2019 38% osób bezrobotnych nie posiadało kwalifikacji zawodowych, większość stanowiły kobiety. Poniższe wykresy przedstawiają dane dotyczące liczby osób bezrobotnych według wieku i płci.

Wykres 3. Liczba osób bezrobotnych z terenu Gminy Biskupiec według wieku na dzień 31.12.2018 r.

Źródło: Dane Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Mieście Lubawskim

Wykres 4. Liczba osób bezrobotnych z terenu Gminy Biskupiec według wieku na dzień 31.12.2019 r.

Źródło: Dane Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Mieście Lubawskim

2.4. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ, DŁUGOTRWAŁA CHOROBA I OSOBY STARSZE

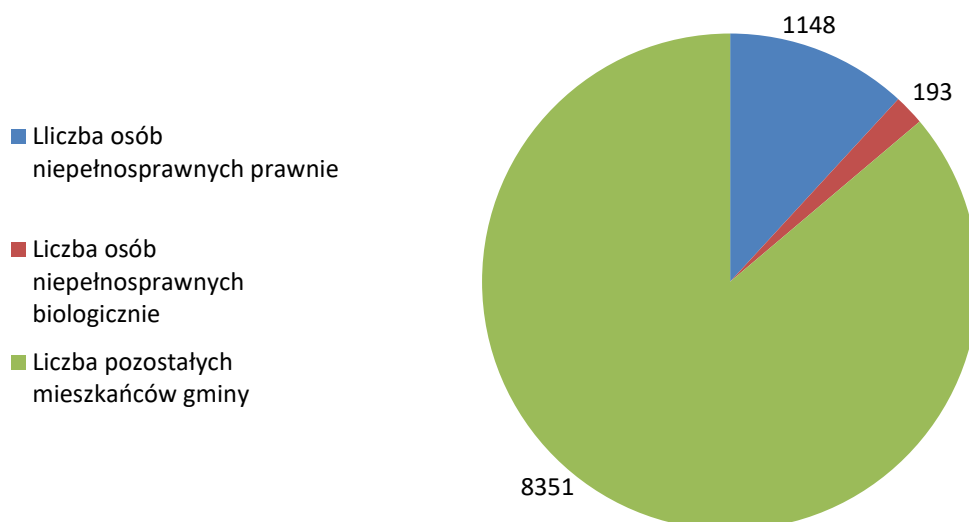
Niepełnosprawność to jedna z głównych kwestii społecznych, która utrudnia funkcjonowanie coraz większej liczbie ludzi. Mówiąc o osobach niepełnosprawnych, mamy na myśli osoby posiadające stopień niepełnosprawności orzeczony przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności, Komisje przy ZUS, KRUS, także inne osoby z dysfunkcjami fizycznymi i umysłowymi.

Definicja niepełnosprawności jest bardzo płynna i nie daje się jasno sprecyzować. W życiu każdego człowieka pojawiają się momenty mniejszych lub większych możliwości czy też ograniczeń fizycznych. To, co obecnie jest dla nas łatwo dostępne, za kilka lat może być barierą nie do pokonania. Pomijając dysfunkcje z powodów nieszczęśliwych wypadków, jest wiele przyczyn pogłębiania się wraz z wiekiem niepełnosprawności i dysfunkcji. Wbrew obiegowym opiniom, niepełnosprawność jest brakiem przystosowania funkcji danego organizmu do warunków, w jakich się znajduje.

Zgodnie z definicją sformułowaną przez Światową Organizację Zdrowia (WHO): Osoba niepełnosprawna to osoba, u której istotne uszkodzenia i obniżenie sprawności funkcjonowania organizmu powodują uniemożliwienie, utrudnienie lub ograniczenie sprawnego funkcjonowania w społeczeństwie, biorąc pod uwagę takie czynniki jak płeć, wiek oraz czynniki zewnętrzne. Poszukiwanie więc wspólnego mianownika i optymalne kształtowanie środowiska człowieka w zakresie dostępności jest jak najbardziej oczywistą sprawą. Jednak ze względu na naszą różnorodność kulturową i etniczną oraz postrzeganie człowieka jako jednostki niepowtarzalnej, nie ma rozwiązań idealnych. Toteż etykietę "niepełnosprawny" możemy otrzymać w każdym momencie i na każdym etapie naszego życia. Wyróżnia się trzy główne rodzaje dysfunkcji: fizyczne, umysłowo-psychiczne, pozostałe i bliżej nieokreślone. Poza wyżej wymienionymi są jeszcze sprzężone schorzenia psychofizyczne określające znaczny stopień niepełnosprawności.

Poniższy wykres przedstawia osoby niepełnosprawne w ogóle mieszkańców Gminy Biskupiec w roku 2002.

Wykres 5. Liczba osób niepełnosprawnych w ogóle mieszkańców Gminy Biskupiec w 2002 r.

Źródło: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2002

Według statystyk osoby niepełnosprawne są gorzej wykształcone, przejawiają niższą aktywność zawodową i w konsekwencji dotyka je zjawisko wykluczenia z życia zawodowego i społecznego. W Polsce aktywność zawodowa osób niepełnosprawnych w 2019 r. wynosiła 29,6 procent. W ostatnich latach nastąpiła szczególna aktywność legislacyjna na rzecz osób niepełnosprawnych. Wprowadzono wiele norm, poprawek oraz regulacji prawnych mających na celu poprawę życia i społecznego funkcjonowania osób niepełnosprawnych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Biskupcu realizuje świadczenia opiekuńcze na rzecz osób niepełnosprawnych w postaci: zasiłku pielęgnacyjnego, świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego, które wchodzi w skład świadczeń rodzinnych. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Świadczenia opiekuńcze w latach 2018-2019.

Rodzaj świadczenia	Rok 2018		Rok 2019	
	Liczba osób	Kwota świadczeń	Liczba osób	Kwota świadczeń
Zasiłek pielęgnacyjny w tym:	474 w tym:	899.489	468	1.065.703
Osoby z orzeczonym znacznym stopniem niepełnosprawności	247	469.181	242	550.013

Osoby z orzecznym umiarkowanym stopniem niepełnosprawności	157	297.722	155	353.589
Dzieci do 16 roku życia	63	119.753	65	148.446
Osoby, które ukończyły 75 rok życia	7	12.833	6	13.655
Świadczenie pielęgnacyjne	57	967.000	57	1.077.406
Specjalny zasiłek opiekuńczy	15	103.424	16	108.960

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Biskupcu

Na mocy ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów realizowane było świadczenie w formie zasiłku dla opiekuna, w roku 2018 objętych wsparciem było 16 osób, w roku 2019 – 11 osób.

W ramach świadczeń z pomocy społecznej osoby niepełnosprawne po spełnieniu kryteriów korzystały ze świadczeń w formie zasiłku stałego, zasiłku okresowego, zasiłku celowego – w 2018 roku 218 osób, w 2019 roku 179 osób. Uzupełnieniem pomocy finansowej dla osób z orzeczoną niepełnosprawnością była pomoc w formie artykułów żywnościowych z Programu Operacyjnego Pomocy Żywnościowej 2014-2020. W ramach Programu osoby zakwalifikowane uczestniczyły w działaniach towarzyszących (warsztaty kulinarne, dietetyczne, gospodarowania budżetem domowym) mających na celu włączenie społeczne.

Na terenie powiatu nowomiejskiego z instytucjonalnych form wsparcia dla osób niepełnosprawnych funkcjonuje Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Nowym Mieście Lubawskim. W 2019 roku 8 osób niepełnosprawnych z terenu Gminy Biskupiec było jego uczestnikami. Kolejną instytucją wspierającą osoby niepełnosprawne jest warsztat terapii zajęciowej w Nowym Mieście Lubawskim prowadzony przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, gdzie realizowana terapia zajęciowa w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej. Uczestnicy korzystają z terapii grupowej oraz indywidualnej, która jest prowadzona w formie zajęć rewalidacyjnych, muzykoterapii, psychoterapii, rehabilitacji ruchowej, terapii pracą. Z oferty warsztatów terapii zajęciowej skorzystało w 2019 roku 8 mieszkańców Gminy Biskupiec.

Formami opieki w Gminie Biskupiec nad osobami długotrwale chorymi zajmuje się Gminny Ośrodek Zdrowia – pielęgniarstwo środowiskowe, szkolne Kółka Caritas i Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Wsparciem dla członków rodzin lub opiekunów sprawujących

bezpośrednią opiekę nad osobą niepełnosprawną był Program „Opieka wytchnieniowa” w ramach, którego opiekunowie mogli skorzystać z doraźnej, czasowej pomocy w formie opieki wytchnieniowej. Programem w 2019 roku objęto na wniosek rodzica jedno dziecko z orzeczoną niepełnosprawnością.

Jedną z podstawowych instytucji służących osobom starszym w Gminie Biskupiec jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Celem działań Ośrodka jest jak najdłuższe utrzymanie ludzi starszych oraz niepełnosprawnych we własnym środowisku zamieszkania zapewniając usługi opiekuńcze. Inicjatywy podejmowane przez Ośrodek mają na celu dążenie do jak największej samodzielności podopiecznych i ich aktywizacji w podejmowaniu działań zmierzających do poprawy jakości własnego życia. W 2018 i 2019 roku usługami opiekuńczymi były objęte 2 osoby z terenu Gminy Biskupiec.

Osoby starsze wymagające całodobowej opieki i pomocy, której nie może zapewnić rodzina kierowane są do domu opieki społecznej. Najbliżej położony jest Dom Pomocy Społecznej w Grodzicznie dla osób w podeszłym wieku. W domach pomocy społecznej w 2018 roku przebywało 19 osób z terenu Gminy Biskupiec, w 2019 roku 16 osób.

Na rzecz osób starszych działa Klub Seniora „Radość”, który swoją siedzibę ma w Biskupcu, jednak skupia osoby starsze z całej Gminy. Oprócz wspólnych spotkań, wieczorków – organizuje również pomoc dla osób starszych samotnych i chorych. Również szkolne Koła Caritas i PCK dbają o osoby starsze z terenu gminy Biskupiec, szczególnie w okresie przedświątecznym.

Gmina Biskupiec w czerwcu 2017 roku przystąpiła do Programu Ogólnopolskiej Karty Seniora. Realizatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Adresatami Programu są osoby, które ukończyły 60 rok życia i wyraziły chęć skorzystania z niego. Program pozwala seniorom skorzystać w całej Polsce ze specjalnych ofert przygotowanych przez firmy, które przystąpiły do Programu Ogólnopolska Karta Seniora. W roku 2019 wydano 21 kart uprawniających seniorów do zniżek oferowanych przez przedsiębiorców, zaś od początku realizacji Programu 950 kart.

Kolejną inicjatywą podejmowaną na rzecz osób starszych jest Lokalna Szlachetna Paczka, która jest adresowana do samotnych seniorów i osób niepełnosprawnych z terenu Gminy. W pięciu edycjach obdarowano zostało 50 osób.

Sieć istniejących instytucji i placówek wspomagających osoby starsze jest wciąż niewystarczająca, oferty są zbyt małe w stosunku do ogromu potrzeb społecznych. Dotyczy to zarówno miejsc jak i niezadowalającej jakości usług. W działaniach na rzecz ludzi starszych, obowiązkiem całego społeczeństwa, a zwłaszcza władz rządowych i samorządowych różnych szczebli, jest zapewnienie godnych warunków życia, należytej pozycji społecznej (przez

właściwe regulacje prawne i rozwiązania organizacyjne). System wsparcia powinien obejmować zarówno opiekę, ale i kształcenie ludzi w podeszłym wieku.

2.5. OŚWIATA, KULTURA I SPORT

Rok szkolny 2018/2019 był ostatnim rokiem wygaszania gimnazjów. Od września 2019 roku w Gminie pozostały już tylko ośmioklasowe szkoły podstawowe. Likwidacja gimnazjum spowodowała wiele zawirowań organizacyjnych oraz przyczyniła się niestety do sporego wzrostu kosztów utrzymania oświaty. W tym samym czasie na wzrost kosztów funkcjonowania gminnych szkół wpłynęły także inne czynniki, w tym przede wszystkim dostosowanie szkół podstawowych do nauczania nowych przedmiotów (tj. geografia, biologia, chemia, fizyka) oraz podnoszenie stopni awansu zawodowego przez nauczycieli

Głównym źródłem finansowania oświaty samorządowej jest część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego, czyli tzw. subwencja oświatowa. Ponadto na realizację niektórych zadań oświatowych samorządy otrzymują dotacje z budżetu państwa, w pewnych wypadkach opłaty wnoszą rodzice uczniów, a niekiedy samorząd ma dochody z wynajmu pomieszczeń w jednostkach oświatowych. Jednak prawie zawsze wpływy z wymienionych wcześniej źródeł nie pokrywają wszystkich wydatków, dlatego samorządy współfinansują oświatę z własnych środków.

W ostatnich dwóch latach luka pomiędzy bieżącymi wydatkami a bieżącymi dochodami oświatowymi rosła w niespotykanym wcześniej tempie. Luka musi być pokryta z dochodów własnych gminy. Zmniejszenie liczby uczniów odбиło się negatywnie na wielkości otrzymywanej subwencji oświatowej. Dodatkowo na wzrost kosztów utrzymania oświaty wpłynęły podwyżki wynagrodzeń nauczycieli, które nie zostały w pełni zrekompensowane przez wzrost subwencji oświatowej. Poniższa tabela przedstawia jednostki oświatowe funkcjonujące na terenie Gminy.

Tabela 7. Wykaz jednostek oświatowych w 2019 r.

Lp.	Nazwa jednostki	Adres jednostki
1.	Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Biskupcu	ul. Grudziądzka 38, 13-340 Biskupiec
2.	Zespół Szkolno Przedszkolny w Szwarcenowie w skład którego wchodzi: <ul style="list-style-type: none"> • Szkoła Podstawowa w Szwarcenowie • Publiczne Przedszkole w Szwarcenowie 	Szwarcenowo 36, 13-340 Biskupiec
3.	Szkoła Podstawowa Specjalna w Krotoszynach	Krotoszyny 4a, 13-330 Krotoszyny
4.	Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Łąkorzu	Łąkorz 99, 13-334 Łąkorz
5.	Zespół Szkolno Przedszkolny w Lipinkach w skład którego wchodzi: <ul style="list-style-type: none"> • Szkoła Podstawowa im. Juliana Tuwima w Lipinkach • Publiczne Przedszkole w Lipinkach 	Lipinki 7, 13-334 Łąkorz
6.	Szkoła Podstawowa w Ostrowitem	Ostrowite 34, 13-334 Łąkorz
7.	Zespół Szkół w Bielicach w skład którego wchodzi: <ul style="list-style-type: none"> • Szkoła Podstawowa im. Wójta Kazimierza Tomaszewskiego w Krotoszynach • Publiczne Gimnazjum im. Narodów Zjednoczonej Europy w Bielicach do 30 sierpnia 2019 r. • Branżowa Szkoła I Stopnia w Bielicach • Liceum Ogólnokształcące w Bielicach 	Bielice 120, 13-330 Krotoszyny
8.	Publiczne Przedszkole w Krotoszynach	Krotoszyny 4a, 13-330 Krotoszyny

Na terenie Gminy Biskupiec znajdują się również dwa niepubliczne przedszkola. Na podstawie art. 34 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych Gmina Biskupiec przekazuje każdego miesiąca dotacje dla niepublicznych przedszkoli. Dotacje te są przeznaczone na dofinansowanie realizacji zadań placówek wychowania przedszkolnego w zakresie kształcenia, wychowania i opieki, w tym kształcenia specjalnego i profilaktyki społecznej.

Tabela 8. Wykaz placówek przedszkolnych, ilość osób na dzień 30.09.2018 r. i 30.09.2019 r.

Lp.	Jednostka oświatowa	Liczba uczniów wg SIO 30.09.2018 r.	Liczba uczniów wg SIO 30.09.2019 r.
1.	Przedszkole Niepubliczne „Talencik” Bielice 84, 13-330 Krotoszyny	32	27
2.	Niepubliczne Przedszkole „Słoneczko” ul. Wolności 12 13-340 Biskupcu	25	22

Wspieranie kultury należy do zadań własnych samorządów wszystkich szczebli. Działalność kulturalna w Gminie Biskupiec prowadzona jest głównie przez Gminny Ośrodek Kultury w Biskupcu, który działa na podstawie ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej oraz ustawy o samorządzie gminnym oraz Statutu i innych przepisów obowiązujących w tym zakresie. Gminny Ośrodek Kultury w Biskupcu jest instytucją kultury pozostającą w strukturze organizacyjnej Gminy Biskupiec, wyodrębnioną funkcjonalnie jako część majątku Gminy. Służy zaspokajaniu potrzeb wspólnoty samorządowej. Przedmiotem działania GOK-u jest:

- prowadzenie działalności kulturalnej,
- upowszechnianie, wspieranie i promocja twórczości, edukacji i oświaty kulturalnej, działań i inicjatyw kulturalnych oraz opieki nad zabytkami,
- działalność w zakresie kultury fizycznej i sportu,
- upowszechnianie i promowanie szeroko rozumianej ochrony zdrowia, kultury zdrowotnej i zachowań prozdrowotnych,
- upowszechnianie aktywnego wypoczynku i zdrowego stylu życia,
- ochrona dziedzictwa historycznego, kulturalnego i przyrody,
- współpraca z organizacjami pozarządowymi,
- organizowanie zbiórek pieniężnych i rzeczowych na cele związane z działalnością kulturalną i cele charytatywne,
- administrowanie powierzonymi obiektami.

Dochodami GOK-u są środki pochodzące z dotacji z budżetu gminy, wpłat od osób prawnych i fizycznych, wpłat innych organizacji, stowarzyszeń i fundacji, darowizn, dochodów własnych oraz pozyskanych dotacji i grantów.

W 2019 roku Gminny Ośrodek Kultury przygotował mieszkańcom różnorodną ofertę zajęć stałych i imprez okolicznościowych. Oferta była skierowana zarówno dla dzieci jak i dla dorosłych. Zajęcia i imprezy miały na celu rozwijanie zainteresowań, zaangażowanie

w wydarzenia ważne dla społeczności i kraju, spotkania towarzyskie i integrację, pogłębianie poczucia tożsamości ze środowiskiem społecznym i miejscem zamieszkania. Zakres działań był zgodny ze statutem Gminnego Ośrodka Kultury a jednocześnie wpisywał się w realizację przyjętego przez Gminę programu profilaktyki problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy w rodzinie. Wszystkie przedsięwzięcia skierowane do mieszkańców sprzyjały wyrabianiu nawyków kulturalnego i kreatywnego spędzania wolnego czasu, rozwojowi i edukacji mieszkańców. Tym samym przeciwdziałały sytuacjom sprzyjającym powstawaniu wszelkich uzależnień i przemocy. W swojej działalności Gminny Ośrodek Kultury realizuje takie cele jak promocja zdrowego stylu życia, nauka aktywnego spędzania wolnego czasu, stworzenie oferty zajęć pozalekcyjnych: rozwojowych, edukacyjnych, kulturalnych, rozwijanie zainteresowań i hobby wśród dzieci, młodzieży i dorosłych, szeroka oferta wydarzeń kulturalnych. wspieranie działalności Kół Gospodyń Wiejskich i organizacji pozarządowych. Gminny Ośrodek Kultury współpracuje z Kołami Gospodyń Wiejskich, sołectwami, organizacjami pozarządowymi, jednostkami Ochotniczych Straży Pożarnych oraz jednostkami oświatowymi najczęściej poprzez wspólną organizację imprez i nieodpłatne użyczenie sali, sprzętu lub obsługę akustyczną wydarzeń na terenie Gminy.

Obok Gminnego Ośrodka Kultury działalność kulturalną prowadzi również Gminna Biblioteka Publiczna w Biskupcu. Na terenie Gminy Biskupiec funkcjonują 2 biblioteki publiczne: - Gminna Biblioteka Publiczna w Biskupcu oraz jej filia w Łąkorzu. Gminna Biblioteka Publiczna w Biskupcu ma siedzibę w budynku Gminnego Ośrodka Kultury, gdzie zajmuje 5 pomieszczeń o łącznej pow. 110 m², są to: oddział dla dzieci, wypożyczalnia dla dorosłych, czytelnia internetowa, czytelnia i magazyn. Biblioteka dysponuje 28 miejscami dla czytelników. Wejście do budynku oraz udogodnienia wewnątrz budynku są przystosowane dla osób niepełnosprawnych. Biblioteka w Biskupcu czynna jest 6 dni w tygodniu (w tym i w soboty). Filia GBP w Łąkorzu znajduje się w budynku Szkoły Podstawowej, gdzie zajmuje 4 pomieszczenia o łącznej pow. 90 m². Dysponuje 23 miejscami dla czytelników. Biblioteka posiada oddzielne wejście. Filia czynna jest 5 dni w tygodniu – łącznie 40 godz.

Na terenie Gminy Biskupiec zajęcia sportowe prowadzone są na dwóch obiektach sportowych Orlik – przy Szkole Podstawowej im. Mikołaja Kopernika w Biskupcu oraz przy Zespole Szkół w Bielicach. Kompleks w Biskupcu został oddany do użytku w 2011 roku, natomiast w Bielicach w roku 2010. Orliki wyposażone są w boiska do piłki nożnej, wielofunkcyjne boiska do siatkówki, koszykówki i tenisa, zaplecze sanitarno - szatniowe dla korzystających z kompleksu, magazynek na sprzęt sportowy oraz pomieszczenie dla Animatora. Od momentu otwarcia do chwili obecnej na boiskach przez co najmniej 8

miesiące w roku prowadzone są zajęcia pozalekcyjne. Korzystanie z obiektów jest nieodpłatne. Obiekty posiadają regulamin, który określa zasady korzystania.

Przedstawicielem Gminy Biskupiec na terenie obiektów typu Orlik jest Animator Sportu. Gmina Biskupiec zatrudnia czterech Animatorów – dwóch na każdy Orlik, którzy służą pomocą i instruktorem, prowadzą zajęcia sportowe z dziećmi, młodzieżą i dorosłymi oraz czuwają nad porządkiem podczas korzystania z obiektu przez użytkowników. Rozwój kultury fizycznej na terenie gminy jest bardzo ważnym elementem życia społecznego, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży. Zasadniczym celem zajęć sportowych jest wszechstronny rozwój osobowości użytkowników, szczególnie tych najmłodszych. Zajęcia na obiektach sportowych nie tylko poprawiają sprawność fizyczną ale również wpływają na stronę psychiczną, pomagają m.in.:

- kontrolować własne negatywne zachowania i emocje w stosunku do siebie i innych,
- kształtować wrażliwość na przejawy cierpienia fizycznego i psychicznego,
- zapobiegać zachowaniom naruszającym spójność grupy (kłótnie, dokuczanie),
- kształtować szacunek do innych osób zwłaszcza słabszych i mniej sprawnych,
- rozwijać postawy asertywności,
- rozwijać poczucie odpowiedzialności za zdrowie własne i innych,
- ukazywać zasady właściwego współdziałania w grupie, w zespole,
- rozwijać zainteresowania i umiejętności ruchowe,
- wyzwalać potrzeby samodoskonalenia.

Zainteresowanie zajęciami na Orlikach jest bardzo duże. Zwłaszcza dzieci w wieku 9-12 lat, które chętnie i systematycznie biorą udział w zajęciach. Na Orlikach prowadzone są zajęcia sportowe różnego rodzaju, między innymi z dyscyplin: piłki nożnej, siatkówki, koszykówki, tenisa ziemnego oraz gry i zabawy.

Zajęcia na obiektach sportowych Orlik w roku 2019 odbywały się od 01.03.2019 roku do 30.11.20219 roku. Każdy z kompleksów był czynny przez co najmniej 60 godzin w miesiącu. Organizacja regularnych zajęć, rozgrywek sportowych oraz imprez sportowo-rekreacyjnych to główne typy działań realizowane przez Animatorów, w których mogą brać udział osoby z różnych grup wiekowych. Zajęcia prowadzone na boiskach Orlik przeznaczone są zarówno dla osób młodych – dzieci i młodzieży w wieku od 9 lat, jak i dorosłych – do 60 lat. Na Orlik w Biskupcu średnio uczęszczało ok. 200 osób tygodniowo. Z Orlika w Bielicach korzystało średnio ok. 150 osób tygodniowo. Z zajęć prowadzonych na Orlikach największym zainteresowaniem cieszy się piłka nożna, następnie tenis ziemny i koszykówka. W zajęciach chętnie uczestniczą uczniowie szkół, przy których

znajdują się boiska. W ramach realizacji zajęć Animatorzy współpracują ze szkołami z terenu Gminy Biskupiec i lokalnym samorządem. Oprócz regularnych zajęć sportowych Animatorzy organizują turnieje w różnych dyscyplinach. W 2019 roku były organizowane turnieje w piłkę nożną i tenisa ziemnego.

Zadaniem Gminy Biskupiec jest utrzymanie obiektów sportowych - Orlików, w stanie bezpiecznym i uporządkowanym oraz dostateczne wyposażenie ich w sprzęt potrzebny do prowadzenia zajęć przez Animatora. W tym roku zakupiono nowe piłki do siatkówki, koszykówki i piłki nożnej oraz rakiety do tenisa. Gmina pokrywa również koszty nagród w turniejach. Na bieżąco są naprawiane wszelkie usterki na obiektach sportowych wynikające z codziennej eksploatacji. Orlik to przede wszystkim miejsce spotkań i uprawiania sportu. Orliki, są miejscami o pozytywnym wpływie na życie mieszkańców. Na wsi i w mniejszych miejscowościach jest to często jedne z niewielu, nowoczesnych miejsc do uprawiania sportu na świeżym powietrzu, dlatego ważna jest organizacja zajęć na tych obiektach. Na terenie Gminy Biskupiec funkcjonują również inne boiska sportowe przy placówkach oświatowych w Krotoszynach, Ostrowitem, Szwarcenowie i Wonnie, a także powstałe w 2018 r. boiska w Lipinkach i Łąkorzu, z których głównie korzystają uczniowie szkół. Obecnie na terenie Gminy Biskupiec znajduje się 10 siłowni zewnętrznych, 1 siłownia stacjonarna w Zespole Szkół w Bielicach oraz 16 placów zabaw dla dzieci. Siłownie zewnętrzne to głównie inicjatywa mieszkańców sołectw - inwestycje zostały sfinansowane w większości ze środków z funduszu sołectw.

2.6. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Bezpieczeństwo publiczne oraz jego poprawa znajduje się w centrum oczekiwań każdego społeczeństwa, to pewne warunki i instytucje, które chronią zdrowie, życie, mienie obywateli i również majątek ogólnonarodowy. Zaspokojenie potrzeb zbiorowych wspólnoty, w tym również zadania z zakresu publicznego porządku i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, reguluje ustawa o samorządzie gminnym która traktuje powyższe jako zadania własne gminy. Do zapewnienia publicznego bezpieczeństwa zobowiązane są organy władzy administracji państwowej, szczególnie instytucje wyspecjalizowane w zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego, jak np. Policja, Ochotnicza Straż Pożarna. Swój wkład w poprawę efektywności w/w służb mają również władze gminy, które w miarę swoich możliwości wspierają finansowo służby, wpływając tym samym na podnoszenie poziomu poczucia bezpieczeństwa mieszkańców naszej Gminy.

Celem zabezpieczenia realizacji zadań wynikających z ochrony przeciwpożarowej w budżecie Gminy zabezpiecza się środki finansowe z przeznaczeniem na utrzymanie jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, zapewnienie ich gotowości bojowej, zakupu sprzętu przeciwpożarowego, wyszkolenie i prowadzenie remontów baz lokalowych. Skuteczna walka z przestępczością nie może być prowadzona wyłącznie przez aparat policyjny przy jednoczesnej bierności społeczeństwa, gdyż poziom bezpieczeństwa mieszkańców zależy od prawidłowej współpracy wszystkich podmiotów uczestniczących w zapewnieniu bezpieczeństwa i porządku publicznego. Przystępczość zostawia za sobą ślad w funkcjonowaniu lokalnej społeczności. Ochotnicze Straże Pożarne są organizacjami zajmującymi się prewencją i walką z pożarami oraz pozostałymi zagrożeniami dla zdrowia i życia ludzkiego, dobytku oraz środowiska naturalnego, oraz usuwaniem skutków klęsk żywiołowych i katastrof. W Gminie Biskupiec jest 9 jednostek straży pożarnej: OSP Krotoszyny, OSP Biskupiec, OSP Łąkorz, OSP Lipinki, OSP Wonna, OSP Piotrowice, OSP Osetno, OSP Sumin, OSP Gaj. Nad bezpieczeństwem mieszkańców gminy czuwają policjanci z Zespołu Dzielnicowych w Biskupcu, którzy swoją siedzibę mają w budynku Urzędu Gminy w Biskupcu. Natomiast Główna Komenda Policji znajduje się w Nowym Mieście Lubawskim.

Do podstawowych zadań policji należy m.in:

- ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra,
- inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami pozarządowymi,
- wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców.

Działania chroniące ofiary przemocy domowej podejmowane przez policję zgodnie z obowiązującym prawem:

- interwencja,
- sporządzenie dokładnego opisu zdarzenia (notatka urzędowa),
- zatrzymanie sprawców przemocy domowej stwarzających w sposób oczywisty zagrożenie dla życia bądź zdrowia ofiar, a także mienia,
- wszczęcie postępowania przygotowawczego przeciwko sprawcy przemocy w przypadku zgłoszenia lub stwierdzenia popełnienia przestępstwa,
- zabezpieczenie dowodów popełnienia przestępstwa,
- podjęcie działań prewencyjnych wobec sprawcy przemocy,
- udzielenie informacji ofiarom o możliwości uzyskania pomocy.

Osoby wzywające policję mają prawo do:

- uzyskania od policjantów zapewnienia doraźnego bezpieczeństwa,
- uzyskania informacji, kto przyjechał na wezwanie - numer identyfikacyjny policjantów, nazwa i siedziba jednostki,
- wykorzystania dokumentacji interwencji policyjnej jako dowodów w sprawie karnej przeciw sprawcy przemocy,
- zgłoszenia interweniujących policjantów na świadków w sprawie sądowej.

2.7. OCHRONA ZDROWIA

Ochrona zdrowia publicznego jest jednym z zadań własnych realizowanych przez gminę. Gmina oprócz zadań własnych w zakresie ochrony zdrowia publicznego realizuje także zadania zlecone. Do zadań gminy w zakresie ochrony zdrowia publicznego, należy m.in. zabezpieczenie dostępności do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, położnictwa i ginekologii oraz stomatologii zgodnie z minimalnym planem zabezpieczenia ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (§ 4 rozporządzenia Ministra Zdrowia z 10 października 2001 r. w sprawie zasad i warunków, jakim powinien odpowiadać minimalny plan zabezpieczenia ambulatoryjnej opieki zdrowotnej). Podstawową opiekę profilaktyczno-leczniczą dla ludności Gminy Biskupiec zapewnia Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w skład, którego wchodzi: Gminny Ośrodek Zdrowia w Biskupcu i Wiejski Ośrodek Zdrowia Łąkorzu. W ramach ww. Ośrodków działają: poradnia lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, gabinet zabiegowy, gabinet szczepień, punkt pobierania materiału biologicznego, gabinet medycyny szkolnej, gabinet pielęgniarstwa środowiskowego, przyjmują specjaliści: stomatolog, ginekolog, neurolog, rehabilitant.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego udzielono porad lekarskich z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej w roku 2018 - 31.394, w roku 2019 – 31.248, natomiast z zakresu ambulatoryjnej opieki zdrowotnej skorzystało w roku 2018 – 32.894, w roku 2019 – 32.817.

Na terenie Gminy Biskupiec w roku 2019 funkcjonowała 1 apteka oraz 3 punkty apteczne z siedzibą w Biskupcu, Krotoszynach, Łąkorzu. W dni świąteczne i wolne od pracy mieszkańcy Gminy Biskupiec mogą skorzystać z apteki pełniącej dyżur na terenie powiatu nowomiejskiego według grafiku publikowanego na stronie internetowej samorządu. Usługi w zakresie hospitalizacji osób tego wymagających świadczy Powiatowy Szpital w Nowym Mieście Lubawskim, w którego skład wchodzi: oddział chorób wewnętrznych, oddział ginekologiczno-położniczo-noworodkowy, oddział dziecięcy, oddział chirurgiczny.

2.8. POMOC SPOŁECZNA

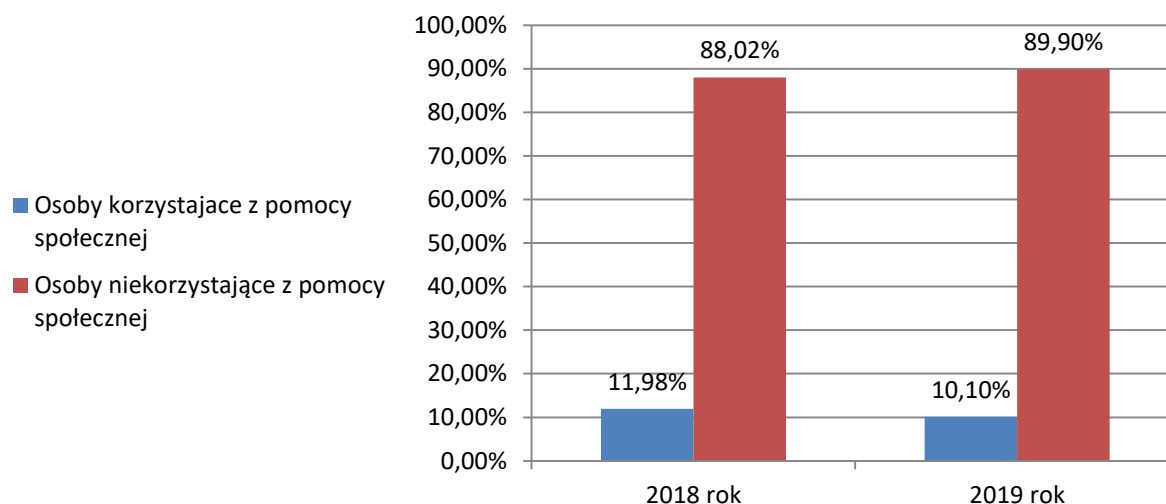
Ustawa o pomocy społecznej w art. 2 pkt i art. 3 definiuje pomoc społeczną jako instytucję polityki społecznej państwa, mająca na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwość. Wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Zadania pomocy społecznej w gminie Biskupiec realizuje Gminny Ośrodek Pomocy społecznej. Na dzień 31.12.2019 r. kadra Ośrodka liczyła 12 osób w tym: kierownik, 4 specjalistów pracy socjalnej, pracownik socjalny, asystent rodziny, starszy inspektor ds. świadczeń rodzinnych, inspektor ds. funduszu alimentacyjnego, 2 referentów ds. świadczeń wychowawczych, pomoc administracyjna w ramach prac interwencyjnych (na czas określony).

Ośrodek realizuje zadania w zakresie pomocy społecznej zlecone samorządowi gminnemu i zadania własne w trybie określonym przepisami ogólnie obowiązującym. Realizując zadania pomocy społecznej GOPS współpracuje z różnymi instytucjami w celu pomocy osobom i rodzinom tego wymagającym m.in.: z Urzędem Gminy, policją, służbą zdrowia, szkołami, sądem, kuratorami sądowymi, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Urzędem Pracy, zakładami karnymi, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, ośrodkami szkolno-wychowawczymi, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, organizacjami pozarządowymi.

W roku 2018 ze świadczeń pomocy społecznej skorzystało 1152 osób, zaś 2019 roku pomocą objętych było 962 osoby. Poniższe wykresy przedstawiają procentową liczbę osób objętych pomocą społeczną w roku 2018 i 2019 w ogóle osób zamieszkujących Gminę Biskupiec.

Wykres 6. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej u w latach 2018-2019.

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Biskupcu

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Zgodnie z art. 8 ust.1 ustawy o pomocy społecznej prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, przysługuje:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 701,00 zł, zwanej dalej „kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej”;

- osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty 528,00 zł, zwanej dalej „kryterium dochodowym na osobę w rodzinie”.

Poniższa tabela przedstawia szczegółowe dane dotyczące osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej.

Tabela 9. Liczba osób korzystających z pomocy w latach 2018-2019.

Wyszczególnienie	Liczba osób, którym przyznano świadczenie w roku:		Liczba rodzin w roku		Liczba osób w rodzinach w roku	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Ogółem przyznane świadczenia z pomocy społecznej w tym:	660	553	369	307	1121	924
świadczenie pieniężne	342	273	327	265	935	737
świadczenie niepieniężne	320	283	166	145	737	640

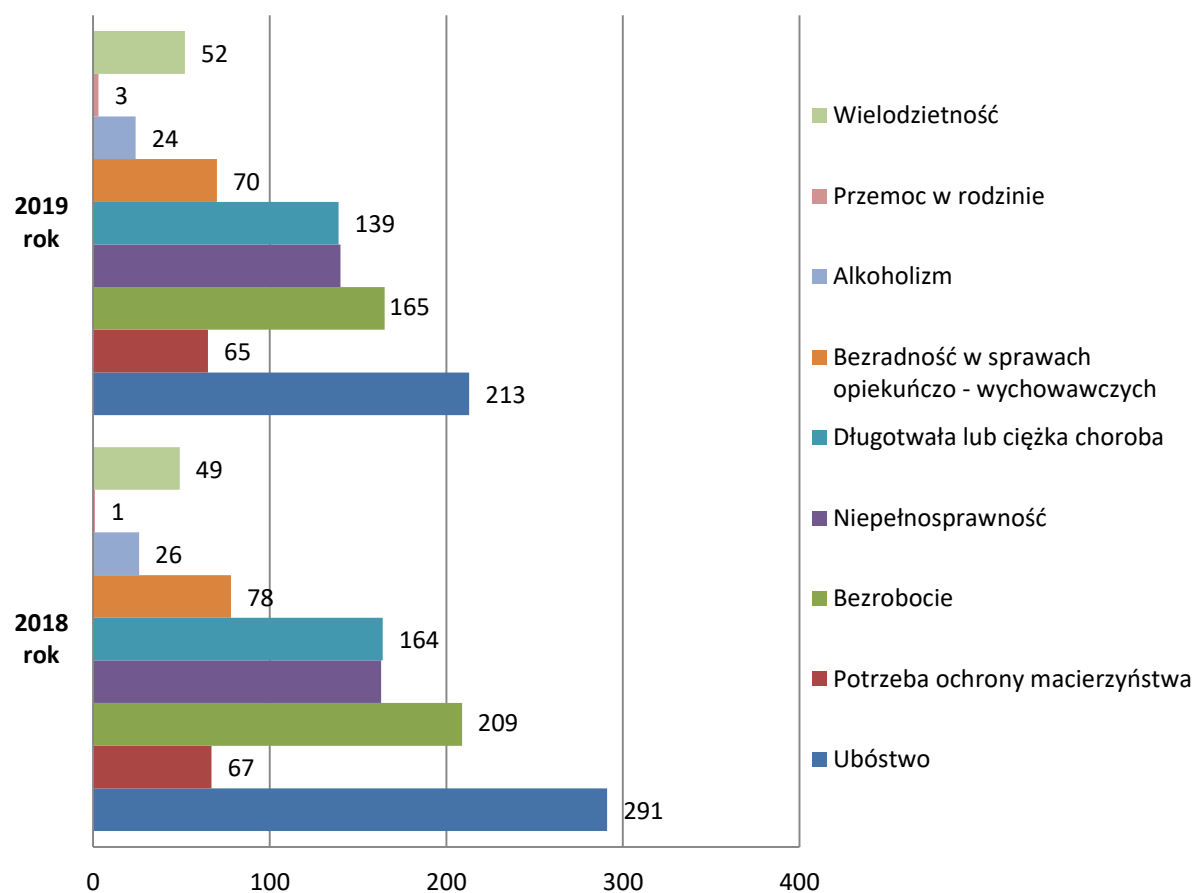
Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Biskupcu

Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w roku 2019 nieznacznie spadła w ujęciu do roku 2018, tym samym zmniejszyła się liczba osób w rodzinach objętych pomocą. Więcej osób korzystało ze świadczeń w formie pieniężnej.

Głównym powodem przyznania pomocy w latach 2018-2019 było ubóstwo. Za osoby dotknięte ubóstwem uważa się osoby i rodziny, których dochód jest równy lub niższy od kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej. Kolejnymi powodami korzystania ze świadczeń pomocy społecznej było: bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, potrzeba ochrony macierzyństwa.

Najczęstsze powody przyznania pomocy rodzinom w latach 2018-2019 przedstawia poniższy wykres.

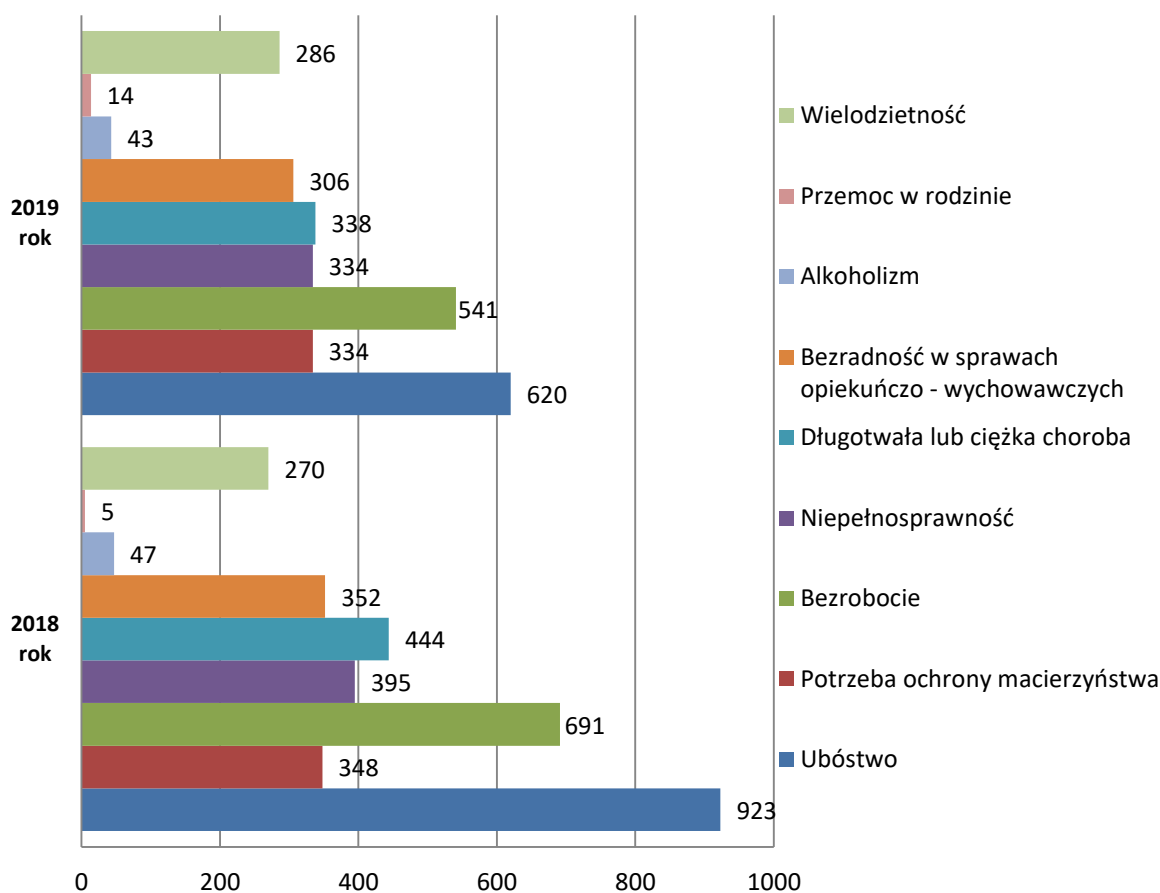
Wykres 7. Powody przyznania pomocy rodzinom w latach 2018-2019.

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Biskupcu

Kolejny wykres przedstawia najczęstsze powody przyznania pomocy osobom w 2018 i w 2019 roku.

Wykres 8. Liczba osób objęta pomocą z uwzględnienie powodów jej przyznania w latach 2018-2019.

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Biskupcu

Na zbliżonym poziomie w latach 2018-2019 utrzymywała się liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa, wielodzietności i alkoholizmu.

W 2018 roku wpłynęło 1238, zaś w 2019 roku 1014 wniosków o udzielenie pomocy. Do wszystkich wniosków o udzielenie pomocy pracownicy socjalni byli zobowiązani do przeprowadzenia wywiadów środowiskowych, które były podstawą do wydania stosownych decyzji. Wywiady miały na celu ustalenie sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej, majątkowej osób i rodzin ubiegających się o świadczenia. Osobom i rodzinom podejrzanym o nadużywanie alkoholu oraz niewłaściwe wykorzystanie świadczeń udzielono pomocy w formie bonów żywnościowych oraz kart zakupowych, w roku 2018 tą formą pomocy było objętych 18, zaś 2019 roku 28 rodzin.

Ilość wydanych decyzji w zakresie pomocy społecznej w 2018 i 2019 roku przedstawia się następująco:

Tabela 10. Formy udzielanej pomocy w latach 2018-2019.

Formy świadczeń		Liczba wydanych decyzji w zakresie świadczenia		Liczba osób/rodzin objętych świadczeniem	
		2018	2019	2018	2019
pieniężne	Zasiłek okresowy	359	290	113 rodzin	99 rodzin
	Zasiłek celowy	143	111	143 rodzin	111 rodzin
	Świadczenie pieniężne na zakup posiłku lub żywności w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”	800	587	295 rodzin	222 rodzin
	Zdarzenie losowe	2	-	2 rodziny	-
	Zasiłek stały	97	32	63 rodziny	59 rodzin
	Posiłek przyznany w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”	287	246	318 osób	313 osób
niepieniężne	Usługi opiekuńcze	1	3	2 osoby	2 osoby
	Schronienie	3	2	3 osoby	
	Kierowanie do DPS	3	1	19 osób	16 osób
	Świadczenia opieki zdrowotnej	2	4	2 osoby	4 osoby
	Sprawienie pogrzebu	1	-	1 osoba	-

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Biskupcu

Spośród świadczeń pieniężnych najczęściej udzielaną formą pomocy było świadczenie pieniężne na zakup posiłku lub żywności w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”, w 2018 roku skorzystało z ww. świadczenia 295 rodzin, w 2019 roku 222 rodzin.

Wśród świadczeń niepieniężnych dominował posiłek, który był realizowany w ramach tego samego programu, w latach 2018-2019 ilość osób objęta ww. pomocą utrzymywała się na tym samym poziomie. Celem programu „Posiłek w szkole i w domu” jest zapewnienie pomocy osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji.

Zasiłek okresowy spośród świadczeń pieniężnych był także często udzielaną formą pomocy. Przysługuje on w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność,

bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

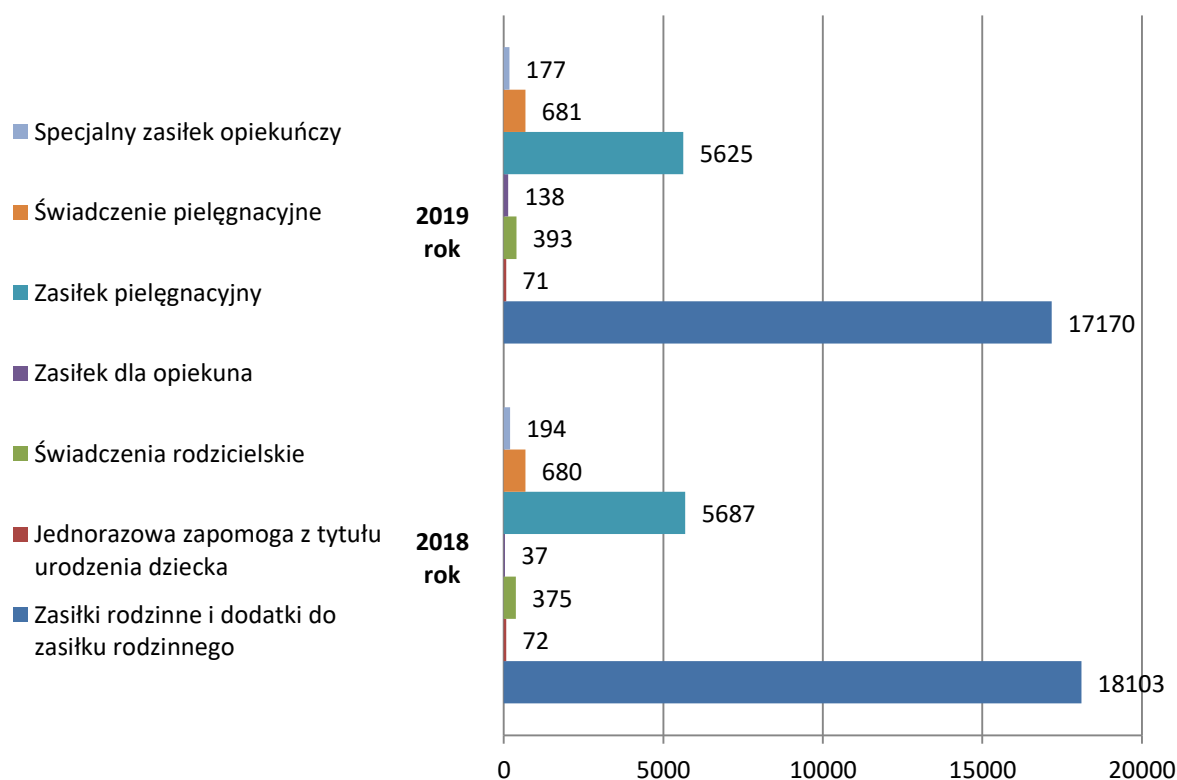
Istotną formą wsparcia niepieniężnego było pokrywanie kosztów pobytu mieszkańców Gminy Biskupiec w domach pomocy społecznej. W 2018 roku opłacano koszty pobytu za 19 osób, zaś w 2019 roku za 16 osób.

Kolejną formą pomocy udzielaną przez Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej stanowiły stypendia i zasiłki szkolne. Stypendium szkolne może otrzymać uczeń znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie, w szczególności gdy w rodzinie tej występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także gdy rodzina jest niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe. W 2018 roku ze stypendiów szkolnych skorzystało 277 dzieci z 216 rodzin, dla jednego dziecka przyznano zasiłek szkolny. W 2019 roku wsparciem w formie stypendium szkolnego objęto 238 dzieci z 118 rodzin.

Jedną z form pomocy oferowanej przez GOPS jest praca socjalna świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Jest ukierunkowana na przywrócenie utraconej lub ograniczonej zdolności samodzielnego funkcjonowania osoby lub rodziny i świadczona jest osobom i rodzinom bez względu na uzyskiwany dochód. Praca socjalna może być prowadzona o kontrakt socjalny, w którym opracowuje się ocenę sytuacji osoby lub rodziny oraz formułuje cele, które ma osiągnąć osoba czy rodzina dla przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej.

W latach 2018-2019 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Biskupcu realizował zadanie zleczone z zakresu świadczeń rodzinnych określonych w ustawie o świadczeniach rodzinnych. W roku 2018 ze świadczeń rodzinnych skorzystało 981 dzieci z 894 rodzin, w roku 2019 beneficjentami świadczeń było 1004 dzieci z 865 rodzin. Poniższy wykres przedstawia rodzaj i liczbę realizowanych świadczeń w latach 2018- 2019.

Wykres 9. Liczba świadczeń rodzinnych w latach 2018-2019.

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Biskupcu

Zasiłki rodzinne oraz dodatki do zasiłków rodzinnych mają na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka. Poniższa tabela przedstawia ilość wypłaconych świadczeń, liczbę rodzin, które je uzyskały oraz ogólną kwotę wypłaconych zasiłków.

Tabela 11. Zasiłki rodzinne wypłacone w latach 2018-2019.

Wyszczególnienie	Rok 2018	Rok 2019
Liczba świadczeń	18103	17170
Liczba rodzin	483	433
Kwota zasiłków rodzinnych	1 989 850	1 839 978

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Biskupcu

W zakresie realizacji ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci wypłacane są świadczenia wychowawcze 500+. Celem tego świadczenia jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Na przestrzeni lat 2018-2019 liczba rodzin otrzymujących świadczenie wzrosła o 42%, związane jest to ze zmianami wprowadzonymi w Programie „Rodzina 500+”, od lipca 2019 roku świadczenie

wychowawcze przysługuje na każde dziecko do ukończenia 18 roku życia, bez względu na dochody uzyskiwane przez rodzinę.

Tabela 12. Świadczenia wychowawcze 500+ wypłacone w latach 2018-2019.

Wyszczególnienie	Rok 2018	Rok 2019
Liczba świadczeń	15 266	17 525
Liczba rodzin	704	994
Kwota wypłaconych świadczeń	7 630 627,94	8 721 356,12

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Biskupcu

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Biskupcu wykonuje również zadania wynikające z ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Na podstawie tej ustawy realizowane jest wsparcie materialne dla osób uprawnionych do alimentów poprzez przyznawanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Tabela 13. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacone w latach 2018-2019.

Wyszczególnienie	Rok 2018	Rok 2019
Liczba osób otrzymujących świadczenie z funduszu alimentacyjnego	1251	1653
Liczba rodzin pobierających świadczenie	704	994
Kwota wypłaconych świadczeń	333 080	313 510
Liczba dłużników	128	130

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Biskupcu

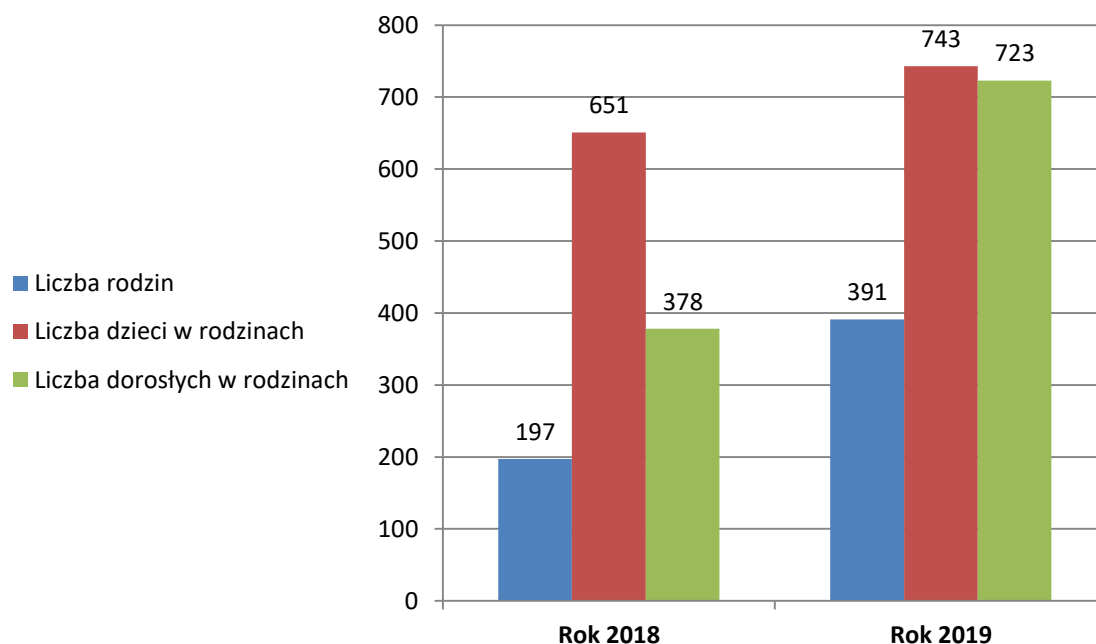
Kolejnym świadczeniem, które realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Biskupcu realizując ustawę z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, która zakłada udzielenie pomocy rodzicom w formie jednorazowego świadczenia w wysokości 4.000,00 zł z tytułu urodzenia się żywego dziecka z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu. Jednorazowe świadczenie przysługuje rodzicom bez względu na osiągnięte dochody. W roku 2018 wsparcie „Za życiem” została objęta jedna rodzina., w roku 201 nie wpłynął żaden wniosek o wsparcie w ramach ustawy.

Na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Biskupcu realizuje jednorazowe wsparcie dla wszystkich uczniów

rozpoczynających rok szkolny. Rodziny otrzymują świadczenie bez względu na dochód. W roku 2018 wsparciem w ramach programu objęto 1260 dzieci, zaś w 2019 roku 1257.

Na terenie Gminy Biskupiec jest realizowane zadanie rządowego programu dla rodzin wielodzietnych - Karta Dużej Rodziny. Rządowy program dla rodzin wielodzietnych ma na celu nie tylko wsparcie rodzin, a także promowanie modelu rodziny wielodzietnych oraz jej pozytywnego wizerunku. Karta Dużej Rodziny to system zniżek dla rodzin 3+ zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Karta ułatwia rodzinom 3+ dostęp do kultury, aktywnego spędzania czasu oraz obniża koszty codziennego życia. W roku 2018 z programu skorzystało 1029 osób, 2019 roku 1466 osób.

Wykres 10. Liczba rodzin uprawnionych do Karty Dużej Rodziny w latach 2018-2019.

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Biskupcu

W ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Biskupcu w latach 2018-2019 podjął współpracę z Bankiem Żywności w Olsztynie, wspólnie realizując Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020. W ramach Programu osoby najbardziej potrzebujące mogły korzystać ze wsparcia w postaci żywności, jak również uczestniczyć w różnych działaniach wspierających, edukacyjnych i włączających. Program Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. W 2018 roku rozdysponowano 47.552 kg dla 965 osób o wartości 237.176,15 zł. Natomiast w 2019 roku przekazano 114.126,77 kg dla 818 osób o wartości 118.496,12 zł.

Oprócz wsparcia żywnościowego Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Biskupcu wspólnie z Bankiem Żywności w Olsztynie realizował działania wspierające dla osób zakwalifikowanych do odbioru żywności w formie warsztatów kulinarnych. Wsparcie działaniami towarzyszącymi miało wpłynąć na zwiększenie wymiaru pomocy żywnościowej.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Biskupiec

Podstawą prawną działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych w Gminie Biskupiec jest ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Zgodnie z przepisami ww. ustawy samorząd gminny zobowiązany jest do prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu. Realizacja tych zadań prowadzona jest w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uchwalonego corocznie przez Radę Gminy w Biskupcu.

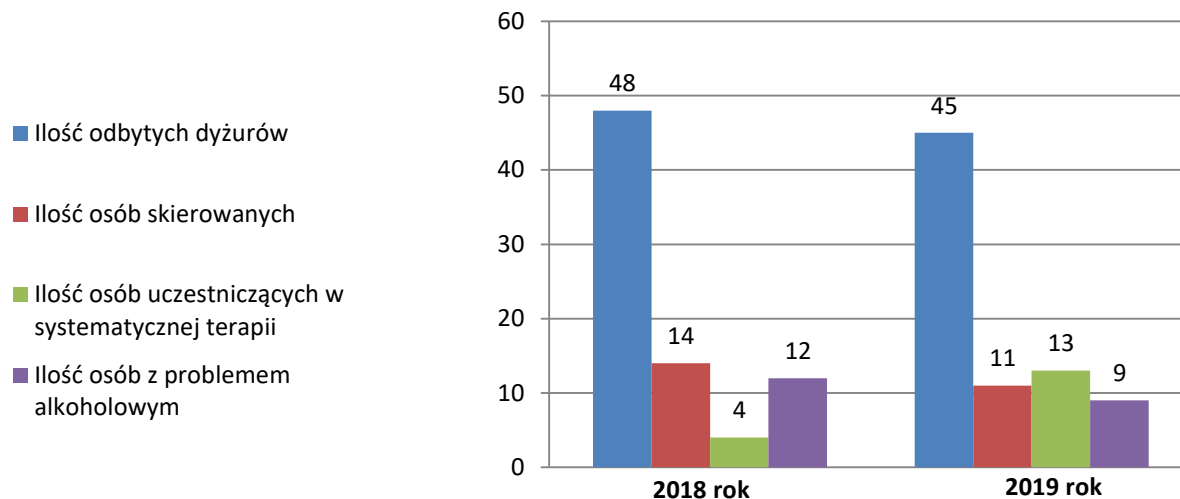
Gminny Program na rok 2018 i 2019 określał zadania z zakresu pomocy dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz zadania związane z profilaktyką uzależnień w tym zakresie. Sposoby realizacji zadań zawartych w Programach były dostosowane do potrzeb lokalnych oraz możliwości prowadzenia określonych działań w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe. Główne kierunki działań to:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Od 1 marca 2007 r. działa Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie, gdzie osoby uzależnione od alkoholu mogą zdobyć niezbędną wiedzę i motywację do podjęcia decyzji o całkowitej rezygnacji z picia alkoholu, jak również pomoc w rozpoznaniu własnej sytuacji życiowej i jej realnej oceny. W Punkcie Konsultacyjnym realizowane były także

spotkania indywidualne. Łącznie w roku 2018 z systematycznej terapii skorzystało 14 osób w trakcie 48 spotkań, z indywidualnej terapii skorzystały dwie osoby. W roku 2019 skierowano do Punktu Konsultacyjnego 11 osób, które zobowiązano do udziału w terapii oraz grupie wsparcia, z systematycznej terapii skorzystało 13 osób w trakcie 45 spotkań.

Wykres 11. Działalność Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie w latach 2018-2019.

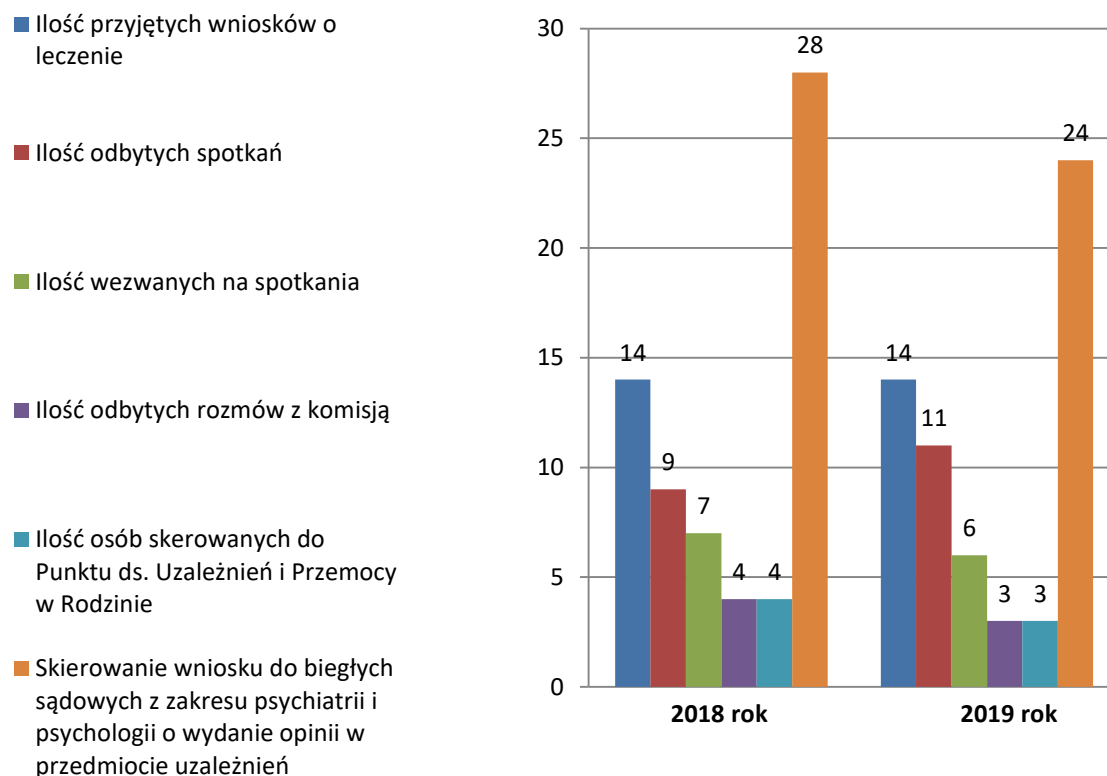
Źródło: Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Podmiotem inicjującym i koordynującym realizację zadań z zakresu profilaktyki w sferze uzależnień w Gminie Biskupiec jest Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Do jej zadań w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych należą: zobowiązanie do leczenia odwykowego, opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, analizowanie w ciągu roku wykonywania zadań w zakresie profilaktyki alkoholowej zawartych w Programie oraz wykorzystywanie środków finansowych na ten cel, udział w szkoleniach, spotkaniach. Członkowie Komisji współpracują z placówkami leczenia odwykowego, poradniami uzależnień oraz placówkami opieki zdrowotnej. W roku 2018 Komisja odbyła 9 spotkań, na które wezwano 7 osób mających problem z nadużywaniem alkoholu. Z 4 osobami Komisja przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące, wszystkie osoby zostały skierowane do Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie na rozmowy motywuujące do podjęcia decyzji o całkowitej rezygnacji z picia alkoholu. Skierowano 6 wniosków do biegłych sądowych z zakresu psychiatrii i psychologii o wydanie opinii w przedmiocie uzależnień. W 2018 roku 3 osoby odbyły leczenia stacjonarne na oddziale terapii uzależnienia od alkoholu.

W 2019 roku odbyło się 11 spotkań Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, na które wezwano 6 osób. Z 3 osobami Komisja przeprowadziła

rozmowy, z tego wszystkie osoby zostały skierowane do Punktu Konsultacyjnego na rozmowy motywujące do podjęcia decyzji o całkowitej rezygnacji z picia alkoholu. Skierowano 24 wniosków do biegłych sądowych z zakresu psychiatrii i psychologii o wydanie opinii w przedmiocie uzależnień. Wydano 13 opinii, 11 osób nie stawiło się na badanie u biegłych sądowych, wobec tego biegli nie wystawili opinii z zakresu uzależnienia od alkoholu – akta wróciły do Komisji, która przekazała je do Sądu Rejonowego w Nowym Mieście Lubawskim celem podjęcia dalszych działań. W 2019 roku 2 osoby odbyły leczenie stacjonarne na oddziale terapii uzależnienia od alkoholu. Nadmienić należy, iż 4 osoby podjęły leczenie odwykowe farmakologiczne (implantacja Disulfiramu). Poniższy wykres przedstawia działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w roku 2018 i 2019.

Wykres 12. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2018-2019.

Źródło: Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Na terenie Gminy Biskupiec w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych było prowadzonych szereg działań profilaktyczno – edukacyjnych tj. realizacja programów profilaktycznych w szkołach, uwzględnienie w programach nauczania wiedzy o szkodliwości picia alkoholu, upowszechnianie działań zmierzających do

rozwijania kompetencji wychowawczych u rodziców i wychowawców sprzyjających kształtowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych u dzieci i młodzieży, promowanie zdrowego stylu życia bez alkoholu oraz trzeźwego i bezpiecznego spędzania czasu.

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów z zakresu narkomanii należy do zadań samorządu gminnego, określa je Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2013-2020 został przyjęty przez Radę Gminy Biskupiec w dniu 28 lutego 2013 r. W ramach Programu w latach 2018-2019 roku zrealizowano:

- upowszechnienie informacji dotyczących adresów instytucji i miejsc, gdzie można skorzystać z bezpłatnej pomocy psychologicznej w konkretnych sytuacjach życiowych – informator, ulotki;
- organizowanie wywiadów środowiskowych, socjalnych, interwencji rodzinnych, współpracy z rodzinami w miejscu zamieszkania;
- upowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki narkomanii na dyskotekach, świetlicach, imprezach kulturalnych;
- podjęcie i rozwijanie współpracy z placówkami i instytucjami zajmującymi się pomocą psychologiczną, socjalną, prawną, interwencją w kryzysie, profilaktyką, terapią – spoza terenu Gminy Biskupiec;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej w szczególności dla dzieci i młodzieży na wszystkich poziomach szkół, w tym: zajęcia sportowo-rekreacyjne dla uczniów, programy, warsztaty i przedstawienia profilaktyczne;
- inwestowanie w miejsca i placówki kulturalne, sport i rekreację – stworzenie ofert zajęć pozalekcyjnych - rozwojowych, rekreacyjnych, edukacyjnych, wychowawczych, kulturalnych w szkołach i innych placówkach.

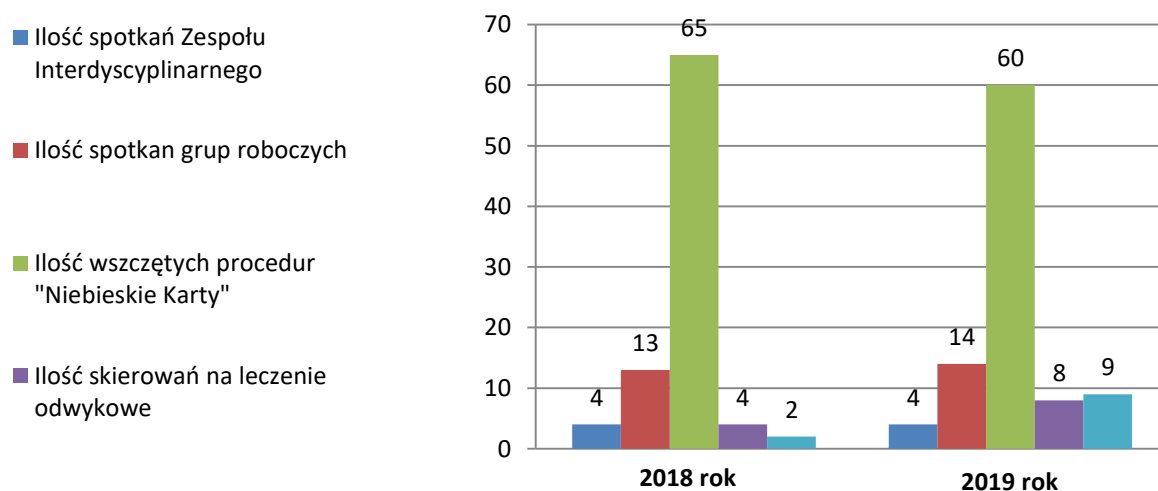
Na terenie Gminy Biskupiec od wielu lat są podejmowane działania mające na celu pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemem przemocy. Starania te znajdują swoje odzwierciedlenie m. in. w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2013-2020, który został przyjęty przez Radę Gminy Biskupiec w dniu 28 lutego 2013 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Biskupcu zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizuje za pomocą powołanego przez Wójta Gminy Biskupiec Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W skład zespołu wchodzi przedstawiciele: oświaty, policji, służby zdrowia, sądu, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Głównym zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów i specjalistów uprawnionych do

interwencji i pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez:

- diagnozowanie problemu przemoc w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu środowisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Współpraca pomiędzy członkami Zespołu dotyczy poradnictwa, interwencji i wzajemnego wsparcia oraz uzupełniania podejmowanych działań, a także bieżące monitorowanie problemów w środowisku przez pracownika socjalnego w rejonie działania. Działania Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w latach 2018-2019 obrazuje wykres.

Wykres 13. Działania Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych w latach 2018-2019 r.

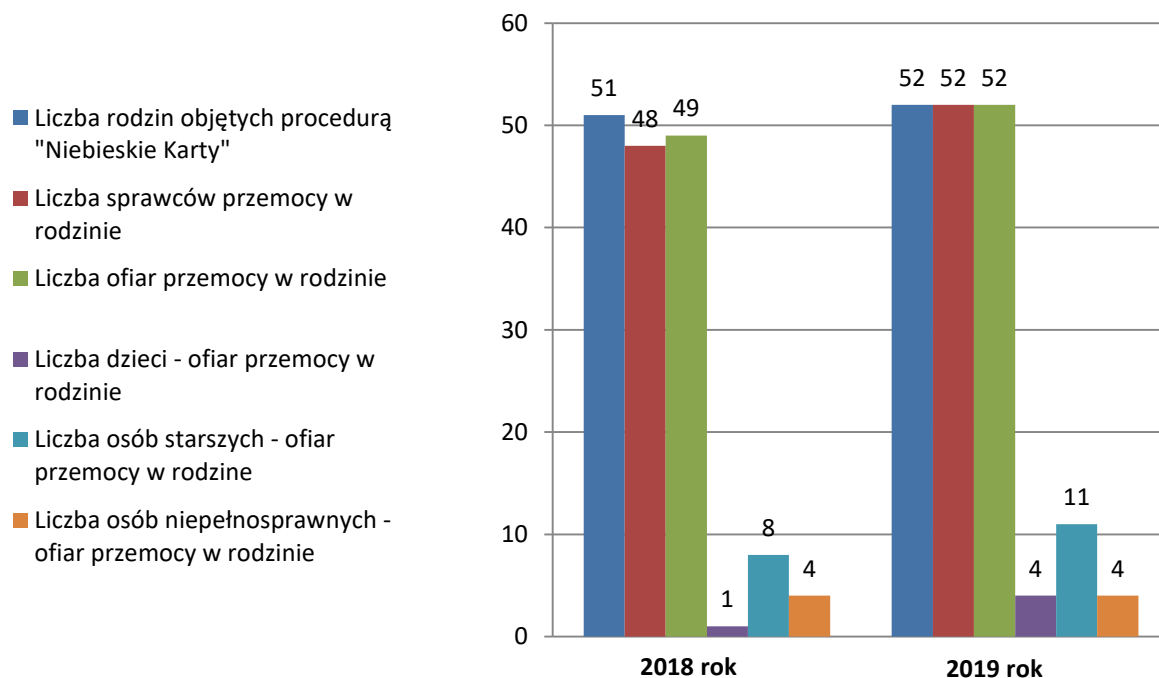
Źródło: Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

W 2018 roku w 46 rodzinach zakończono procedurę „Niebieskie Karty”. Powodem zakończenia w 36 rodzinach było ustanie przemocy w rodzinie oraz w 10 przypadkach brak zasadności podejmowanych działań. Sporządzono 54 kart „NK-C” z osobą pokrzywdzoną i 17 kart „NK-D” z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie.

W 2019 roku w 41 rodzinach zakończono procedurę „Niebieskie Karty”. Powodem zakończenia w 40 rodzinach było ustanie przemocy w rodzinie oraz w jednym przypadku brak zasadności podejmowanych działań. Sporządzono 58 kart „NK-C” z osobą pokrzywdzoną i 11 kart „NK-D” z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje

przemoc w rodzinie. Większość prowadzonych procedur w rodzinach była spowodowana nadużywaniem alkoholu, który prowadził do zachowania agresywnego. Poniższy wykres przedstawia dane liczbowe dotyczące procedury „Niebieskie Karty” w latach 2018-2019.

Wykres 14. Działania w ramach procedury „Niebieskie Karty” w latach 2018-2019.

Źródło: Dane Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Biskupcu w latach 2018-2019 włączył się w Ogólnoświatową Kampanię „Biała Wstążka” w ramach, której zorganizował „Otwarte Drzwi” dla osób uwikłanych w przemoc i szukających pomocy w dniach od 25 listopada do 10 grudnia każdego roku. W ramach Kampanii dyżury pełnili członkowie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie tj. przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego, pełnomocnik ds. rozwiązywania problemów alkoholowych, pracownik socjalny, policjant, pedagog szkolny. W całym okresie trwania Kampanii „Biała Wstążka” w latach 2018-2019 skorzystało 11 osób.

Opracowanie i realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest jednym z zadań wynikającym z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Rada Gminy Biskupiec Uchwałą Nr III/33/18 z dnia 28 grudnia 2018 r. przyjęła Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021, który wyznacza zespół planowanych działań mających na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w procesie przywracania zdolności tych rodzin do

prawidłowego funkcjonowania. Zgodnie z założeniem ustawowym od 2013 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Biskupcu do katalogu usług wprowadził dodatkowe wsparcie adresowane do rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze w postaci asystenta rodziny. Praca asystenta koncentruje się przede wszystkim na poszukiwaniu rozwiązań trudnej sytuacji życiowej rodzin, w których są dzieci. Głównym celem asystentury jest podniesienie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny, umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia sobie z problemami dnia codziennego. Usługami asystenta rodziny w roku 2018 zostało objętych 14 rodzin wychowujących dzieci, w których stwierdzono najpilniejszą potrzebę wsparcia, w tym na wniosek sądu 3 rodziny. W roku 2019 asystent rodziny pracował z 14 rodzinami, obejmujących 63 osoby.

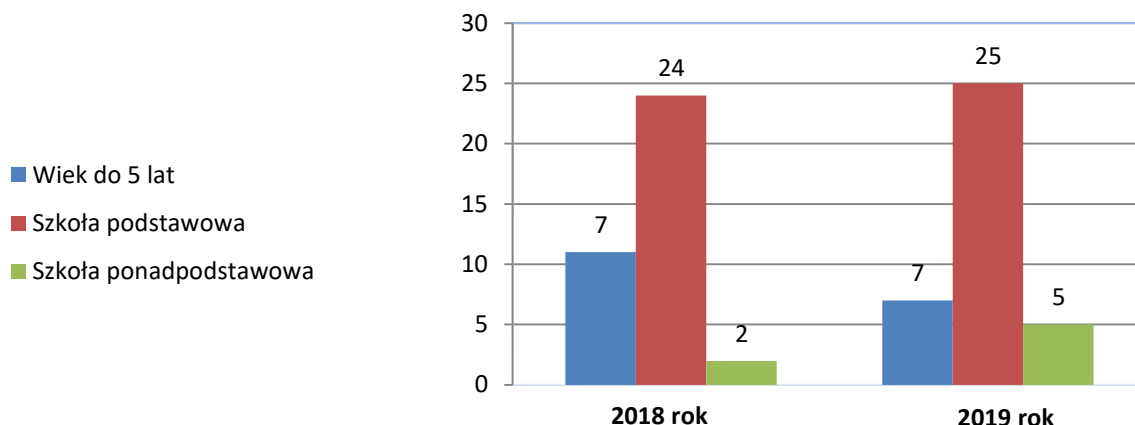
Tabela 14. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2018-2019.

Wyszczególnienie	Rok 2018	Rok 2019
Liczba rodzin	14	14
Liczba osób dorosłych w rodzinach	28	26
Liczba dzieci w rodzinach	37	37

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Biskupcu

Poniższy wykres przedstawia ilość dzieci w rodzinach objętych pomocą asystenta rodziny z podziałem na wiek w 2018 i 2019 roku.

Wykres 15. Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny w podziale na wiek w latach 2018-2019.

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Biskupcu

Najczęstsze problemy występujące w rodzinach, w których pracował asystent rodziny w latach 2018-2019 to: bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego, bezrobocie, alkoholizm.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, gmina zobowiązana jest do współfinansowania pobytu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w wysokości odpowiednio:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnym latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

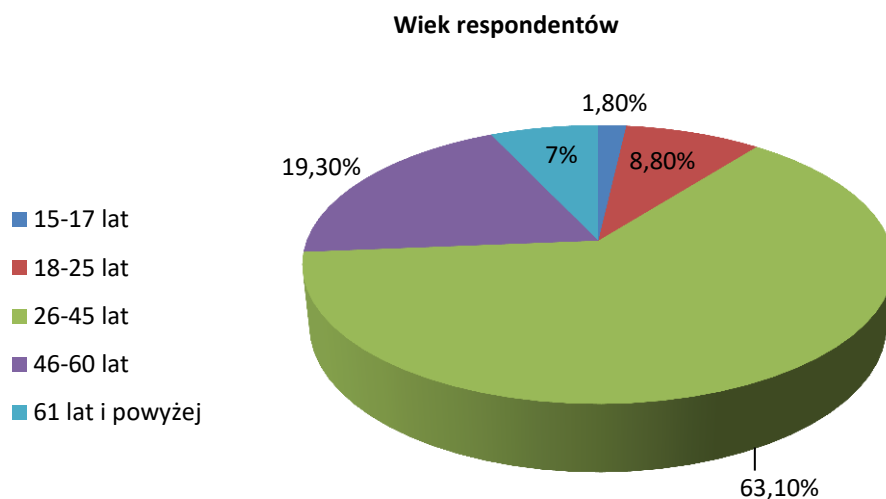
Gmina Biskupiec współfinansuje pobyt dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej po 31 grudnia 2011 roku. W roku 2018 zgodnie z ww. ustawą Gmina poniosła koszty za współfinansowanie pobytu dzieci w rodzinach zastępczych wysokości 4.484,80 zł, natomiast w 2019 roku te koszty wyniosły 3.195,46 zł.

III. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W UJĘCIU BADANIA ANKIETOWEGO

W ramach identyfikacji problemów społecznych Gminy Biskupiec oraz próby określenia stopnia ich natężenia, na przełomie miesiąca czerwca i lipca 2021 roku przeprowadzono anonimowe badania ankietowe. Formularz ankiety został rozpowszechniony wśród osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej (m.in. pracowników Urzędu Gminy, radnych, członków GKRPA, pracowników pomocy społecznej, placówek oświatowych, służby zdrowia, organizacji pozarządowych), jak również mieszkańców Gminy Biskupiec. Ankiety podzielono na 9 obszarów tematycznych, w których znalazły się pytania jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru. W pytaniach wielokrotnego wyboru określona została kategoria oraz liczba wymaganych odpowiedzi. Wyniki badania ankietowego wśród mieszkańców Gminy Biskupiec zostaną przedstawione poniżej w formie graficznej i opisowej.

W badaniu udział wzięło 57 respondentów, w tym 38 kobiet i 19 mężczyzn. Najliczniejszą grupę stanowiły osoby w przedziale wiekowym: 24-45 lat (63,1%) wszystkich osób biorących udział w badaniu. Następną grupą były osoby w wieku 46-60 lat (19,3%), kolejną osoby w wieku 18-25 lat (8,8%). Najmniejszą grupę w badaniu stanowiły osoby w wieku 15-17 lat (1,7%). Poniższy wykres obrazuje wiek respondentów.

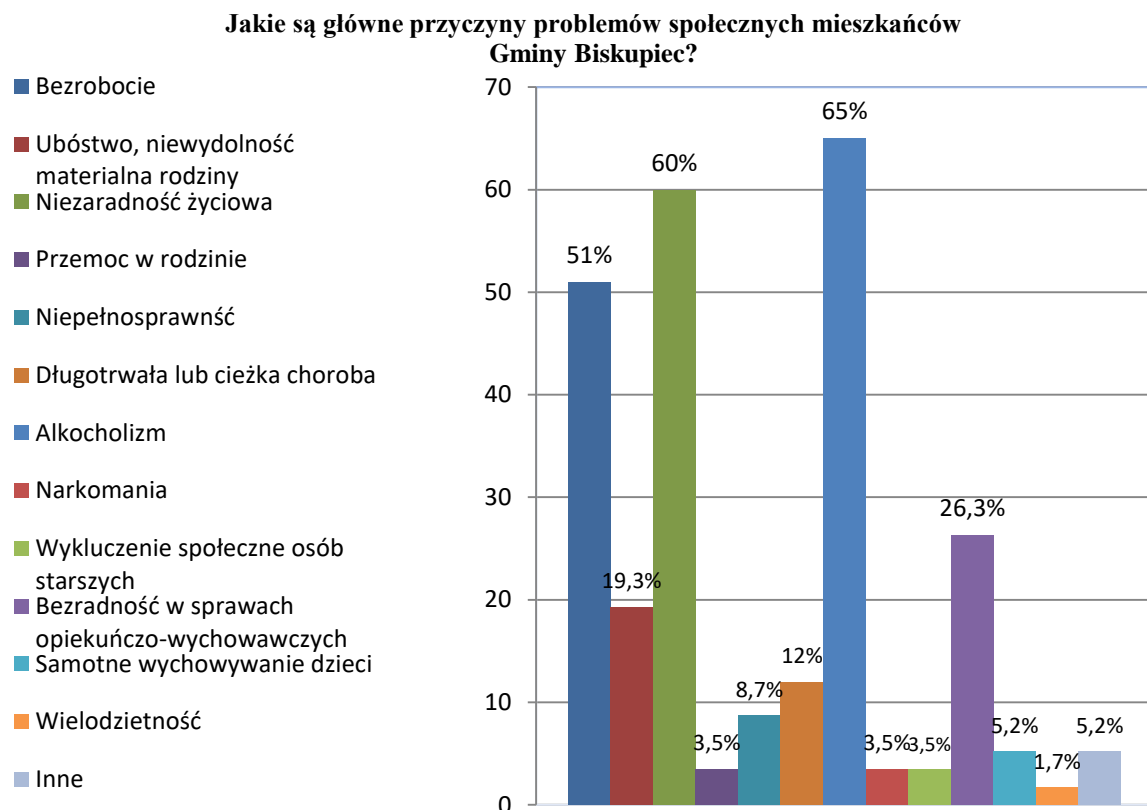
Wykres 16. Wiek respondentów

Najliczniejszą grupę respondentów stanowiły osoby z wykształceniem wyższym – 45,6%, następnie osoby z wykształceniem średnim – 28,1%. Kolejną grupą są osoby z wykształceniem zawodowym – 12,3% oraz z wykształceniem gimnazjalnym – 8,8%. Jak wynika z poniższego wykresu najmniejszą grupę stanowiły osoby, które ukończyły edukację na poziomie podstawowym – 5,2%.

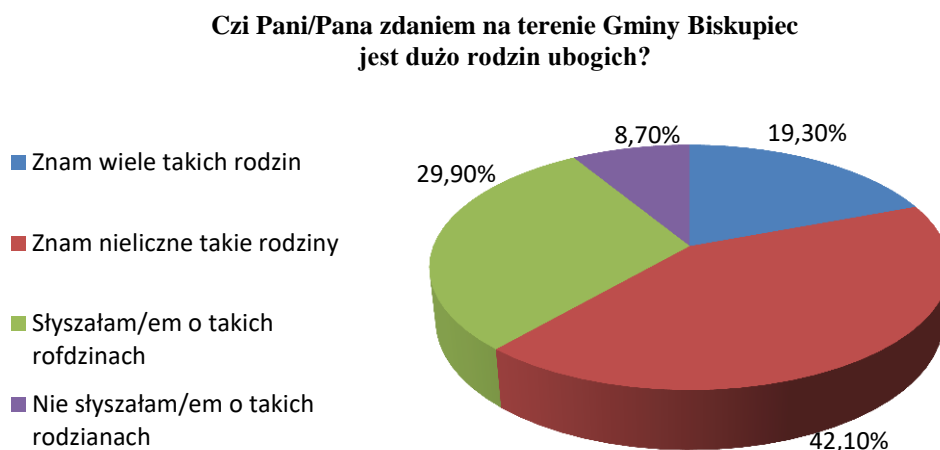
Pierwsze pytanie w ankiecie dotyczyło przyczyn problemów społecznych mieszkańców powodujących trudne warunki życia. Respondenci poproszeni zostali o wskazanie maksymalnie trzech odpowiedzi. Osoby biorące udział w badaniu ankietowym wskazały, że przyczyny powodujące trudne warunki życia upatrują głównie w problemie alkoholowym (65%), niezaradności życiowej (59,6%), bezrobociu (54%). Problem niewydolności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, ubóstwa oraz niewydolności materialnej także były często wskazywane przez respondentów. Najmniej do trudnych warunków życia prowadzi przemoc w rodzinie, wykluczenie społeczne osób starszych, narkomania, wielodzietność. Ankietowani wskazali także na inne przyczyny, które upatrują w lenistwie (5,2%).

Wykres 17.

Kolejne pytanie dotyczyło rodzin ubogich w opinii respondentów. Najwięcej ankietowanych tj. 42,10% uznało, że zna nieliczne takie rodziny, 19,30% badanych zna wiele takich rodzin. Najmniejszy odsetek osób wskazał, iż nie słyszał o rodzinach ubogich na terenie Gminy (8,70%).

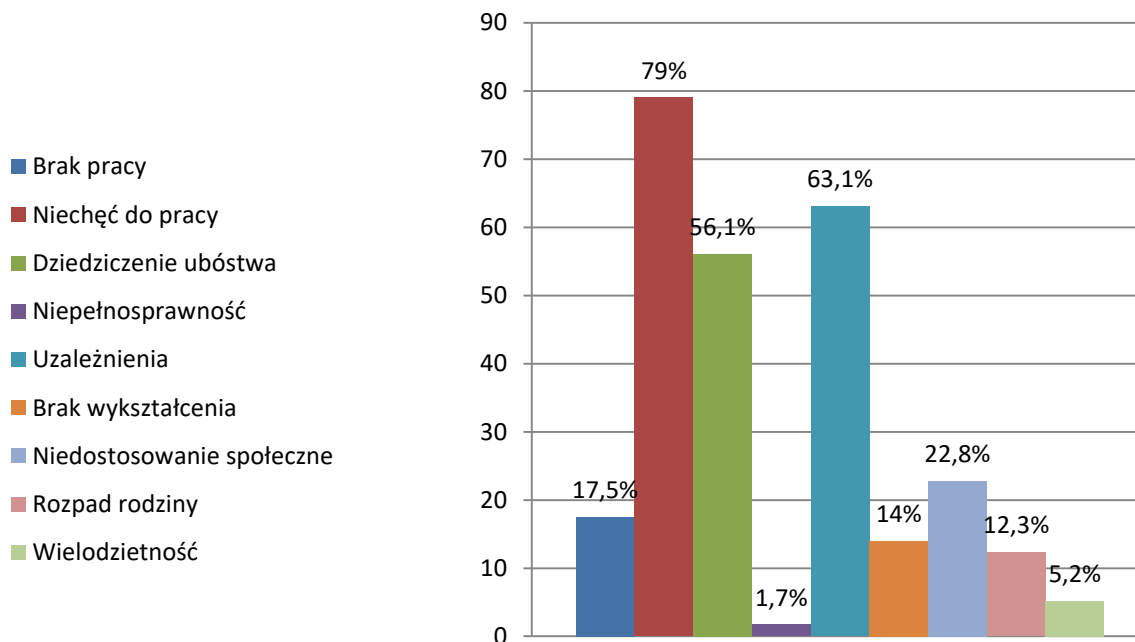
Wykres 18.

Respondenci uznali, że głównymi przyczynami prowadzącymi do ubóstwa są: niechęć do pracy (79%), uzależnienia (63,1%), dziedziczenie ubóstwa (56,1%). W najmniejszym stopniu badani dopatrują się w niepełnosprawności (1,7%) i wielodzietności (5,2%).

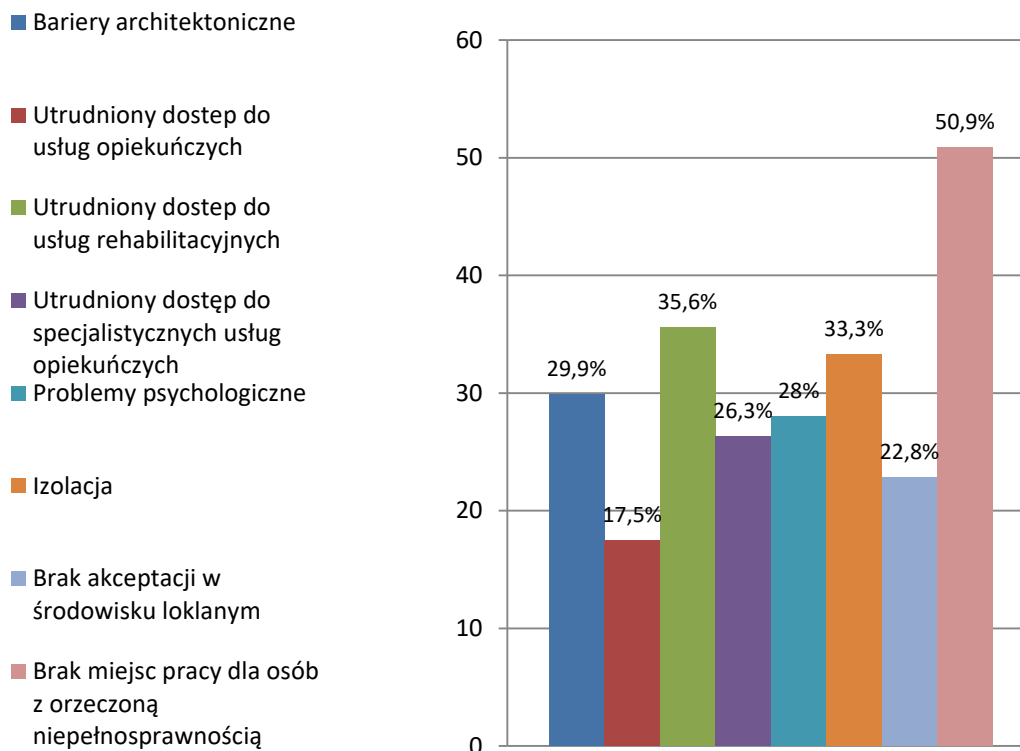
Wykres 19.

Jakie są według Pani/Pana przyczyny popadania w ubóstwo?

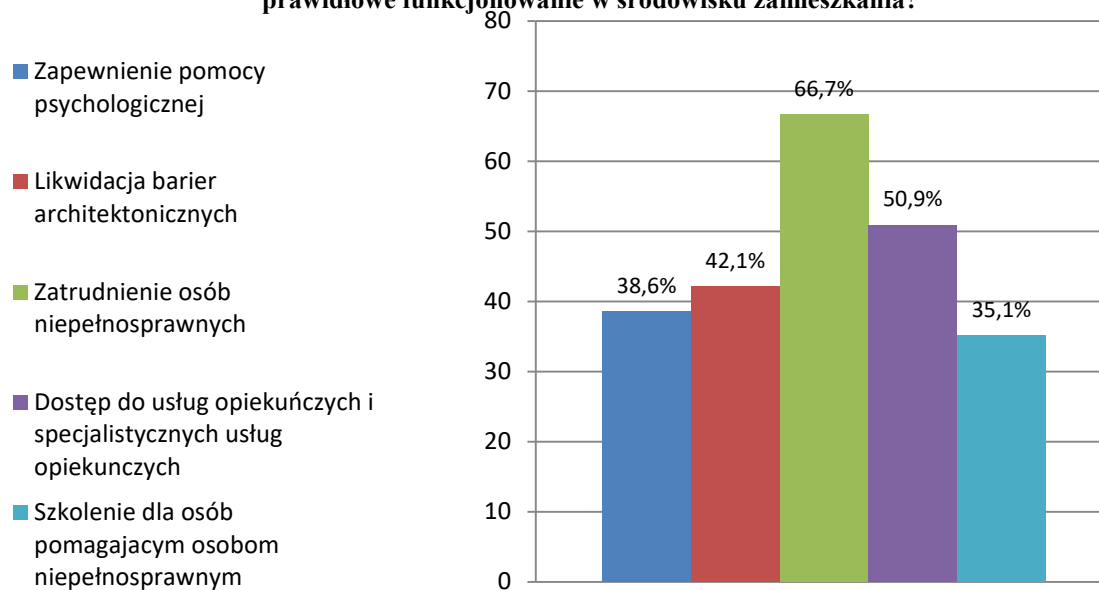
W opinii respondentów osoby niepełnosprawne borykają się głównie z brakiem miejsc pracy dla osób z orzeczoną niepełnosprawnością (50,9%). Kolejnym czynnikiem ograniczającym osoby niepełnosprawne jest utrudniony dostęp do usług rehabilitacyjnych (35,6%), izolacja (33,3%), bariery architektoniczne (29,9%). Najmniej badanych wskazało na problem w zakresie usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych (17,5%).

Jakie problemy najczęściej dotyczą osoby niepełnosprawne?

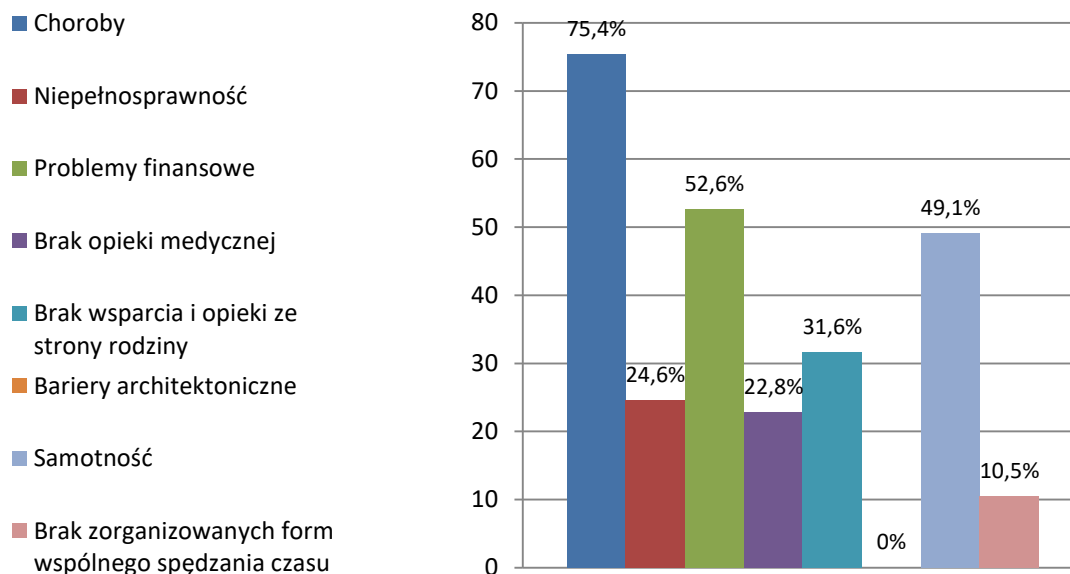
W dalszej kolejności ankietowani zostali poproszeni o wskazanie działań, które należałoby podjąć, aby umożliwić osobom niepełnosprawnym prawidłowe funkcjonowanie. Najwięcej osób wskazało na zatrudnienie osób niepełnosprawnych (66,7%), następnie wskazano na dostęp do usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych (50,9%) oraz likwidację barier architektonicznych (42,1%). Najmniej osób ankietowanych uważa, że zapewnienie pomocy psychologicznej jest konieczne aby umożliwić osobom niepełnosprawnym prawidłowe funkcjonowanie w środowisku zamieszkania.

Jakie należałoby podjąć działania, aby umożliwić osobom niepełnosprawnym prawidłowe funkcjonowanie w środowisku zamieszkania?

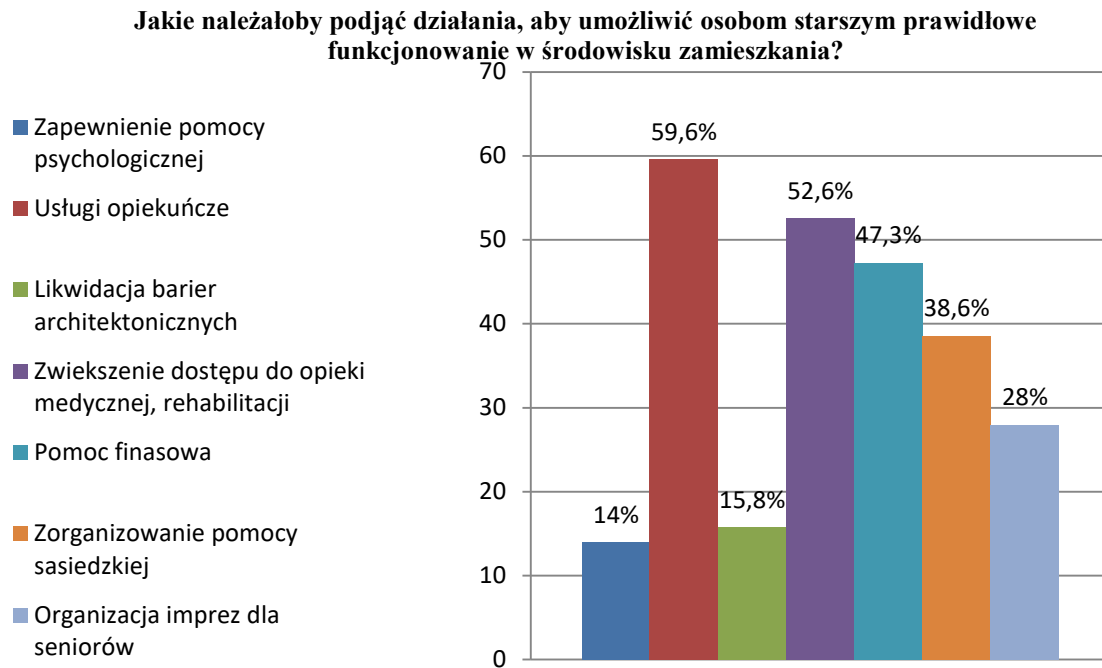

W ankiecie skierowanej do mieszkańców Gminy Biskupiec poruszono sytuację osób starszych. Głównymi problemami, z którymi borykają się osoby starsze są: choroby (75,4%), problemy finansowe (52,6%), samotność (49,1%). Najmniej osób starszych według ankietowanych ma problem z brakiem zorganizowanych form wspólnego spędzania czasu (10,5%). Nikt z ankietowanych nie wskazał aby bariery architektoniczne utrudniały funkcjonowanie seniorom.

Jakie problemy najczęściej dotykają osoby starsze?

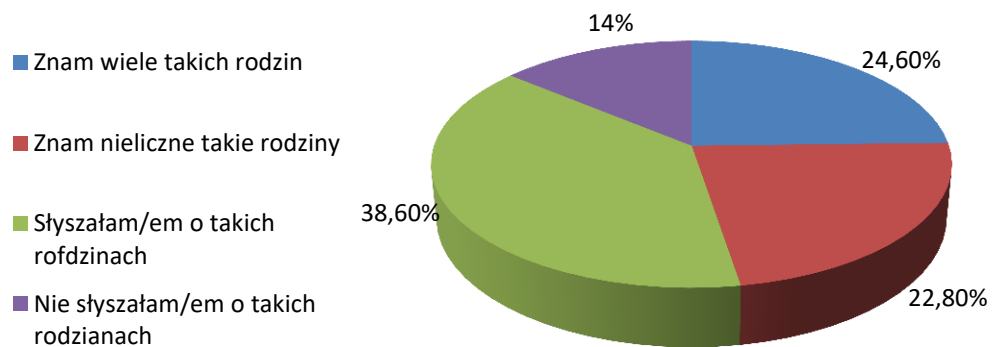

Respondenci wypowiedzieli się w sprawie działań, które należałoby podjąć by umożliwić osobom starszym prawidłowe funkcjonowanie w środowisku. Najwięcej odpowiedzi dotyczyło zapewnienia usług opiekuńczych (59,6%), zwiększenie dostępu do opieki medycznej, rehabilitacji (52,6%), pomocy finansowej (47,3%). Najmniej odpowiedzi udzielono w zakresie zapewnienia pomocy psychologicznej (14%) oraz likwidacji barier architektonicznych (15,8%).

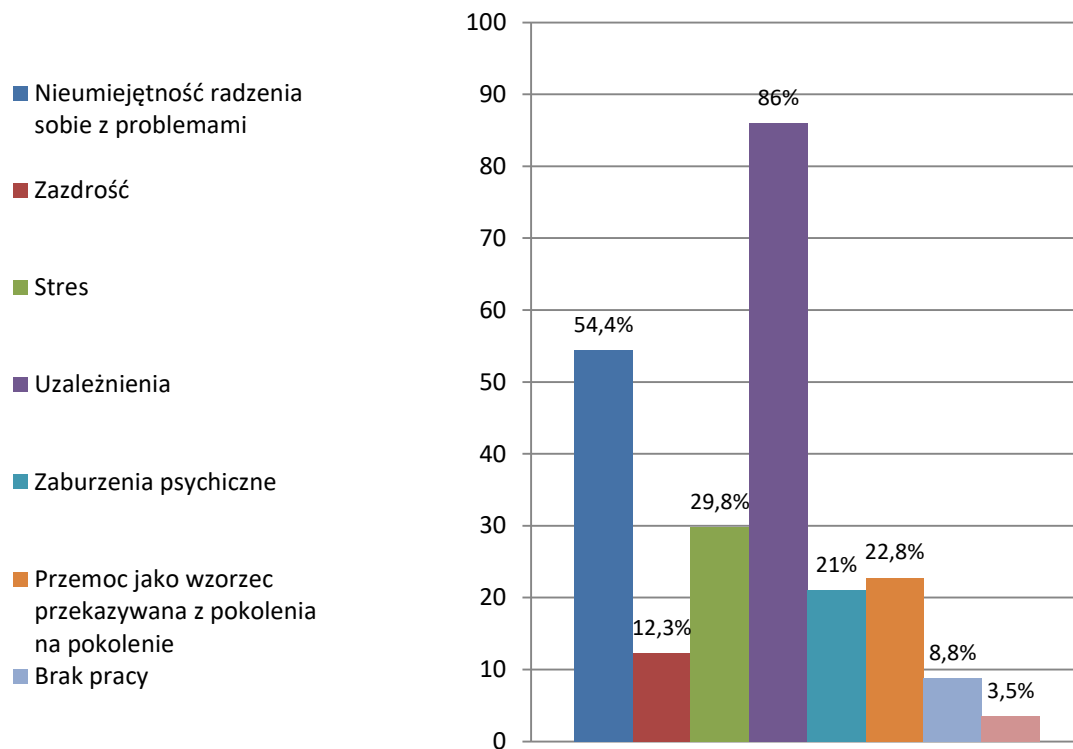
Kolejnym blokiem tematycznym poruszonym w ankiecie było zjawisko przemocy w rodzinie, ankietowani wypowiedzieli się w tej kwestii. Wyniki przedstawiają się następująco: 24,6% respondentów zna wiele rodzin, w których występuje zjawisko przemocy, 22,8% zna nieliczne takie rodziny, 38,6% słyszało o takich rodzinach. Tylko 14% ankietowanych nie słyszało o środowiskach rodzinnych dotkniętych przemocą.

Czy w Pani/Pana najbliższym otoczeniu występuje zjawisko przemocy w rodzinie?

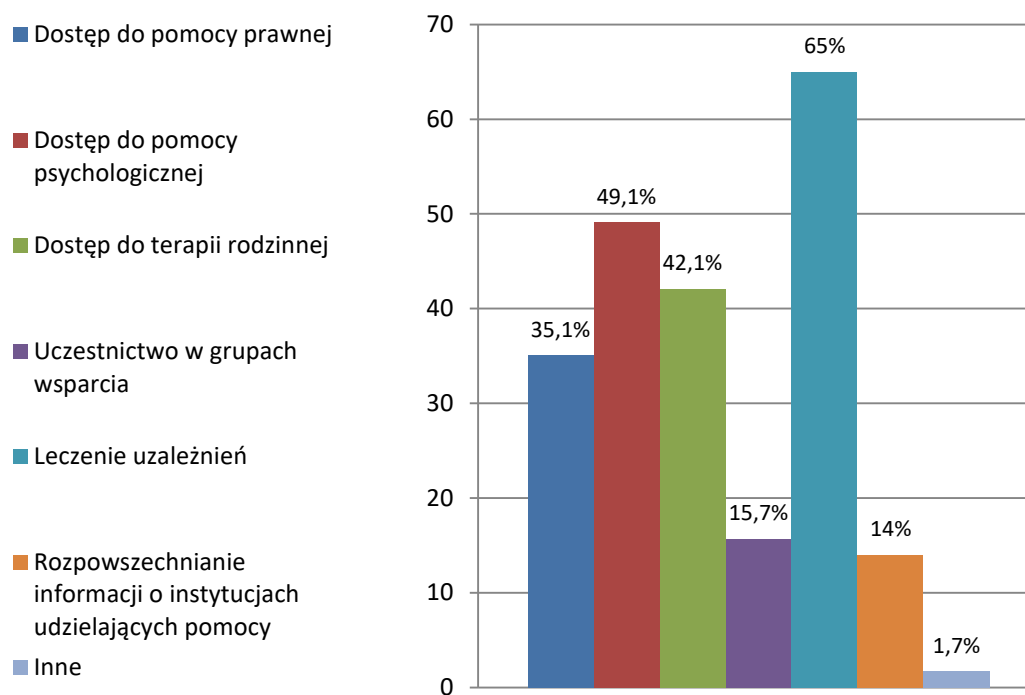
Zapytano respondentów o przyczyny warunkujące występowanie przemocy domowej, najwięcej osób wskazało, że są nimi uzależnienia (86%). Następnie wskazano na nieumiejętności radzenia sobie z problemami (54,4%), stres (29,8%), a także na to, iż przemoc jako wzorzec jest przekazywany z pokolenia na pokolenie (22,8%). Najmniej osób wskazało na ubóstwo (3,5%) oraz brak pracy (8,8%).

Jakie są według Pani/Pana przyczyny przemocy domowej?

Poproszono ankietowanych o wskazanie działań, które należałoby podjąć aby wesprzeć osoby doznające przemocy domowej. Najwięcej odpowiedzi udzielono w zakresie leczenia uzależnień (65%), dostępu do pomocy psychologicznej (49,1%) oraz terapii rodzinnej (42,1%), a także dostępu do pomocy prawnej (35,1%). W odpowiedziach inne wskazano na izolację agresora.

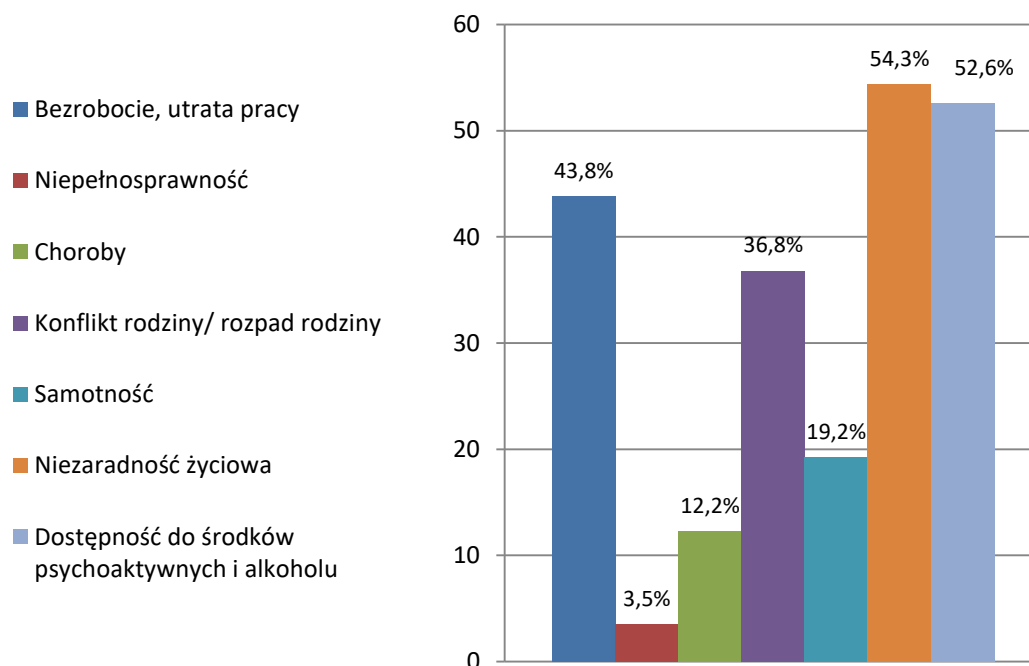
Jakie są według Pani/Pana należałoby podjąć działania, aby wesprzeć osoby doznające przemocy domowej?

Kolejny obszar tematyczny został poświęcony uzależnieniom, których najczęstsza przyczyną według opinii ankietowanych jest niezaradność życiowa (54,3%), dostępność do środków psychoaktywnych i alkoholu (52,6%), bezrobocie i utrata pracy (43,8%). W najmniejszym stopniu uzależnienie jest skutkiem niepełnosprawności (3,5%), choroby (12,2%).

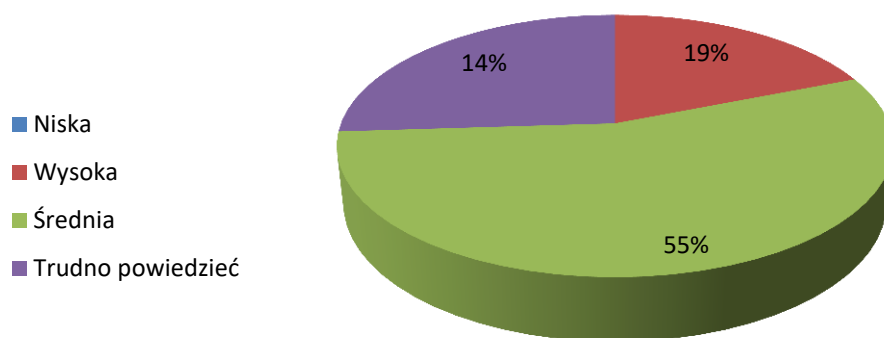
Wykres 27.

Jakie są według Pani/Pana przyczyny występowania problemu uzależnień?

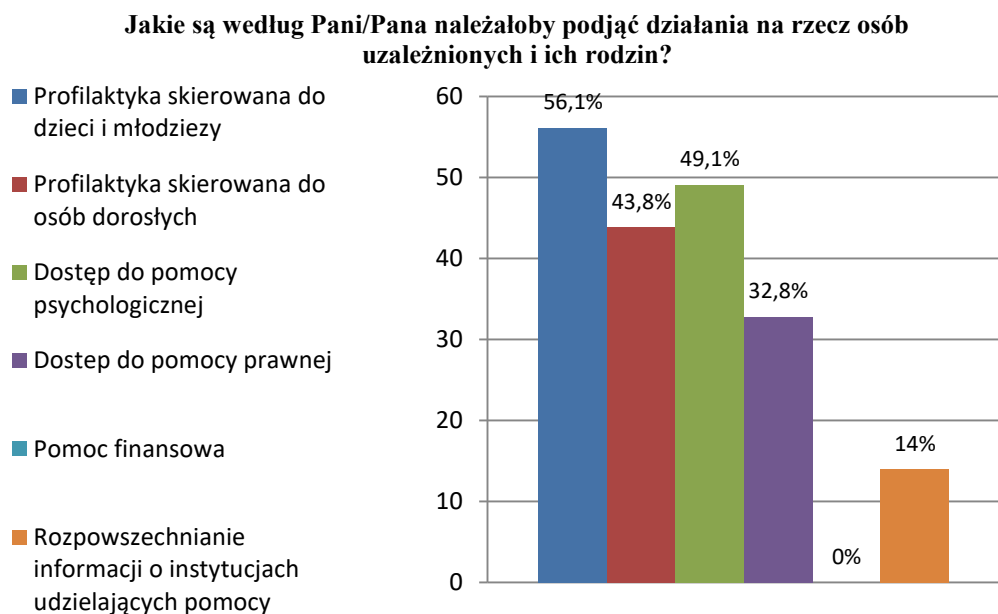

55% respondentów uznało, że skala problemu uzależnień na terenie Gminy Biskupiec jest średnia, wysoki poziom problemu dostrzegło 19% osób, nikt z ankietowanych nie udzielił odpowiedzi, że poruszany problem przejawia się na niskim poziomie

Jaka jest według Pani/Pana skala problemu uzależnień na terenie Gminy Biskupiec?

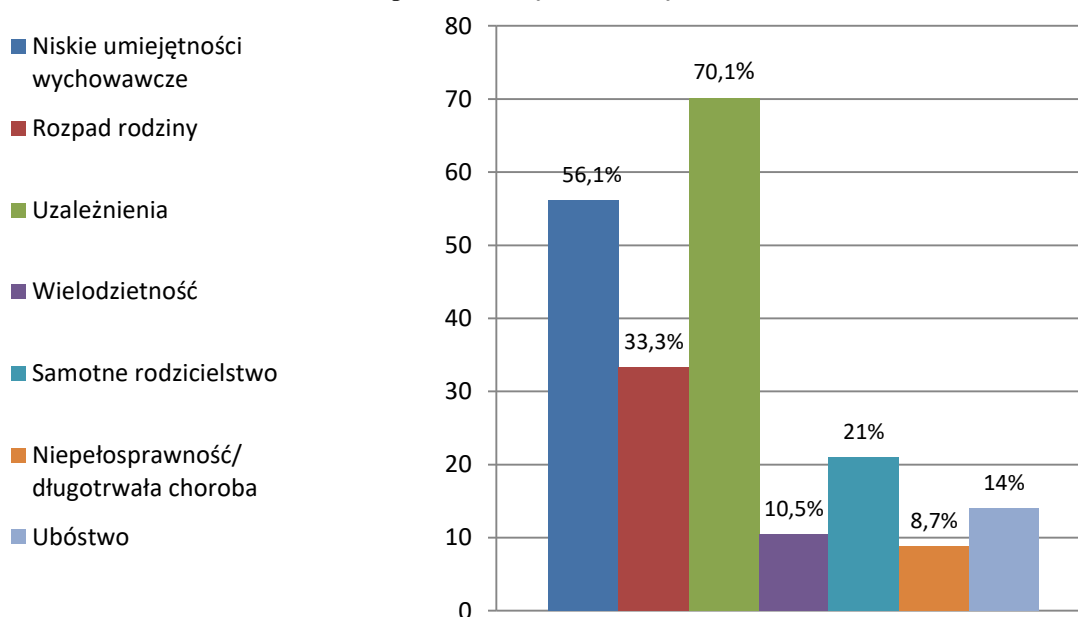

Respondenci wskazali na działania, które należałoby podjąć na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin. Najwięcej ankietowanych wskazało na profilaktykę skierowaną do dzieci i młodzieży (56,1%), następnie na dostęp do pomocy psychologicznej (49,1%) oraz profilaktykę adresowaną do osób dorosłych (43,8%). Nikt z ankietowanych nie wskazał na pomoc finansową.

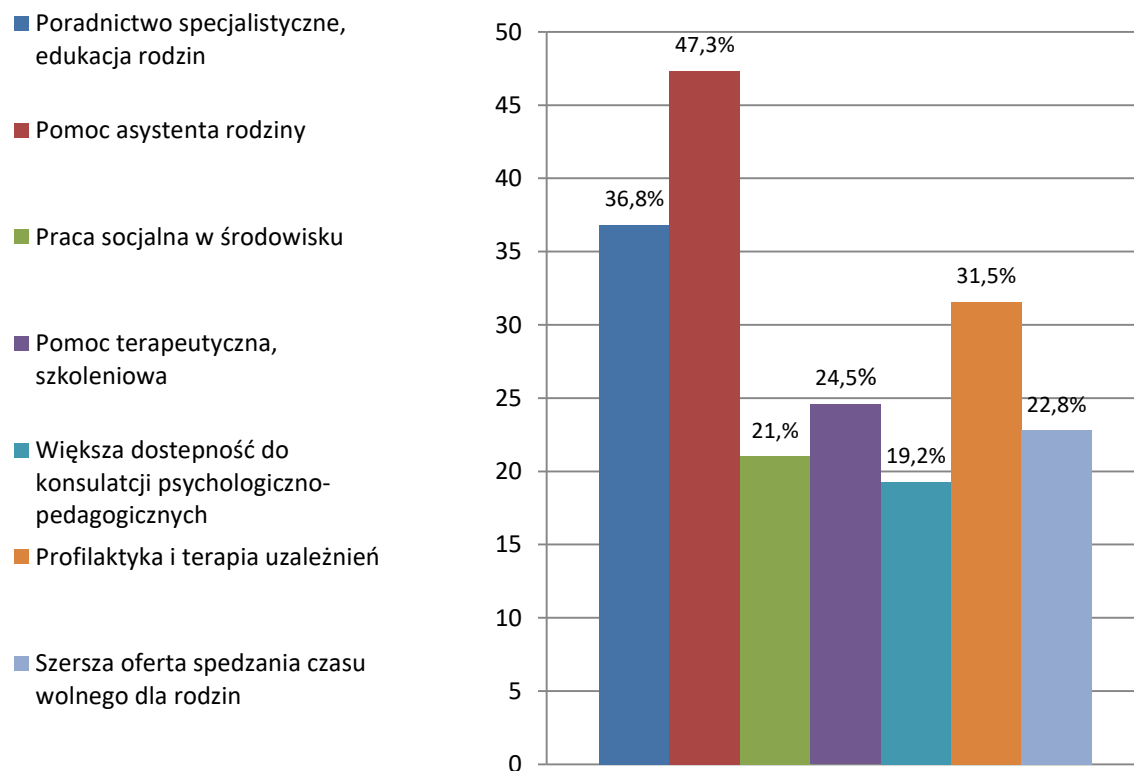
W ankiecie zawarto pytanie pozwalające poznać opinie respondentów dotyczące tematu przyczyn bezradności rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz działań, które należy podjąć aby poprawić funkcjonowanie rodzin borykających się z tymi problemami. Osoby udzielające odpowiedzi wskazały, iż przyczyny bezradności rodziców tkwią głównie w uzależnieniach (70,1%), niskich umiejętnościach wychowawczych (56,1%) oraz w rozpadzie rodziny (33,3%). Najmniej ich dopatrują się w niepełnosprawności i długotrwałej chorobie (8,7%) oraz wielodzietności (10,5%).

Jakie są według Pani/Pana przyczyny bezradności rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych?

Według ankietowanych pomoc rodzinom z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi ma świadczyć przede wszystkim asystent rodziny (47,3%). W dalszej kolejności wskazano na poradnictwo specjalistyczne, edukację rodzin (36,8%), profilaktykę i terapię uzależnień (31,5%), pomoc terapeutyczną, szkoleniową (24,5%).

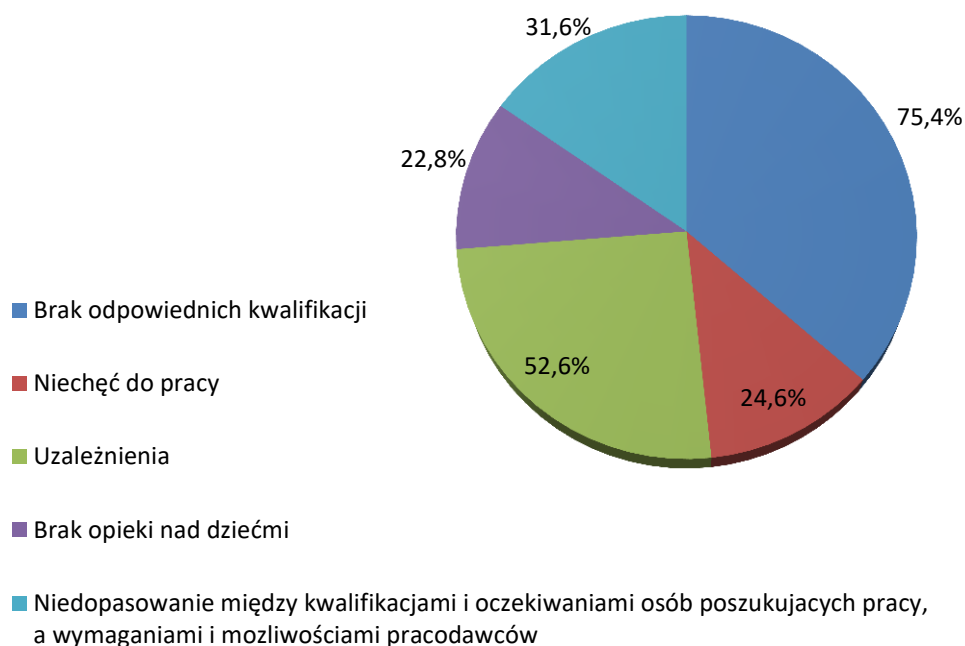
Jakie są według Pani/Pana należałoby podjąć działania, aby poprawić funkcjonowanie rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi?

Mieszkańcy Gminy Biskupiec w ankiecie mieli także możliwość wypowiedzenia się w kwestii bezrobocia. Jego przyczyn dopatrują się w braku odpowiednich kwalifikacji (75,4%), uzależnieniach (52,6%), w niedopasowaniu między kwalifikacjami i oczekiwaniami osób poszukujących pracy, a wymaganiami i możliwościami i pracodawcami (31,6%).

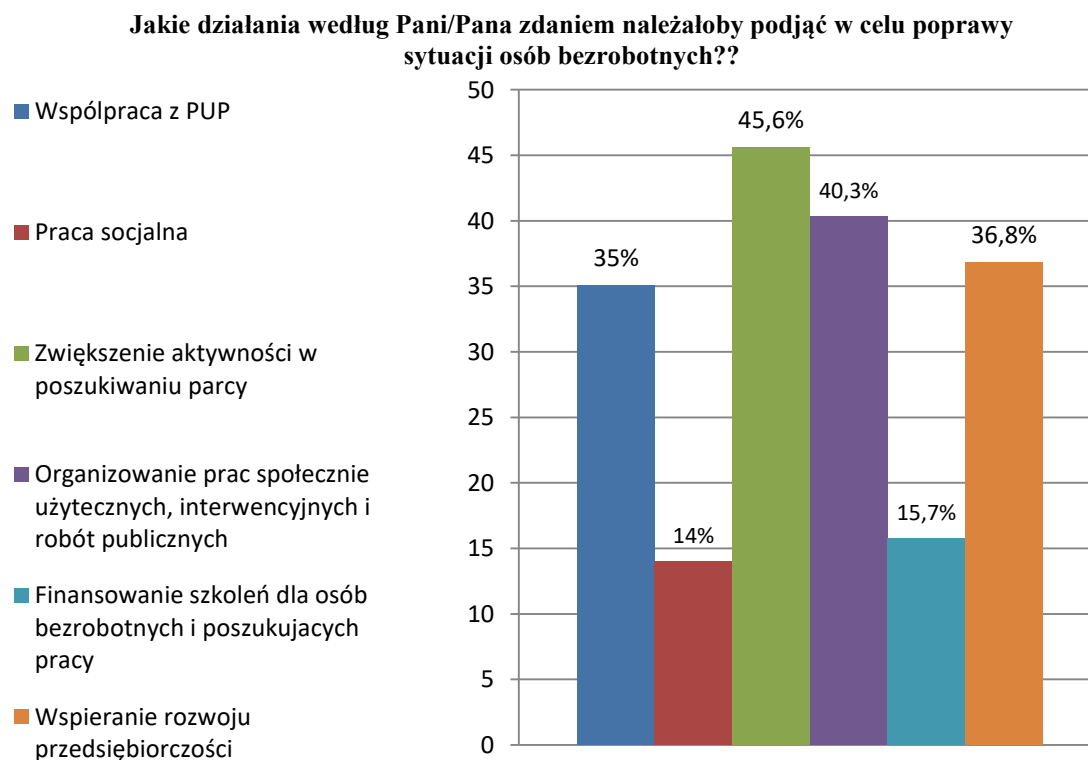
Wykres 32.

Jakie Pani/Pana zdaniem są główne powody bezrobocia?

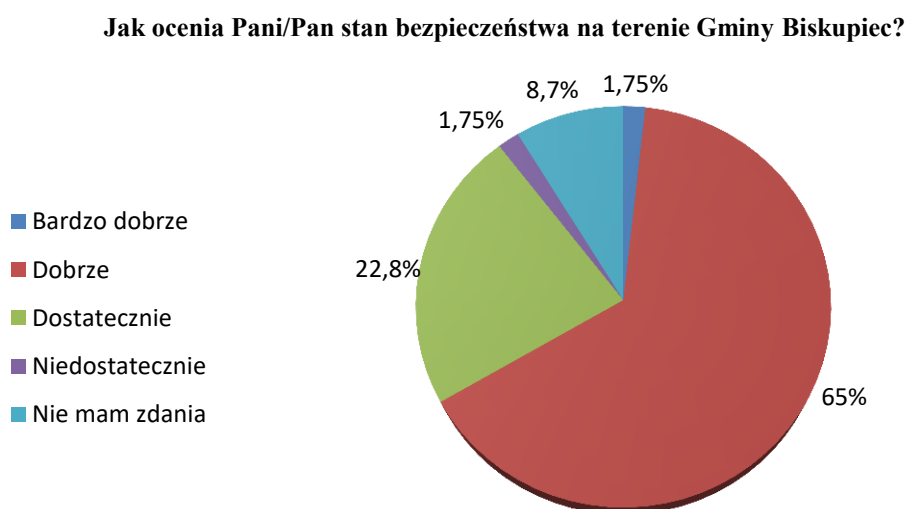
W celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych ankietowani wskazali, iż na pierwszym miejscu trzeba zwiększyć aktywność osób w poszukiwaniu pracy (45,6%), w dalszej kolejności zorganizować prace społecznie użyteczne, interwencyjne i roboty publiczne (40,3%), wsparcie rozwoju przedsiębiorczości (36,8%). Najmniej osób skupiło się na pracy socjalnej (14%).

Wykres 33.

W kolejnych pytaniach ankiety skierowanej do mieszkańców Gminy Biskupiec podjęto temat poczucia bezpieczeństwa. Zdecydowana większość ankietowanych ocenia stan bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania dobrze (65%). Dostatecznie bezpiecznie czuje się 22,8% osób, niedostatecznie zaś 1,75%.

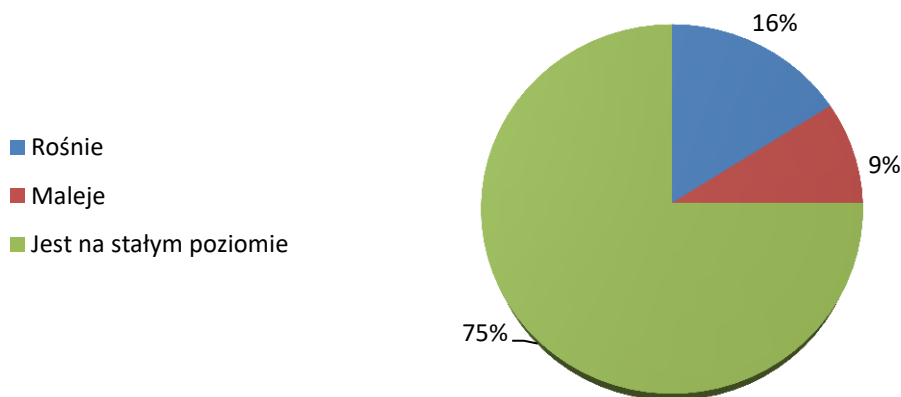
Wykres 34.

Zapytano także o to czy poziom bezpieczeństwa się zmienia. 75% badanych odpowiedziało, że pozostaje na stałym poziomie, 16 % uznało, że rośnie, 9% wskazało, iż maleje.

Wykres 35.

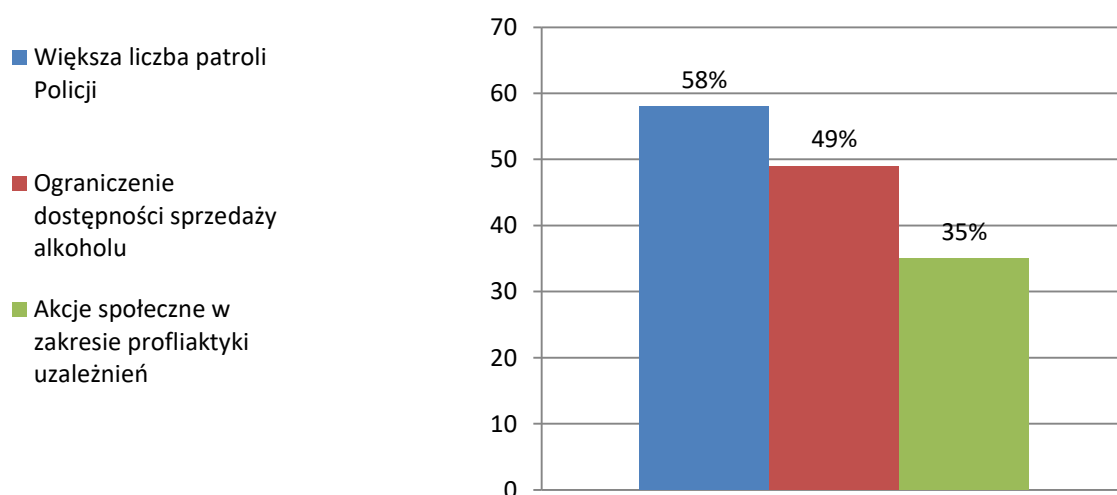
W jaki sposób Pani/Pana zdaniem zmienia się poziom bezpieczeństwa publicznego na terenie Gminy Biskupiec?

Ankietowani uznali, że na wzrost poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania może wpłynąć większa liczba patroli Policji (58%), następnie ograniczenie dostępności sprzedaży alkoholu (49%), na ostatnim miejscu wskazano podejmowanie akcji społecznych w zakresie profilaktyki uzależnień (35%).

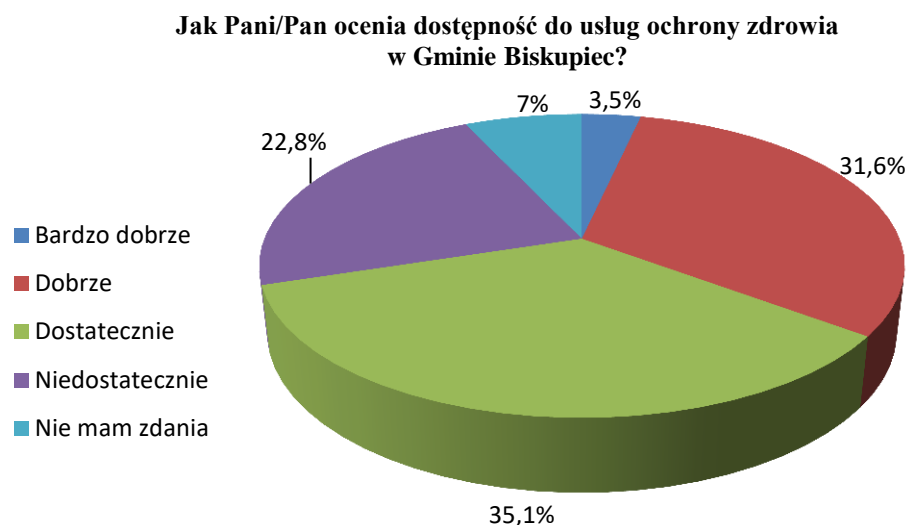
Wykres 36.

Co Pani/Pana zdaniem wpłynęłoby na zwiększenie poczucia bezpieczeństwa publicznego w naszej Gminie?

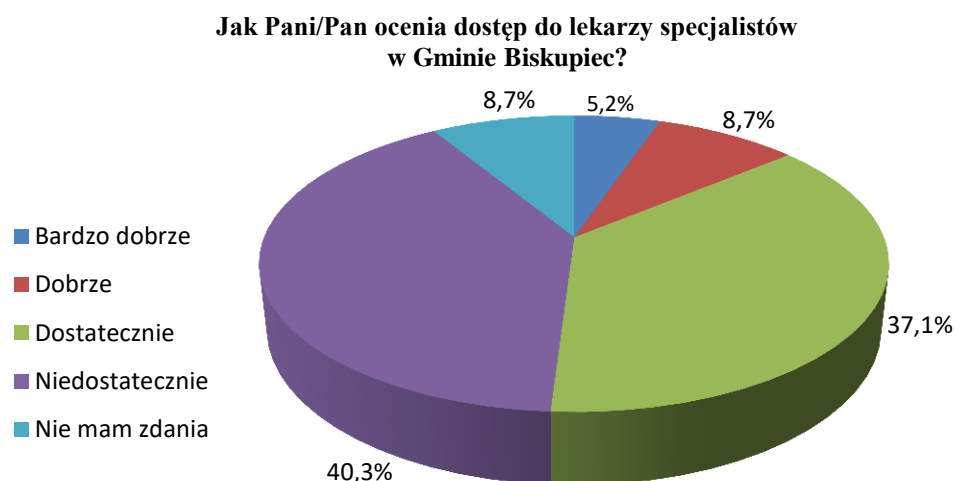
W opinii mieszkańców Gminy Biskupiec dostępność do usług ochrony zdrowia jest na dostatecznym poziomie (35,1%), na dobry poziom wskazało 31,6% ankietowanych. 22,8% uważa, że dostęp do służby zdrowia jest niedostateczny.

Wykres 37.

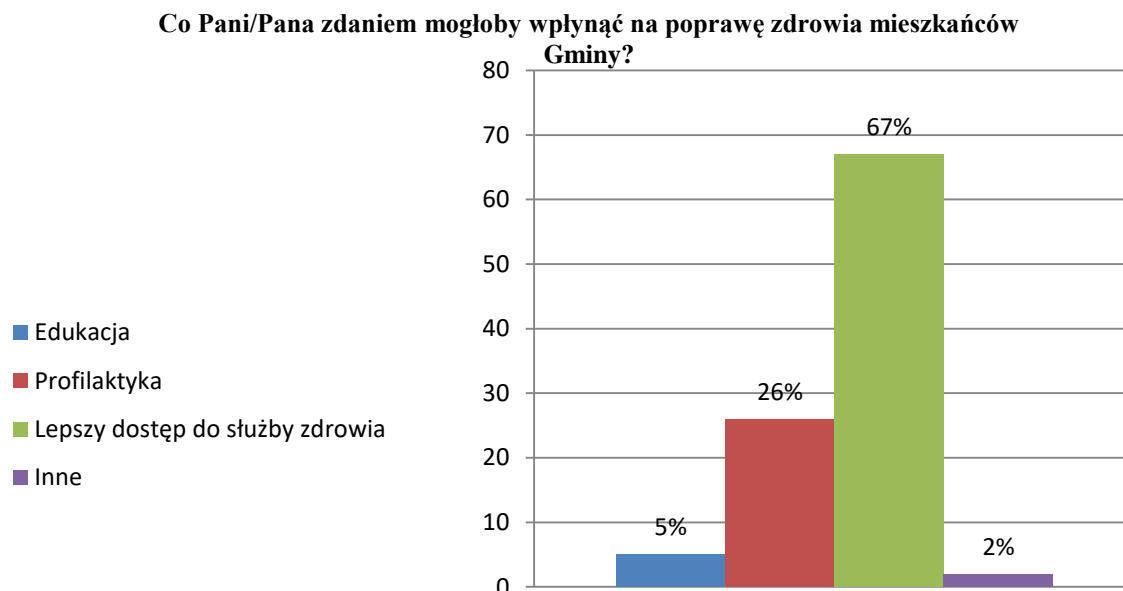
Ankietowani dokonali oceny dostępu na terenie Gminy do lekarzy specjalistów, 37,1% ocena go na dostatecznym poziomie, natomiast 40,3% respondentów opiniuje go ma poziomie niedostatecznym. Pozytywnie (tj. bardzo dobrze, dobrze) dostęp do lekarzy specjalistów ocenia 13,9% ankietowanych.

Wykres 38.

Mieszkańcy Gminy zostali w ankiecie poproszeni o wskazanie działań poprawiających zdrowia. Na pierwszym określono lepszy dostęp do służby zdrowia (67%), następnie na profilaktykę (26%), edukację (5%). 2% ankietowanych wybrało inne czynniki, w których wskazało na większą ilość specjalistów.

Wykres 39.

3.1. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest podstawą do zdiagnozowania i sformułowanie podstawowych problemów i zagadnień strategicznych. Jest skuteczną metodą identyfikacji słabych i mocnych stron organizacji oraz szans i zagrożeń jakie stoją przed polityką społeczną Gminy Biskupiec.

Zastosowana technika analityczna SWOT oparta została na czynnikach mających wpływ na rozwój sfery społecznej pogrupowanych w cztery kategorie czynników strategicznych:

- **S – mocne strony** – wszystko co stanowi atut, przewagę, zaletę polityki społecznej a należycie wykorzystane będzie sprzyjać jej wzmocnieniu;
- **W – słabe strony** – wszystko co stanowi słabość, barierę, wadę polityki społecznej, a ich niewyeliminowanie będzie ją osłabiać;
- **O – szanse** – wszystko co stwarza dla polityki społecznej szansę korzystnej zmiany;
- **T – zagrożenia** – wszystko co stwarza dla polityki społecznej niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - dostępność do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego realizowanego przez jednostki publiczne i organizacje samorządowe, - funkcjonowanie na terenie gminy palcówek ochrony zdrowia, - dostępność gminnych obiektów sportowych, - kompetentna kadra pomocy społecznej, - zapewnienie wsparcia ze strony asystenta rodziny, - odpowiednia dostępność do opieki przedszkolnej i szkół podstawowych, - dostępność do kontynuacji nauki na poziomie ponadpodstawowym, - dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych baza lokalowa GOPS, - funkcjonowanie Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie, - działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, - współpraca międzyinstytucjonalna w udzielaniu pomocy osobom i rodzinom borykającym się z problemem uzależnień, przemocy, - otwartość samorządu gminnego na współpracę ze środowiskiem lokalnym, - współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w celu, - funkcjonowanie w gminie Gminnego Ośrodka Kultury oferującego różnorodne zajęcia jako propozycje spędzania czasu wolnego; 	<ul style="list-style-type: none"> - niedostateczne wypełnianie funkcji opiekuńczej i wychowawczej przez rodziców, - nieodpowiedni dostęp pomocy psychologicznej, - dziedziczenie ubóstwa i niezaradności, - rozluźnienie więzi społecznych, - brak miejsc pracy dla osób z orzeczoną niepełnosprawnością, - nieodpowiedni dostęp do usług rehabilitacyjnych - poczucie samotności u osób starszych, - niechęć do podejmowania leczenia przez uzależnionych oraz współpracy w tym zakresie przez współuzależnionych, - duży dostęp do alkoholu, - brak na terenie gminy żłobka;

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - aktywna promocja gminy i jej walorów, - rozwój sektora ekonomii społecznej, - możliwości pozyskiwania środków finansowych z funduszy zewnętrznych, w tym z funduszy unijnych i ministerialnych, - promowanie wartości prorodzinnych, - wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucji wspierającymi rodzinę, - poszerzenie ofert zajęć dla rodzin z dziećmi, - tworzenie i rozwój placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, - utrzymanie stanowiska pracy asystenta rodziny, - udział organizacji pozarządowych w sferze pomocy społecznej, - zwiększenie świadomości społecznej na temat uzależnień i przemocy domowej, - promowanie zdrowego stylu życia, - utworzenie placówki wsparcia dziennego dla osób starszych np. klubu seniora, - wspieranie działań mających na celu aktywne uczestnictwo osób starszych w życiu społecznym, - systematyczne podnoszenie kwalifikacji pracowników pomocy społecznej, - nowe standardy wprowadzane do pomocy społecznej, - promowanie idei wolontariatu; 	<ul style="list-style-type: none"> - osłabienie funkcji opiekuńczej rodziny i jej roli w życiu społecznym, - rozpad więzi rodzinnych, - degradacja wzorców i wartości rodziny, - brak świadomości problemu i umiejętności szukania pomocy przez rodziny dysfunkcyjne, - rosnąca ilość rodzin wieloproblemowych, - starzenie się społeczeństwa, - narastający problem braku opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi ze strony rodziny, - wzrost zapotrzebowania na pobyt w DPS, - roszczeniowe postawy klientów pomocy społecznej, - niechęć ludzi do zmiany sytuacji, - niechęć osób bezrobotnych do podejmowania pracy, - przyzwolenie społeczne na spożywanie alkoholu, - łatwy dostęp do używek, - zwiększanie liczby zadań GOPS;

3.2. WNIOSKI Z DIAGNOZY

Przeprowadzona diagnoza sytuacji społecznej w Gminie Biskupiec pozwoliła na zidentyfikowanie najważniejszych problemów społecznych a także wyzwań na najbliższe lata. Uzyskane wyniki diagnozy, która została oparta na analizie danych zastanych, wyników badań ankietowych i analizie SWOT, umożliwiły opracowanie założeń polityki społecznej Gminy Biskupiec na lata 2021-2027. Przedstawione one zostały w formie misji, celów i zadań, których realizacja ma wpłynąć na poprawę jakości życia mieszkańców, zredukowanie problemów społecznych występujących obecnie w Gminie, jak również mogących wystąpić w niedalekiej przyszłości. Działania zostały ujęte w następujących obszarach:

- Wsparcie rodzin oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju.
- Wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych i ich rodzin w integracji społecznej oraz funkcjonowaniu w środowisku lokalnym.
- Zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Działania profilaktyczno-edukacyjne zmierzające do ograniczenia negatywnych konsekwencji spożywania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz wsparcie osób uzależnionych i ich rodzin.
- Wsparcie osób bezrobotnych w zwiększaniu szans na rynku pracy oraz przeciwdziałanie i ograniczanie skutków psychospołecznych bezrobocia.
- Dbłość o zdrowie i bezpieczeństwo publiczne mieszkańców Gminy.
- Rozwój kadr pomocowych, podnoszenie efektywności wsparcia, rozwój społeczeństwa obywatelskiego.

IV. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Przemiany społeczno-gospodarcze zachodzące na poziomie europejskim, krajowym i regionalnym warunkują rozwój społeczny, stawiają nowe wyzwania polityce społecznej oraz wyznaczają jej nowe możliwości i szanse rozwoju. Tempo tych przemian oraz dynamika procesów i zjawisk społecznych stwarza także wiele zagrożeń szczególnie dla osób i grup społecznych, znajdujących się w grupie ryzyka zagrożonej wykluczeniem społecznym.

Misją samorządu Gminy Biskupiec w realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2027 jest poprawa jakości życia mieszkańców, wzmocnienie rodzin, przeciwdziałanie różnym formom wykluczenia społecznego, dążenie do integracji społecznej oraz tworzenie równych szans rozwoju społecznego wszystkim mieszkańcom.

W oparciu o wnioski wynikające z analizy danych dotyczących obszarów tematycznych sformułowano cele strategiczne, których realizacja będzie się odbywała poprzez realizację celów operacyjnych w poszczególnych latach. Przedstawiono także planowane zadania, beneficjentów tych zadań, uwzględniono realizatorów zadań, źródła ich finansowania i ich efekty.

Cel strategiczny nr 1			
Wspieranie rodzin oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju.			
CELE OPERACYJNE	<ol style="list-style-type: none">1. Pomoc rodzinom w wypełnieniu funkcji.2. Zmniejszenie skali ubóstwa w rodzinach.3. Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego rozwoju.		
LP.	ZADANIE	WSKAŹNIK DO OSIĄGNIĘCIA CELU	ŹRÓDŁA DANYCH
1.	Kontynuowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności z rodzinami wymagającymi ochrony macierzyństwa lub wielodzietności oraz mającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.	Liczba rodzin objętych pracą socjalną	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
2.	Wsparcie finansowe rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych będących w trudnej sytuacji finansowej.	Liczb rodzin objętych wsparciem finansowym	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie

3.	Promowanie właściwego modelu rodziny oraz prowadzenie wśród rodzin edukacji w zakresie prawidłowego wypełniania ról rodzicielskich	Liczba podjętych działań	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
4.	Świadczenie pomocy rodzicom mającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez asystenta rodziny.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
5.	Podejmowanie wśród osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej działań edukacyjnych służących poprawie ich sytuacji oraz zapobieganiu zjawiska dziedziczenia bezrobocia, biedy m. in. poprzez edukowanie w zakresie racjonalnego gospodarowania budżetem domowym	Liczba rodzin objętych wsparciem	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
6.	Udzielenie pomocy w formie posiłku lub zasiłku celowego na zakup żywności w formie rzeczowej.	Liczba osób w tym dzieci korzystających z programu dożywiania	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
7.	Zwiększenie w Gminie dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3 oraz opieki przedszkolnej.	Liczba dzieci do lat 3 objętych opieką, liczba dzieci objętych opieką przedszkolną	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
8.	Rozwijanie sieci i ofert placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.	Liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, liczba dzieci i młodzieży objętych opieką	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
9.	Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży przy wykorzystaniu zasobów oświatowych, kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych, organizowanie wypoczynku.	Liczba dzieci korzystających z zorganizowanych form spędzania czasu wolnego i wypoczynku	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
10.	Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, przyznawanie stypendiów i zasiłków szkolnych.	Liczba dzieci i młodzieży uczestnicząc w zajęciach wyrównawczych, liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem w	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie

		formie stypendiów, zasiłków szkolnych	
11.	Zwiększenie dostępności do pomocy specjalistycznej dla rodziców mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, dzieci i młodzieży.	Liczna, osób które skorzystały ze wsparcia specjalistycznego	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
12.	Poszerzenie w Gminie zasobów mieszkań komunalnych oraz tworzenie nowych mieszkań socjalnych.	Liczba mieszkań komunalnych, socjalnych	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
13.	Podejmowanie działań na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością m.in. poprzez prowadzenie pracy socjalnej, udzielenie wsparcia finansowego i rzeczowego, zapewnienie schronienia, podejmowanie współpracy w tym zakresie z placówki spoza gminy.	Liczba osób bezdomnych, którym udzielono schronienie, liczba placówek, z którymi podjęto współpracę	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
14.	Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Biskupiec.	Realizacja działań określonych w Programie	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
TERMIN REALIZACJI	Zadania ciągłe w realizacji: 2021-2027		
BENEFICJENCI	<ul style="list-style-type: none"> • Rodziny mające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. • Rodziny i osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej i materialnej. • Dzieci i młodzież. 		
REALIZATORZY	Urząd Gminy, Rada Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, gminne placówki oświatowe, Gminny Ośrodek Kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.		
PARTNERZY W REALIZACJI	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowe Centrum Rozwoju Edukacji, sady, placówki zapewniające schronienie spoza gminy, placówki ochrony zdrowia, specjaliści, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, jednostki ochotniczej straży pożarnej, Kościoł, społeczność lokalna.		
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Budżet gminy, środki zewnętrzne m. in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.		

PRZEWIDYWANE EFEKTY	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa funkcjonowania rodzin z dziećmi poprzez podniesienie poziomu wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich. • Zmniejszenie liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej. • Skuteczne wsparcie dla rodziców mających trudności opiekuńczo-wychowawcze. • Stworzenie dzieciom i ich rodzinom środowiska z prawidłowymi umiejętnościami funkcjonowania. • Kompleksowe wsparcie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. • Wzbogacenie ofert spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży. • Zmniejszenie zagrożeń wynikających z braku zapewnienia opieki w czasie wolnym.
--------------------------------	---

Cel strategiczny nr 2			
Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych i ich rodzin w integracji społecznej oraz funkcjonowaniu w środowisku lokalnym.			
CELE OPERACYJNE	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stworzenie sprawnego systemu wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych. 2. Podnoszenie świadomości społeczeństwa o potrzebach i problemach ludzi starszych i niepełnosprawnych. 		
LP.	ZADANIE	WSKAŹNIK DO OSIĄGNIĘCIA CELU	ŹRÓDŁA DANYCH
1.	Udzielenie osobom starszym i niepełnosprawnym pomocy w postaci pracy socjalnej oraz pomocy finansowej i rzeczowej.	Liczba osób objętych pracą socjalną	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
2.	Rozwijanie usług opiekuńczych.	Liczb osób objętych usługami opiekuńczymi	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
3.	Tworzenie warunków umożliwiających włączenie potencjału rodziny, znajomych i bliskiego otoczenia w działaniach wspierających osoby starsze i niepełnosprawne.	Liczba podjętych działań	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
4.	Wsparcie osób starszych i ich rodzin w zapewnieniu opieki środowiskowej i pozostawienie ich w środowisku rodzinnym.	Liczba osób/ rodzin objętych wsparciem	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie

5.	Diagnoza i monitoring sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych oraz ich rodzin.	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym/ niepełnosprawnych w ogóle mieszkańców Liczba rodzin zdiagnozowanych do wsparcia	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
6.	Rozwijanie ofert spędzania czasu wolnego dla osób starszych i niepełnosprawnych.	Liczba osób korzystających z ofert spędzania czasu wolnego	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
7.	Podjęcie działań w kierunku utworzenia w Gminie klubu seniora.	Liczba osób korzystających z klubu seniora	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
8.	Wspieranie inicjatyw służących zwiększeniu aktywności osób starszych i niepełnosprawnych oraz wykorzystujących ich potencjał.	Liczba podjętych inicjatyw	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
9.	Rozwój i promocja idei wolontariatu i włączenia wolontariuszy do pomocy dla osób starszych i niepełnosprawnych w życiu codziennym.	Liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze i niepełnosprawne	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
10.	Inicjowanie kampanii na rzecz podnoszenia poziomu wiedzy i społecznej akceptacji osób starszych i niepełnosprawnych.	Liczba kampanii, spotkań	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
11.	Podejmowanie i rozszerzenie współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.	Liczba podjętych działań	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
12.	Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.	Liczba podjętych działań	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
TERMIN REALIZACJI	Zadania ciągłe w realizacji: 2021-2027		
BENEFICJENCI	<ul style="list-style-type: none"> • Osoby starsze • Osoby niepełnosprawne • Rodziny osób starszych i niepełnosprawnych 		

REALIZATORZY	Urząd Gminy, Rada Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, gminne placówki oświatowe, Gminny Ośrodek Kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne.
PARTNERZY W REALIZACJI	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe, ośrodki wsparcia, w tym Środowiskowy Dom Samopomocy w Nowym Mieście Lubawskim, Warsztat Terapii Zajęciowej w Nowym Mieście Lubawskim, domy pomocy społecznej, w tym Dom Pomocy Społecznej w Grodzicznie, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, jednostki ochotniczej straży pożarnej, Kościół, społeczność lokalna.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Budżet gminy, środki zewnętrzne m. in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.
PRZEWDYWANE EFEKTY	<ul style="list-style-type: none"> • Umożliwienie osobom starszym i niepełnosprawnym w pełnym uczestnictwie w życiu społecznym. • Ograniczenie skutków niepełnosprawności poprzez promocję działań profilaktycznych i podnoszenia poziomu wiedzy w społeczności lokalnej. • Zwiększenie dostępności dla osób starszych i niepełnosprawnych.

Cel strategiczny nr 3			
Zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.			
CELE OPERACYJNE		1. Prowadzenie zintegrowanej pomocy członkom rodzin, w których występuje problem przemocy w rodzinie. 2. Podniesienie świadomości i wrażliwości społecznej na problemy związane z przemocą w rodzinie.	
LP.	ZADANIE	WSKAŹNIK DO OSIĄGNIĘCIA CELU	ŹRÓDŁA DANYCH
1.	Kompleksowa pomoc dla ofiar przemocy w rodzinie, w tym realizacja procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba osób objętych wsparciem Liczba wszczętych procedur Liczba zakończonych procedur	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie

2.	Zapewnienie wsparcia specjalistycznego osobom i rodzinom zagrożonym przemocą w rodzinie oraz dotkniętym przemocą domową.	Liczb osób/rodzin korzystających ze wsparcia	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
3.	Zapewnienie ochrony oraz udzielenie pomocy osobom i rodzinom które doświadczają przemocy w rodzinie m.in. pomocy materialnej, prawnej, zapewnienie mieszkania, opieka lekarska.	Liczba osób/rodzin, którym udzielono pomocy	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
4.	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej oraz rehabilitacyjnej dla sprawców przemocy w rodzinie.	Liczba osób korzystających z pomocy	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
5.	Prowadzenie i udział w kampaniach informacyjno-edukacyjnych poświęconych tematyce przemocy w rodzinie i możliwości jej przeciwdziałania.	Liczba przeprowadzonych kampanii	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
6.	Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, które działają na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Liczba działań podjętych z organizacjami	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
7.	Podejmowanie działań profilaktycznych ukierunkowanych na rozwój umiejętności wychowawczych rodziców.	Liczba rodzin korzystających z tej formy pomocy Liczba działań profilaktycznych	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
8.	Zintensyfikowanie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie problematyki przemocy w rodzinie, w szczególności skierowanej do dzieci i młodzieży, nauczycieli.	Liczba zrealizowanych działań profilaktycznych w placówkach oświatowych Liczba osób w nich uczestniczących	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
9.	Organizowanie szkoleń dla pracowników instytucjonalnych zajmujących się problematyka przemocy i realizacja procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba szkoleń Liczba uczestników	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
10.	Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar w Rodzinie w Gminie Biskupiec	Realizacja działań określonych w Programie	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
TERMIN REALIZACJI		Zadania ciągle w realizacji: 2021-2027	

BENEFICJENCI	<ul style="list-style-type: none"> • Rodziny, w których występuje problem przemocy. • Dzieci i młodzież. • Instytucje działające w obszarze uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
REALIZATORZY	Urząd Gminy, Rada Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie gminne placówki oświatowe, Gminny Ośrodek Kultury, gminne jednostki rekreacyjno-sportowe.
PARTNERZY W REALIZACJI	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Sąd Rejonowy w Nowym Mieście Lubawskim, Policja, placówki ochrony zdrowia, Ośrodek Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia w Nowym Mieście Lubawskim, specjaliści, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Budżet gminy, środki zewnętrzne m. in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.
PRZEWIDYWANE EFEKTY	<ul style="list-style-type: none"> • Lepszy dostęp do wsparcia dla osób dotkniętych przemocą rodzinie. • Większy poziom świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki przemoc w rodzinie. • Zwiększenie działań profilaktycznych szczególnie skierowanych do dzieci i młodzieży. • Zmniejszenie się liczby osób/rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie. • Kontynuowanie współpracy międzyinstytucjonalnej w zakresie problemu przemocy w rodzinie.

Cel strategiczny nr 4 Działania profilaktyczno-edukacyjne zmierzające do ograniczenia negatywnych konsekwencji spożywania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz wsparcie osób uzależnionych i ich rodzin.	
CELE OPERACYJNE	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wsparcie dla osób i rodzin z problemami uzależnień. 2. Rozwój gminnego systemu profilaktyki uzależnień, w szczególności skierowanego do dzieci i młodzieży, ograniczającego podejmowanie przez nich zachowań ryzykownych.

LP.	ZADANIE	WSKAŹNIK DO OSIĄGNIĘCIA CELU	ŹRÓDŁA DANYCH
1.	Udzielenie pomocy materialnej i niematerialnej rodzinom z problemem uzależnienia.	Liczba rodzin, którym udzielono pomocy materialnej i niematerialnej	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
2.	Zwiększenie dostępności do pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej, psychologicznej oraz prawnej osobom i rodzinom dotkniętym problemem uzależnień.	Liczba osób/rodzin korzystających ze wsparcia	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
3.	Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia leczenia odwykowego.	Liczba osób wobec, których zostały podjęte rozmowy motywujące	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
4.	Realizacja w szkołach programów/działań profilaktycznych związanych z tematyką uzależnień.	Liczba zrealizowanych programów/działań Liczba osób objętych programami/działaniami	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
5.	Zintensyfikowanie w Gminie działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii, w szczególności kierowanej do dzieci i młodzieży, ich rodziców i nauczycieli.	Liczba zrealizowanych działań informacyjnych, edukacyjnych, szkoleniowych Liczba osób objętych działaniami	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
6.	Prowadzenie i udział w kampaniach edukacyjnych poświęconych tematyce uzależnień, promocji trzeźwości oraz zdrowego trybu życia.	Liczba szkoleń Liczba uczestników	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
7.	Organizowanie imprez, festynów, konkurów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia przy współpracy międzyinstytucjonalnej.	Liczba zorganizowanych imprez, festynów, konkursów, wydarzeń Liczba uczestników	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
8.	Organizowanie szkoleń dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innych grup zawodowych działających na rzecz osób dotkniętych problemem alkoholowym, narkomanii.	Liczba zorganizowanych szkoleń Liczba uczestników	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
9.	Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Biskupiec, Gminny Program Przeciwdziałania	Realizacja działań określonych w Programach	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie

	Narkomanii w Gminie Biskupiec.		
TERMIN REALIZACJI	Zadania ciągłe w realizacji: 2021-2027		
BENEFICJENCI	<ul style="list-style-type: none"> • Rodziny, w których występują problemy uzależnienia od alkoholu i substancji psychoaktywnych. • Dzieci i młodzież. • Instytucje działające w obszarze uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 		
REALIZATORZY	Urząd Gminy, Rada Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie, gminne placówki oświatowe, Gminny Ośrodek Kultury, gminne jednostki rekreacyjno-sportowe.		
PARTNERZY W REALIZACJI	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Sąd Rejonowy w Nowym Mieście Lubawskim, Policja, placówki ochrony zdrowia, Ośrodek Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia w Nowym Mieście Lubawskim, specjaliści, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.		
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Budżet gminy, środki zewnętrzne m. in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.		
PRZEWIDYWANE EFEKTY	<ul style="list-style-type: none"> • Lepszy dostęp do wsparcia dla osób uzależnionych od alkoholu i substancji psychoaktywnych i współuzależnionych. • Zwiększenie świadomości mieszkańców na temat skali problemów, które niosą za sobą uzależnienia. • Zwiększenie działań profilaktycznych szczególnie skierowanych do dzieci i młodzieży. • Zmniejszenie się liczby osób/rodzin dotkniętych problemem uzależnień. • Kontynuowanie współpracy międzyinstytucjonalnej w zakresie problemu uzależnień. 		

Cel strategiczny nr 5			
Wspieranie osób bezrobotnych w zwiększaniu szans na rynku pracy oraz przeciwdziałanie i ograniczanie skutków psychospołecznych bezrobocia.			
CELE OPERACYJNE		<p>1. Aktywizacja osób bezrobotnych zmierzających do polepszenia ich pozycji na rynku pracy.</p> <p>2. Ograniczenie negatywnych konsekwencji bezrobocia, w tym szczególnie bezrobocia długotrwałego.</p>	
LP.	ZADANIE	WSKAŹNIK DO OSIĄGNIĘCIA CELU	ŹRÓDŁA DANYCH
1.	Udzielenie pomocy materialnej i niematerialnej rodzinom dotkniętym problemem bezrobocia.	Liczba rodzin, którym udzielono pomocy materialnej i niematerialnej	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
2.	Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie poradnictwa zawodowego, organizacji szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych oraz zwiększających szanse na podjęcie zatrudnienia.	Liczb zorganizowanych szkoleń Liczba osób biorących w nich udział	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
3.	Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie organizacji prac społecznie użytecznych, prac interwencyjnych, robót publicznych.	Liczba osób skierowanych do prac	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
4.	Podejmowanie współpracy w zakresie upowszechniania informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, pośrednictwa pracy oraz szkoleniach.	Liczba podjętych działań	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
5.	Rozwój pracy socjalnej w zakresie kreowania aktywnych form przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu z powodu bezrobocia.	Liczba osób, z którymi został zrealizowany kontrakt socjalny w zakresie aktywizacji zawodowej i społecznej.	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
6.	Organizacja opieki nad dziećmi do lat 3 oraz w wieku przedszkolnym w celu umożliwienia rodzicom podjęcia zatrudnienia.	Liczba żłobków i przedszkoli na terenie Gminy Liczba miejsc w żłobkach przedszkolach	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
TERMIN REALIZACJI		Zadania ciągle w realizacji: 2021-2027	

BENEFICJENCI	<ul style="list-style-type: none"> • Osoby i rodziny dotknięte problemem bezrobocia. • Instytucje działające w obszarze aktywizacji zawodowej i społecznej.
REALIZATORZY	Urząd Gminy, Rada Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, gminne jednostki oświatowe.
PARTNERZY W REALIZACJI	Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, specjaliści, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Budżet gminy, środki zewnętrzne m. in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.
PRZEWDYWANE EFEKTY	<ul style="list-style-type: none"> • Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych w Gminie Biskupiec. • Wzrost wiedzy wśród osób bezrobotnych na temat dostępnych form wsparcia. • Wzrost liczby bezrobotnych mieszkańców Gminy biorących udział w pracach społecznie, prac interwencyjnych, robót publicznych.

Cel strategiczny nr 6			
Dbalność o zdrowie i bezpieczeństwo publiczne mieszkańców Gminy.			
CELE OPERACYJNE		<ol style="list-style-type: none"> 1. Zaspakajanie potrzeb w zakresie ochrony zdrowia i zdrowego stylu życia. 2. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców Gminy. 	
LP.	ZADANIE	WSKAŹNIK DO OSIĄGNIĘCIA CELU	ŹRÓDŁA DANYCH
1.	Zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej.	Liczba świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
2.	Promocja zdrowia, zdrowego stylu życia, prowadzenie profilaktyki zdrowotnej, opracowanie i realizowanie programów zdrowotnych.	Liczb zrealizowanych programów	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
3.	Dbalność o profilaktykę prozdrowotną w szkołach i przedszkolach na terenie Gminy.	Liczba zrealizowanych działań	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie

4.	Podejmowanie działań zmierzających do poszerzenia zakresu usług medycznych świadczonych na terenie Gminy.	Liczba podjętych działań	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
5.	Zwiększenie oferty bezpłatnych badań profilaktycznych dla mieszkańców Gminy.	Liczba ofert bezpłatnych badań profilaktycznych	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
6.	Zwiększenie dostępności do bazy rekreacyjno-sportowej dla mieszkańców Gminy.	Liczba miejsc rekreacyjno-sportowych	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
7.	Współpraca z Policją, Prokuraturą i Sądem Rejonowym na rzecz przeciwdziałania przestępczości i zwiększenia poczucia bezpieczeństwa mieszkańców Gminy.	Liczba podjętych działań	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
8.	Podejmowanie w Gminie przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom.	Liczba akcji, kampanii edukacyjno-informacyjnych	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
9.	Podejmowanie działań profilaktyczno-edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży.	Liczba podjętych działań	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
10.	Patrolowanie i wizytowanie miejsc publicznych w Gminie, zwiększenie częstotliwości patroli policyjnych w miejscach najbardziej zagrożonych przestępczością, szczególnie w godzinach wieczornych i nocnych.	Liczba podjętych działań	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
TERMIN REALIZACJI	Zadania ciągle w realizacji: 2021-2027		
BENEFICJENCI	<ul style="list-style-type: none"> • Mieszkańcy Gminy Biskupiec. • Dzieci i młodzież. • Instytucje działające w obszarze ochrony zdrowia i bezpieczeństwa publicznego. 		
REALIZATORZY	Urząd Gminy, Rada Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, gminne palcówki oświatowe, gminne jednostki sportowo -rekreacyjne.		
PARTNERZY W REALIZACJI	Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Ochotnicza Straż Pożarna, społeczność lokalna, organizacje pozarządowe.		

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Budżet gminy, środki zewnętrzne m. in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.
PRZEWDYKWANE EFEKTY	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie liczby mieszkańców aktywnych fizycznie i stosujących się do zasad zdrowego trybu życia. • Zmniejszenie zagrożenia przestępczością. • Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców Gminy. • Zwiększenie bezpieczeństwa uczniów na terenie placówek oświatowych.

Cel strategiczny nr 7			
Rozwój kadr pomocowych, podnoszenie efektywności wsparcia, rozwój społeczeństwa obywatelskiego.			
CELE OPERACYJNE		1. Doskonalenie sektora pomocy społecznej w gminie. 2. Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego.	
LP.	ZADANIE	WSKAŹNIK DO OSIĄGNIĘCIA CELU	ŹRÓDŁA DANYCH
1.	Systematyczne podnoszenie kompetencji przez pracowników GOPS np. poprzez udział w szkoleniach.	Liczba odbytych szkoleń	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
2.	Projektowanie i wdrażanie nowych instrumentów i usług służących podniesieniu jakości świadczonej pomocy.	Liczba i rodzaj nowych usług	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
3.	Zapewnienie mieszkańcom szerszego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania wsparcia i dostępnych formach świadczeń.	Liczba i rodzaj podjętych działań informacyjnych	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
4.	Rozwijanie współpracy różnych podmiotów w celu skuteczniejszego wsparcia rodzin z problemami.	Liczba podjętych współpracy	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
5.	Inicjowanie działań zmierzających do włączenia mieszkańców w życie społeczne Gminy oraz wspieranie lokalnych inicjatyw społecznych.	Liczba podjętych inicjatyw	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie

6.	Realizowanie działań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy szerszej współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.	Liczba podjętych działań	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
7.	Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.	Liczba działań Liczba wolontariuszy	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
TERMIN REALIZACJI	Zadania ciągłe w realizacji: 2021-2027		
BENEFICJENCI	<ul style="list-style-type: none"> • Kadra GOPS. • Mieszkańcy Gminy Biskupiec. • Dzieci i młodzież. • Organizacje pozarządowe działające w zakresie pomocy społecznej. 		
REALIZATORZY	Wójt Gminy, Urząd Gminy, Rada Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i inne jednostki organizacyjne Gminy.		
PARTNERZY W REALIZACJI	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, Kościół, społeczność lokalna		
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Budżet gminy, środki zewnętrzne m. in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.		
PRZEWIJDYWANE EFEKTY	<ul style="list-style-type: none"> • Podniesienie profesjonalizmu kadry pomocy społecznej. • Podniesienie jakości świadczonych usług. • Rozwój aktywności społecznej mieszkańców Gminy. • Zwiększenie liczby inicjatyw lokalnych. 		

V. RAMY FINANSOWE STRATEGII

Skuteczność wdrożenia dokumentu będzie również zależała od środków finansowych posiadanych i pozyskanych przez samorząd gminy lub inne podmioty uczestniczące w realizacji strategii – na opracowanie i realizację innych programów i projektów, które będą zgodne z przyjętymi w dokumencie kierunkami działań.

Programy i projekty powinny cechować efektywność, skuteczność i celowość. Mogą być one przyjmowane stosownymi uchwałami przez Radę Gminy Biskupiec i w zależności od charakteru realizowane w różnych przedziałach czasowych.

VI. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Biskupiec na lata 2021-2027 będzie wdrażana poprzez realizację programów oraz konkretnych zadań realizowanych przez podmioty i instytucje współdziałające na terenie gminy z administracją samorządową. Do najważniejszych należą m. in.:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
- Gminny Program Wspierania Rodziny
- Program „Asystent rodziny i Koordynator Rodzinnej Pieczy Zastępczej”
- Program „Posiłek w szkole i w domu”
- Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa
- Program „Opieka wytchnieniowa”
- Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej

VII. WDROŻENIE, MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

Zgodnie z art. 110 pkt. 4 ustawy o pomocy społecznej, koordynatorem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Biskupiec na lata 2021-2027 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Biskupcu. Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane poprzez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji, w zależności od posiadanych i pozyskiwanych środków finansowych.

Znaczenie Strategii dla rozwoju społeczności lokalnej i poprawy jakości życia mieszkańców narzuca konieczność monitorowania realizacji celów strategicznych, a także działań do ich osiągnięcia. Proces monitorowania będzie polegał na systematycznym obserwowaniu zachodzących zmian oraz gromadzeniu i opracowywaniu danych i informacji uzyskanych od podmiotów zaangażowanych w realizację zadań strategicznych. Punktem odniesienia będą przede wszystkim wskaźniki określone w Strategii odnoszące się do poszczególnych zadań. Monitorowanie umożliwi bieżącą oceną realizacji zaplanowanych kierunków działań, pozwoli także na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku zasadniczych zmian społecznych, które mogą się pojawić w wyniku np. eskalacji niektórych problemów społecznych czy zmian regulacji prawnych.

Podstawowym dokumentem monitoringu Strategii będzie raport z realizacji zadań, opracowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Biskupcu, jako jednostki koordynującej realizację Strategii.

Monitoring dokumentu dostarczy informacji pozwalających na przeprowadzenie ewaluacji, która umożliwi ustalenie rzeczywistych rezultatów wdrożenia Strategii – czy uzyskane efekty są zgodne z przyjętymi wcześniej zamierzeniami i na co miały wpływ. Końcowa ewaluacja Strategii będzie służyła ocenie realnej sytuacji i stanu rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Biskupiec. Posłuży ona także w podejmowaniu właściwych decyzji dotyczących kształtu polityki oraz pomocy społecznej w kolejnych latach.

SPIS TABEL

Tabela nr 1. Wykaz miejscowości i ilość osób zameldowanych na terenie gminy Biskupiec	13-14
Tabela nr 2. Struktura ludności według płci w roku 2018 i 2019	14
Tabela nr 3. Struktura ludności według wieku w roku 2018 i 2019	15
Tabela nr 4. Migracje ludności na stan 31 grudnia 2018 r.	15
Tabela nr 5. Dodatki mieszkaniowe i dodatki energetyczne w latach 2018-2019	16
Tabela 6. Świadczenia opiekuńcze w latach 2018-2019	21
Tabela 7. Wykaz jednostek oświatowych w 2019 r.	25
Tabela 8. Wykaz placówek przedszkolnych, ilość osób na dzień 30.09.2018 r. i 30.09.2019 r.	26
Tabela 9. Liczba osób korzystających z pomocy w latach 2018-2019	34
Tabela 10. Formy udzielanej pomocy w latach 2018-2019	37
Tabela 11. Zasiłki rodzinne wypłacone w latach 2018-2019	39
Tabela 12. Świadczenia wychowawcze 500+ wypłacone w latach 2018-2019	40
Tabela 13. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacone w latach 2018-2019	40
Tabela 14. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2018-2019	48

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba osób bezrobotnych w latach 2018-2019	17
Wykres 2. Liczba osób bezrobotnych według płci w latach 2018-2019	18
Wykres 3. Liczba osób bezrobotnych z terenu Gminy Biskupiec według wieku na dzień 31.12.2018 r.	19
Wykres 4. Liczba osób bezrobotnych z terenu Gminy Biskupiec według wieku na dzień 31.12.2019 r.	19
Wykres 5. Liczba osób niepełnosprawnych w ogóle mieszkańców Gminy Biskupiec w 2002 r.	21
Wykres 6. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej u w latach 2018-2019	33
Wykres 7. Powody przyznania pomocy w latach 2018-2019	35
Wykres 8. Liczba osób objęta pomocą z uwzględnienie powodów jej przyznania w latach 2018-2019	36
Wykres 9. Liczba świadczeń rodzinnych w latach 2018-2019	39
Wykres 10. Liczba rodzin uprawnionych do Karty Dużej Rodziny w latach 2018-2019	41
Wykres 11. Działalność Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie w latach 2018-2019	43
Wykres 12. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2018-2019 ...	44
Wykres 13. Działania Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych w latach 2018-2019 r.	46
Wykres 14. Działania w ramach procedury „Niebieskie Karty” w latach 2018-2019	47
Wykres 15. Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny w podziale na wiek w latach 2018-2019	49
Wykres 16. Wiek respondentów	50
Wykres 17. Jakie są główne przyczyny problemów społecznych mieszkańców Gminy Biskupiec?	52
Wykres 18. Czy Pani/Pana zdaniem na terenie Gminy Biskupiec jest dużo rodzin ubogich?	52
Wykres 19. Jakie są według Pani/Pana przyczyny popadania w ubóstwo?	53
Wykres 20. Jakie problemy dotyczą najczęściej osoby niepełnosprawne?	54

Wykres 21. Jakie należałoby podjąć działania, aby umożliwić osobom niepełnosprawnym prawidłowe funkcjonowanie w środowisku zamieszkania?	55
Wykres 22. Jakie problemy najczęściej dotyczą osoby starsze?	56
Wykres 23. Jakie należałoby podjąć działania, aby umożliwić osobom starszym prawidłowe funkcjonowanie w środowisku zamieszkania?	57
Wykres 24. Czy w Pani/Pana najbliższym otoczeniu występuje zjawisko przemocy w rodzinie?	58
Wykres 25. Jakie są według Pani/Pana przyczyny przemocy domowej?	59
Wykres 26. Jak według Pani/Pana należałoby podjąć działania, aby wesprzeć osoby doznające przemocy domowej?	60
Wykres 27. Jakie są według Pani/Pana przyczyny występowania problemu uzależnień?	61
Wykres 28. Jaka jest według Pani/Pana skala problemu uzależnień na terenie Gminy Biskupiec?	62
Wykres 29. Jak według Pani/Pana zdaniem należałoby podjąć działania na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?	63
Wykres 30. Jakie są według Pani/Pana przyczyny bezradności rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych?	64
Wykres 31. Jak według Pani/Pana zdaniem należałoby podjąć, aby poprawić funkcjonowanie rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi?	65
Wykres 32. Jak według Pani/Pana zdaniem są główne powody bezrobocia?	66
Wykres 33. Jak według Pani/Pana zdaniem należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?	67
Wykres 34. Jak ocenia Pani/Pana stan bezpieczeństwa na terenie Gminy Biskupiec?	67
Wykres 35. W jaki sposób według Pani/Pana zdaniem zmienia się poziom bezpieczeństwa publicznego na terenie Gminy Biskupiec?	68
Wykres 36. Co według Pani/Pana zdaniem wpłynęłoby na zwiększenie poczucia bezpieczeństwa publicznego na terenie Gminy Biskupiec?	68
Wykres 37. Jak według Pani/Pana ocenia dostępność do usług ochrony zdrowia w Gminie Biskupiec?	69
Wykres 38. Jak według Pani/Pana ocenia dostęp do lekarzy specjalistów w Gminie Biskupiec?	69
Wykres 39. Co według Pani/Pana zdaniem mogłoby wpłynąć na poprawę zdrowia mieszkańców Gminy?	70